

ЗАБАВНИК

● 200 ДИН ● БРОЈ 1844

Фирма

Веровати или не!

ПРАИСТОРИЈСКИ ЧОВЕК

РЕТКО ЈЕ ЈЕО СЛАТКО И ЗАТО ЈЕ ИМАО МНОГО ЗДРАВИЈЕ ЗУБЕ НЕГО НЕГОВ ДАНАШЊИ ПОТОМАК.

МОРСКИ СЛОНОВИ

ДУГАЧКИ СУ ДО 5,5 МЕТАРА, А ТЕШКИ ОКО 3 ТОНЕ. НАСТАЛИ СУ У ВРЕМЕ КАД СУ СЕ СУВОЗЕМНИ СИСАРИ, У ПОТРАЗИ ЗА ХРАНОМ И СИГУРНОШЋУ, ВРАТИЛИ У МОРЕ.

Халда Крукс

ИЗ ЛОМА ЛИНДА У КАЛИФОРНИЈИ (САД) 1985. ГОДИНЕ ПОПЕЛА СЕ 22 ПУТА НА ПЛАНИНУ ВАЈТНЕЈ ВИСОКУ 4400 МЕТАРА ИАКО ЈЕ ТАДА ИМАЛА 89 ГОДИНА.

ВАЈАР КЛЕЗ ОЛДЕНБУРГ

ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ НАПРАВИО ЈЕ У ПАРКУ ГРАДА ДИЗЕЛДОРФА НЕОБИЧНУ СКУЛПТУРУ КОЈА ПРЕДСТАВЉА ЦИНОВСКУ ЦРВЕНУ ТУБУ СА ИСКЕБЕНОМ ПАСТОМ ЗА ЗУБЕ.

© 1987 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● роде које лето проводе у Европи, зимују у Африци. Да би тамо стигле, морају да прелете Средоземно море које је за њих

озбиљна препрека. Зато оне бирају заобилазан пут: једне лете источним путем, преко земаља Блиског истока, друге западним – преко Гибралтарског мореуза.

●●● инжењер Евгениј Бурцев из Харкова направио је металну виолину. Ниједан њен део није од дрвета, цела је направљена од легуре и цела тежи само 67

грама више него традиционална дрвена. Музичар који је испробао метални инструмент изразио се врло повољно о његовом звуку.

●●● прошле године у Лондону је стављена под заштиту државе као архитектонски споменик једина сачувана телефонска говорница из 1929. године.

●●● на острву Макину у језеру Мичиген (САД) сваке године одржавају се такмичења ко ће

плоснати каменом да направи више „жабица“ на површини воде. Рекорд који од 1977. нико не може да обори износи – 24 скока.

●●● једна јапанска авионска компанија црта на „носеви“ својих авиона очи – да би пла-

шила птице. Аутор идеје сматра да авион тако личи на велику птицу грабљивицу, па разгони непожељну пернату „собраћу“. Статистика још није потврдила ефекте овог метода.

●●● још један рекорд уврштен је у Гинисову књигу. Постигли су га радници италијанске фирме „Верони“ из Модене. Они су после тромесечног периода рада направили највећу мортаделу на свету. Тешка је 309 килограма, дугачка 1,90, а

обим јој је 1,35 метара. Дивовска мортадела била је изложена у једној продавници у Сан Рему.

●●● двадесет две керамичке статуе жена у природној величини пронађене су у мексичкој области Ел Сапотал. Према веровању стручњака ови кипови само су мањи део једног од највећих археолошких налазишта претколумбијског доба.

●●● сарадници Фондације Рокфелер спровели су истраживања широм САД и за-

кључили да посао једне просечне америчке домаћице која има двоје деце вреди као радно место за које се годишње добије плата од 48 хиљада долара (око 26 милиона динара).

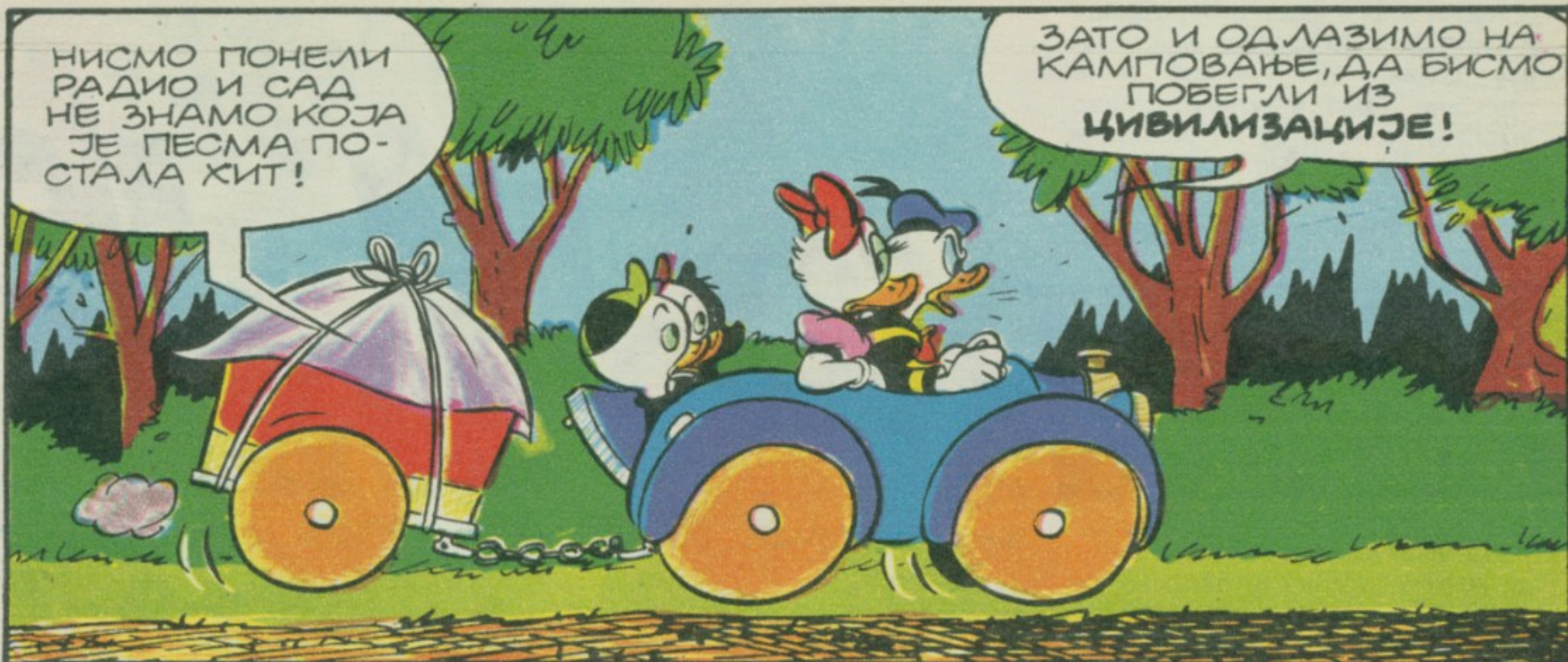
●●● у току је стварање нове науке која је настала укрштањем информатике и домаћинства – домотика: она ће се бавити питањем примене микропроцесора у свакодневном животу.

WALT
DISNEY

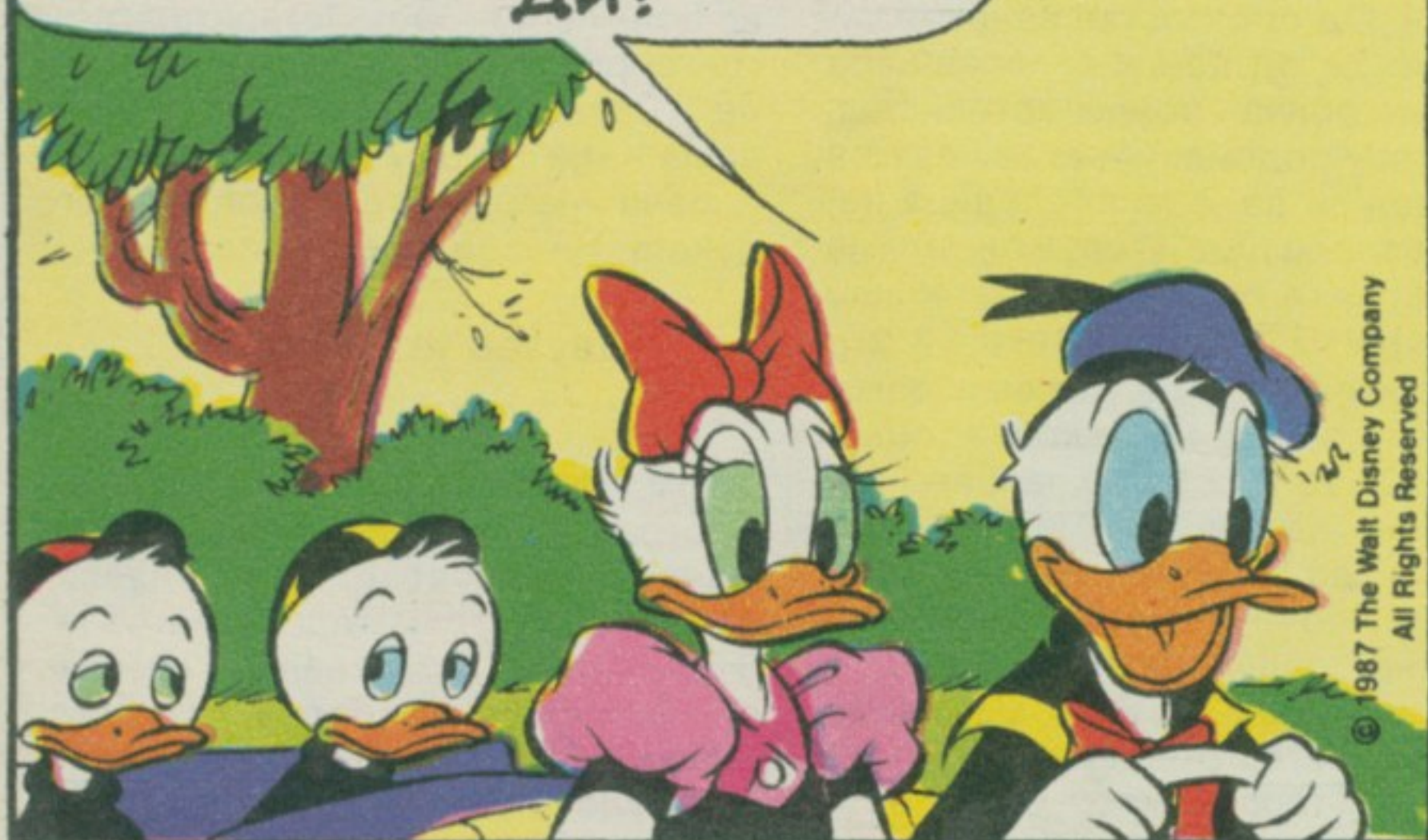
ПАЈА ПАТАК

МИСМО ПОЧЕЛИ
РАДИО И САД
НЕ ЗНАМО КОЈА
ЈЕ ПЕСМА ПО-
СТАЛА ХИТ!

ЗАТО И ОДЛАЗИМО НА
КАМПОВАЊЕ, ДА БИСМО
ПОБЕГЛИ ИЗ
ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ!

БАШ ЈЕ УЖИВАЊЕ ВРАТИ-
ТИ СЕ МАЈЦИ ПРИРО-
ДИ!

© 1987 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

УФ! ШТО МРЗИМ
ОВЕ БУБЕТИНЕ!

СВЕ ЈЕ ТО
ДЕО ПРИ-
РОДЕ!

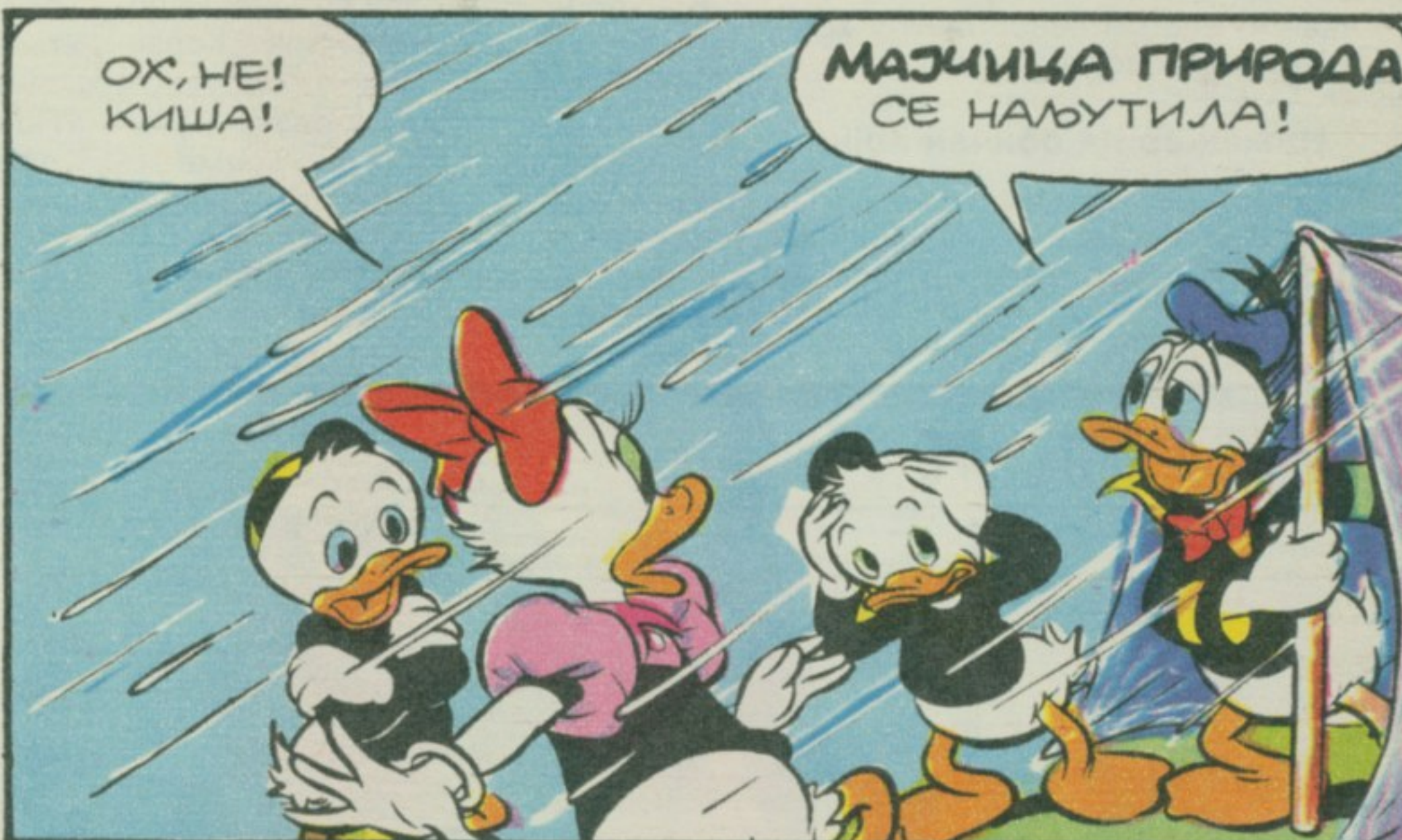
АЛ' ЈЕ ЗА-
ХЛАДНЕЛО!

ТАКО
ПРИРОДА
НАГОВЕШТАВА
ВЕЧЕ!

ОК, НЕ!
КИША!

МАЈИЦА ПРИРОДА
СЕ НАЉУТИЛА!

ЈАОЈ, МАЈКО МОЈА!
ОДЕ ШАТОР!

ПРИРОДНО!

МОТЕЛ
ПРИРОДА

ОВАКВУ
ПРИРОДУ ВИШЕ
ВОЛИМ ОД
ОНЕ ЈУЧЕ-
РАШЊЕ!

Као и многи наши сународници и Јуриј Вега се као научник истакао далеко ван граница своје отаџбине. Тамо, у туђини, стицао је славу на којој су му завидели они којима је сметало његово словенско порекло. Сасвим заслужено стекао је титулу Витеза

ИЗ ИСТОРИЈЕ АРТИЉЕРИЈЕ

реда Марије Терезије, али како је за већину аустријске дворске камариле било незгодно да такву титулу носи Словен, измислили су му име – Георг Фрајхер фон Вега – и генеалогiju шпанског племића. Говорио је да је изданак чувене породице која је свету дала великог песника Лопе де Вега.

А он је увек с чежњом причао о селу Загорици близу Љубљане, где је рођен 23. марта 1754. године. Увек је, па и у тренуцима највеће славе, истицао да је поносан што је Словенац.

У биографијама знаменитих људи није редак случај да суморно детињство, тежак живот сиромаша, средина која не обећава много, поклањају човечанству генија. Јуриј Вега је један од таквих.

Сиромашни сељак Јернеј Вега из Загорице није могао да се одупре сеоском учитељу и жупнику који су га убеђивали да његов син Јуриј има дара за науку, па треба да настави школовање. Отац је једног кишног дана раскаљаном цестом повео сина у Љубљану и уписао га у гимназију.

Инжењер па обичан војник

Стари Јернеј није имао среће да се увери је ли поступио како треба. Убрзо је умро од туберкулозе.

АСТРОНОМ И МАТЕМАТИЧАР ЈУРИЈ ВЕГА ИЗ ЗАГОРИЦЕ БИО ЈЕ НАЈВЕЋИ БАЛИСТИЧАР СВОГ ВРЕМЕНА

Историја није забележила какав је ученик био млади Словенац Јуриј Вега. О његовом животу не зна се много, али је забележено да је 1775. у двадесет првој години, већ био навигацијски инжењер са, за тада великом, платом од 600 аустријских форинти.

У то време бог рата је тријумфовао у узбурканој Европи. Његову наклоност имали су они који су располагали јаком артиљеријом. Топови су тада били одлучујући фактор у ратним операцијама. Још и данас разни историчари се споре око тога да ли би Велингтон и Блехер на Ватерлоу потукли Наполеона да се артиљерија „Корзиканског лава“ није у одсудном тренутку заглавила у блату. Већина тврди да не би. У оно време артиљерија је одређивала судбину света.

Јуриј Вега који је у то време био већ познати математичар, међу

СЛОВЕНАЦ КОЈИ ЈЕ УПЛАШИО НАПОЛЕОНА

првима је схватио да је примењена математика најпогодније тло за даљи развој који може да нађе у војсци. Од претпостављених је затражио да од цењеног инжењера постане обичан војник-артиљерац. Прво су одбили његов захтев сматрајући да је то последица неког неспоразума у служби, али је упорни Вега писмено образложио да се на то одлучио „како би могао проучавати балистичке законе“. У то време мало који артиљерац је знао шта су то заправо балистички закони, али је Вега био сигуран да се у њима крију тајне многих неочекиваних пораза и победа на бојним пољима.

Годину дана је Вега математичар био Вега артиљерац без чина, вукао је топове кроз прашину и блато, јео спљачине и спавао по брлосима. Сваки слободан тренутак користио је за писање математичких дела која су га прославила. После годину дана војниковања добио је чин артиљеријског поручника и положај наставника артиљерије, а 1789. године унапређен је у капетана и постављен за професора математике у Главној ар-

тиљеријској школи аустријске војске.

Годину дана касније изашле су из штампе његове „Логаритамске, тригонометријске и друге таблице“. Сваком ко у његовим таблицама нађе грешку професор Вега је давао награду од једног златног дуката. Нико је није нашао.

Заузео је Београд

Аустрија је 1789. у савезу с Русијом, ратовала против Турака. Београдску тврђаву коју су Османлије педесет година касније отеле од Аустријанаца бранило је 9.000 Турака одолевајући армији од 60.000 људи под командом славног 73-годишњег фелдмаршала Лаудона.

Неколико дана је 365 Лаудонових топова без неког већег успеха тукло калемегданске бедеме. Тада је седи фелдмаршал команду на новим, тешким опсадним топовима од сто фунти поверио својој највећој узданици Словенцу Јурију Веги.

Командант-математичар учинио је нешто што никоме пре њега ни-

ЛОГИЧКЕ И ДРУГЕ ИГРЕ

АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУВЈУГА

ДВОЈНИЦИ

Луис Керол је измислио ову игру када су га две девојчице, жалећи се да „немају шта да раде“, замолиле да им пошаље неке загонетке.

Полази се од две речи које имају исти број слова (на пример „рат“ и „мир“) – то су „двојници“. Затим од прве речи треба прећи на другу, мењајући у сваком кораку само једно слово, али тако да увек добијемо реч која нешто значи у језику на којем се игра. Речи између двој-

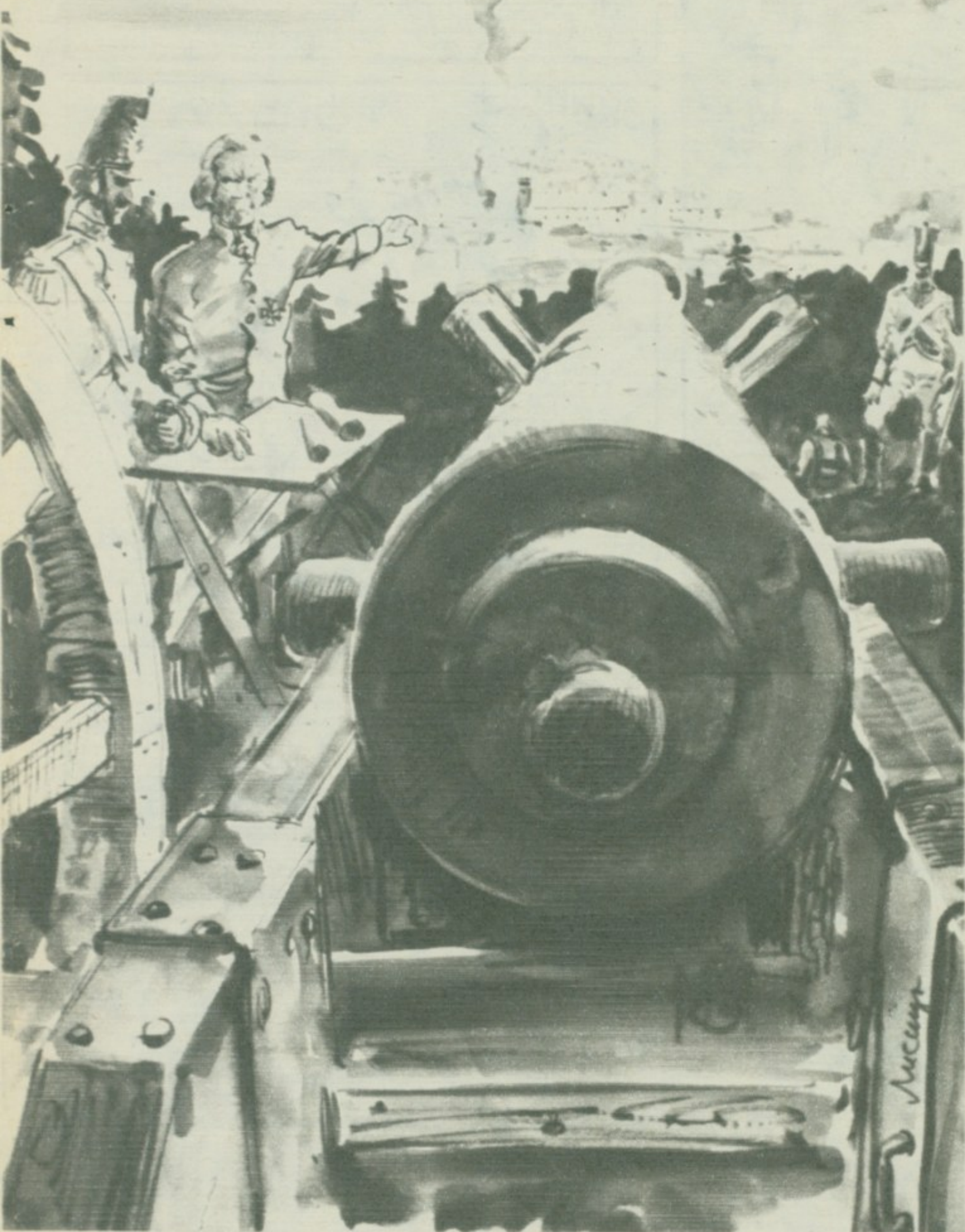
Чарлс Латвиц Доусон, познат широм света као Луис Керол, успео је да у својој личности споји на изглед неспојиво: озбиљног оксфордског професора математике, писца једне од најпознатијих књига за децу свих времена „АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУДА“ и логику и хумор. Тако је настала мешавина коју бисмо могли да назовемо „логички хумор“ и која прожима сва дела Луиса Керола. Написао је и збирку мање познатих краћих дела, игара, загонетки и проблема

ника називају се „карике“. Оба двојника и све карике сачињавају „ланац“. Победник је онај ко за одређено време образује краћи и, што би рекли математичари, „елегантнији“ ланац.

Смеју да се користе само речи које се налазе у речнику језика на којем се игра. Керол захтева да то

буду речи дозвољене у „фином друштву“.

На српскохрватском је ова игра знатно тежа него на енглеском и захтева додатна ограничења: допуштене су само заједничке именице у првом падежу једнине („рука“, али не и „руке“ и „руком“), глаголи у инфинитиву и првом лицу једнине („певати“, „певам“, али не и „певају“), сва три рода придева у једнини („леп“, али не и „лепи“, „лепе“, као ни у другим падежима). Допуштене

је пало на памет и што је запањило Гидеона Ернеста Лаудона.

Јуриј Вега није ратовао командујући директно артиљеријском

ватром. Оставио је своје топове на положајима и отишао у прву опсадну линију под зидинама. Из рова, под ударом турских оружја, он је, као у каквом кабинету, с непоколебљивом мирноћом, стрпљиво посматрао дејство аустријских топова, проучавао и израчунавао балистичке особине и путање Лаудонових граната. Ту, у рову, израчунао је елементе гађања.

Кад се вратио на свој командни положај, аустријски артиљерци почели су врло прецизно да погађају циљеве. Ураганском канонадом и тачним погоцима аустријска артиљерија је 8. октобра 1789. присилила храброг Осман-пашу да тврђаву преда Лаудону.

Том догађају су Словенци, а било их је доста и међу Вегиним артиљерцима, спевали песму Београду:

„Стоји, стоји там Бели град...”

Математичар Јуриј Вега добио је од Лаудона, најславнијег војсковође тог времена, завидан почасни надимак – „Вега артиљерац”.

Жртва тајних агената

„Вега артиљерац” није улио страх само Осман-паше. Њега су се плашили Наполеонови и пруски генерали који су ратовали против Аустрије. По једној верзији коју не треба тек тако одбацити и његова загонетна смрт је дело плаћених агената једне од држава које су стрепеле од његових топова.

Аустријска војска дуго је опседала Наполеоново утврђење Лаутербург на Рајни. Французи су упорно одолевали снажном бомбардовању. Кад су се Аустријанци уверили да је њихова артиљерија сувише неефикасна, позвали су у помоћ Вега артиљераца.

Искусном математичару који је познавао балистичке законе није требало много времена да распореди топове на најпогодније положаје, да израчуна елементе га-

ђања. Затим је Вега кратком серијом тачних плотуна обасуо Лаутербург и онда браниоцима тврђаве послао ултиматум:

– Моји топови заузимају положаје који ми омогућују да вашу тврђаву сравним са земљом. Предајте се!

У претњу „Вега артиљерца” Французи нису посумњали. Лаутербург се предао аустријским топовима који, после оних неколико плотуна, нису више пуцали. Било је довољно што је њима командовао Јуриј Вега.

Своје тврђаве на Рајни, које је саградио славни маршал Себастијен Вобан, Французи су дуго сматрали неосвојивим. Све до искуства с Вегиним артиљеријом код Лаутербурга. После Лаутербурга променили су мишљење. Уверили су се да Аустријанци могу да ослабе, ако не и да пробију њихов фронт на Рајни па су великим маневром почели да опкољавају батерије „Вега артиљерца” чији су топови од 9 цола тада били најбољи на свету и од којих је Наполеон Бонапарта зазирао и кад је био на врхунцу своје војничке славе.

У критичној ситуацији математичар-артиљерац показао је изванредне тактичке способности. Као шаховски велемајстор који изненадним спретним маневром спасава на изглед изгубљену завршницу, Вега је извукао артиљерију кад је изгледало да ће бити потпуно уништена.

Јуриј Вега је умро у четрдесет осмој години. Двадесет шестог септембра 1802. године рибари су нашли његово тело у једном рукавцу Дунава код Нусддорфа близу Беча. Било је привезано за колац који је вирио из воде.

Вегине убице никад нису откривене. Највероватније, то су били плаћеници Француза, Пруса, или неке друге силе која се плашила његових топова.

Б. Б.

Илустровао Драган Јовић – Лисица

су, наравно, и све непроменљиве речи („један”, „поред”, „како, итд). Предлажемо вам ова правила, ви наравно можете да их мењате и усавршавате игру.

Можда вам објашњење звучи мало замршено, али сама игра је заиста једноставна. Зато је најбоље да пређемо на пример:

РАТ – први двојник

рит

– карике

мит

ланац

МИР – други двојник

1. Нека ТУГА постане НАДА
2. Може ли се ЖУЧ преобразити у МЕД?
3. Сваку НОЋ смени ДАН
4. Данас МЛАД, сутра СТАР
5. ЦВЕТ прелази у ПЛОД
6. Како ЈАЈЕ постаје ПИЛЕ?
7. ПАД се може преобразити у нови ЛЕТ
8. Тамо где је код четворonoжних животиња НОГА, код човека је РУКА
9. РЕКА се улива у МОРЕ

10. Најбоље је када ПЛАЧ пређе у СМЕХ

РЕШЕЊЕ:

1. ТУГА, туна, тунда, тада, НАДА
2. ЖУЧ, пуч, пух, пех, мех, МЕД
3. НОЋ, нов, ков, лов, лав, лан, ДАН
4. МЛАД, млад, слан, стан, СТАР
5. ЦВЕТ, свет, смет, пмет, ПЛОД
6. ЈАЈЕ, јапе, напе, нипе, ПИЛЕ
7. ПАД, пад, ред, нед, ЛЕТ
8. НОГА, тога, тона, тунга, руна, РУКА
9. РЕКА, река, лена, лупа, цупа, МОРЕ
10. ПЛАЧ, плач, слан, слеп, смет, СМЕХ

ДВА ЧАСОВНИКА

Који часовник је бољи: онај који је тачан само једном годишње или онај који показује тачно време два пута у току дана?

„Други”, одговарате. „то је бар јасно”. Лепо, а сад обратите пажњу.

Имам два часовника: један **уопште** не ради, а други касни минут на дан: који бисте одабрали? „Онај који касни”, одговарате. „то је бар јасно”. А сада погледајте: онај који касни минут на дан мора да закасни дванаест сати, или седамсто двадесет минута пре но што опет покаже тачно време; према томе, он је тачан само једанпут у две године, док је други тачан кад год наиђе време које показује, што се догађа на сваких дванаест сати, односно два пута дневно.

Тако сте сами себи противречили **први пут**.

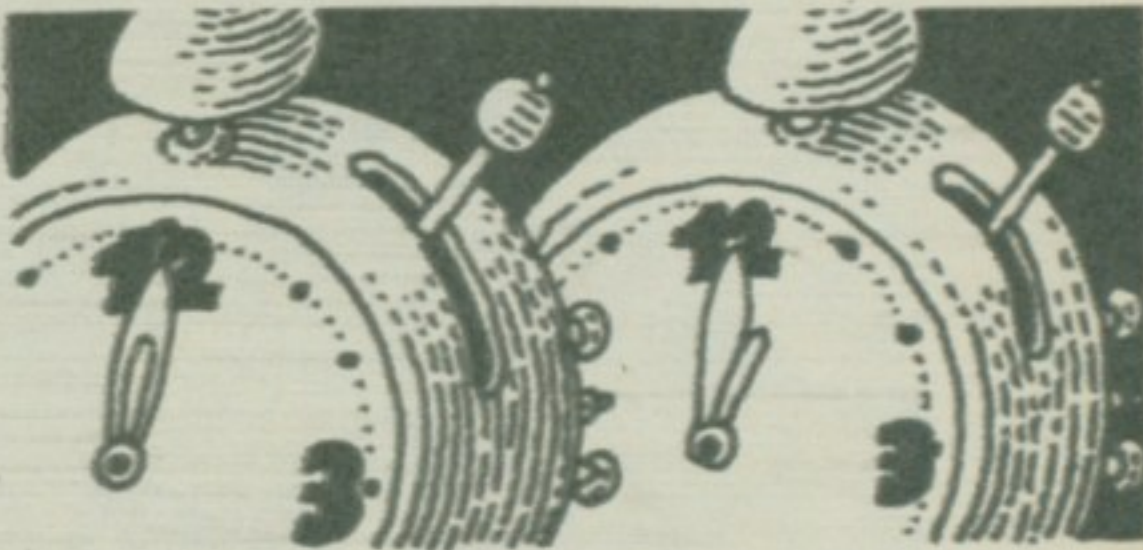
„Али”, кажете, „каква вајда да тога што је тачан два пута дневно ако ја не знам када?”

Претпоставимо да часовник **показује осам сати; зар не видите да је он тачан у осам?** Дакле, када дође осам сати, ваш сат је тачан.

„То ми је јасно”, одговарате.

Врло добро, сада сте себи противречили **други пут**; испливајте из ове тешкоће како знате и умете и потрудите се да више не противречите сами себи.

Могли бисте да наставите питањем „А како да знам када наиђе осам сати? Мој часовник ми то не-

ће показати”. Будите стрпљиви: знате да је осам сати у тренутку када је ваш часовник тачан; не испуштајте га из вида и **управо у оном тренутку када он покаже тачно време** биће осам сати. „Али – ” кажете. Де, де, то је довољно; што се више расправљате, све се више удаљавате од тема, па ће бити најбоље да престанете.

С. М.

Илустровао
Љубомир Милојевић
Љубац

ИЗВО-
ЛИ,
СМСТИ
СЕ НА
РАЖКАЊ...
АЛ' ПРВО
СЕ, МОЛИМ
ТЕ, ОЦЕРУ-
ПАЈ!

ТУЖНА
ЛИ ЈЕ
МОЈА
ПИЛЕКА
СУДБИ-
НА!

ССС... НЕМА
ДОВОЉНО
СОСА!

ОВО ЈЕ МАЛА, МАЛЕЦКА
КОКОБИЛОВСКА ДОГОВОД-
ШТИНА. НАШ ЈУНАК (ОНАЈ КО-
ЈИ СРЦЕ КАМИЛИЦУ) СПРЕМА
СЕ ДА ОМАСТИ БРКЕ ЈЕДНИМ
ПИЛЕНЦЕТОМ КОЈЕ СЕ ТУ
СЛУЧАЈНО ЗАТЕКЛО...

ЗИП!

ФИЈУУУ!

СТО
МУ
ПИШ-
ТОЉА!

ЈАКОВИТИ: КОКО БИЛ

БУМ!
БУМ!
БУМ!

АХИО!
ПОГЛАВИЦЕ,
ИЗРЕШЕТАШЕ
МЕ ПО ТУ-
РУ!

СТРЕЛА
ЧЕРОКИ
ИНДИЈА-
НАЦА! ЗАР
СУ ОНИ
ОПЕТ У
РАТУ?

ЗА ИМЕ
СВЕТА!

КОКОПЦЛЕ

ХЕЈ, ПОГЛАВИЦЕ! ТА-
МО НЕКО СЕЈАТИ
МЕТКЕ НА СВЕ
СТРАНЕ СВЕТА!

АУХ!

САД КУ
ГА ЈА
ДОБРО
ПОТПРА-
ШИТИ!

К'О
ГРОМОМ
ПОГО-
БЕН,
ЧЕРОКИ
ПОГЛА-
ВИЦА
ЈЕ ПРЕ-
БЛЕДЕО
ОД ПЕ-
РА ДО
МОКА-
СИНА!

ХА! ЕНО
СТИЖЕ ОНАЈ
ВЕЛИКИ ПЕ-
ВАЦ! ОЧИГЛЕ-
ДНО НЕМА
ПОЈМА С
КИМ ИМА
ПОСЛА!

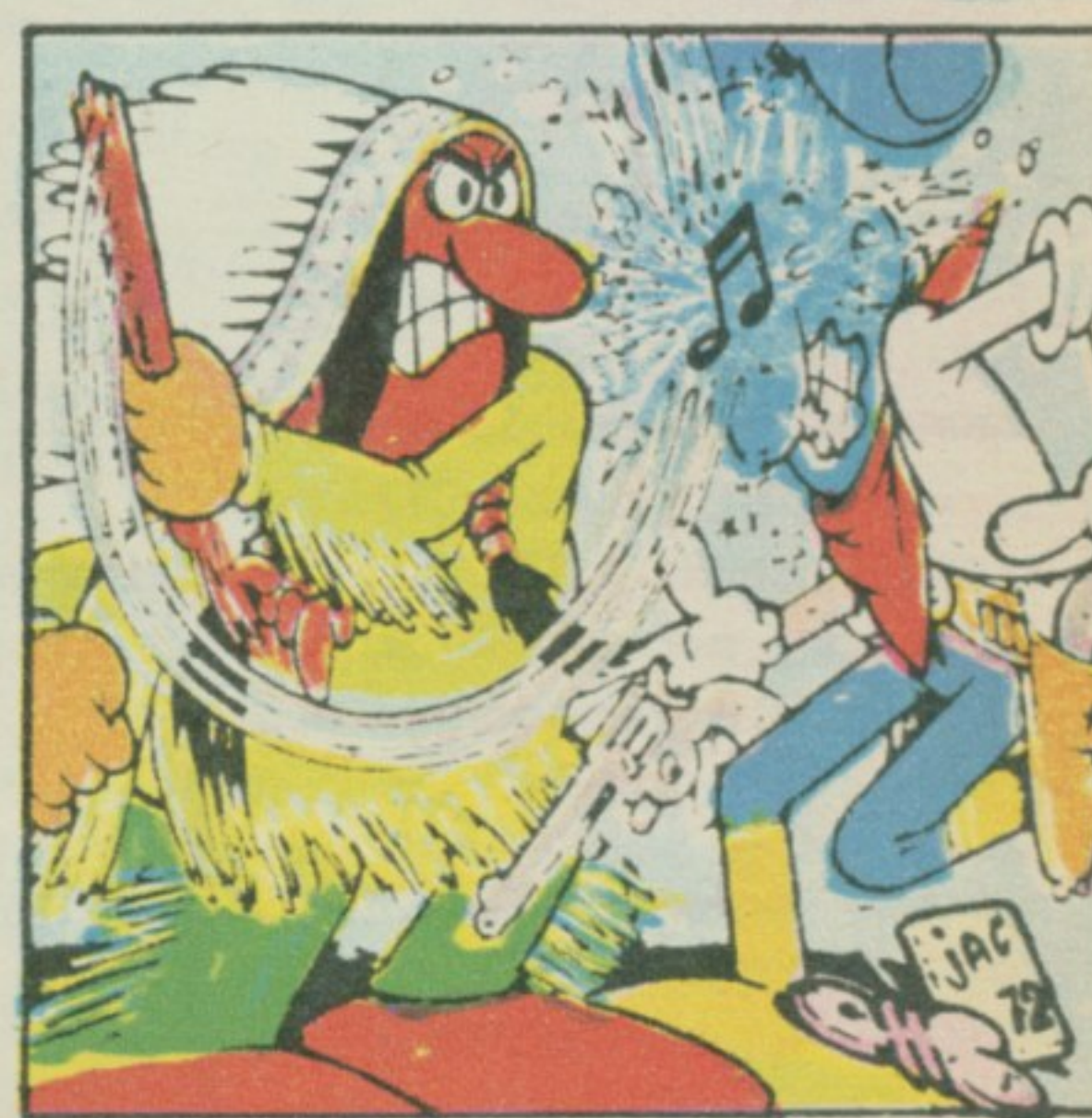
СТО МУ
МЕНЕ!

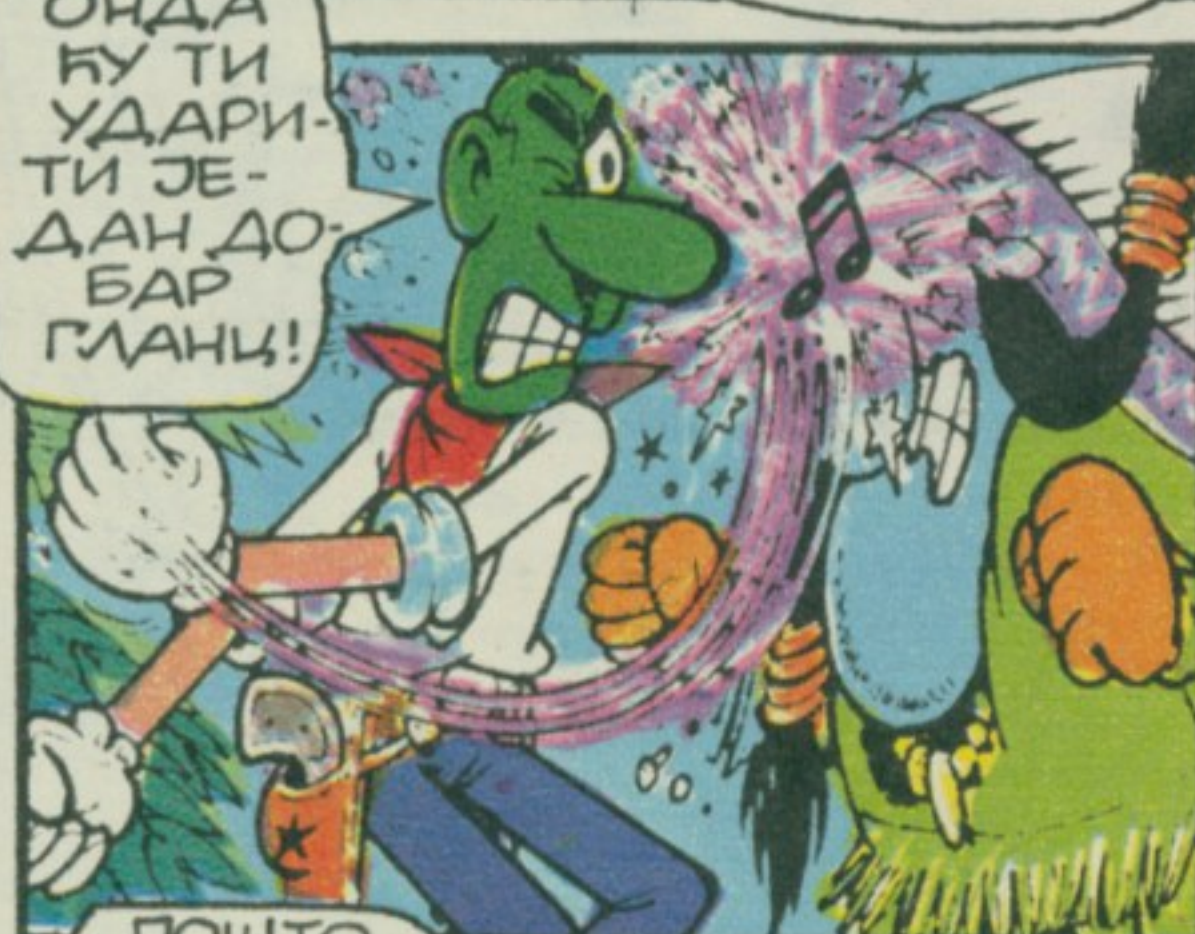
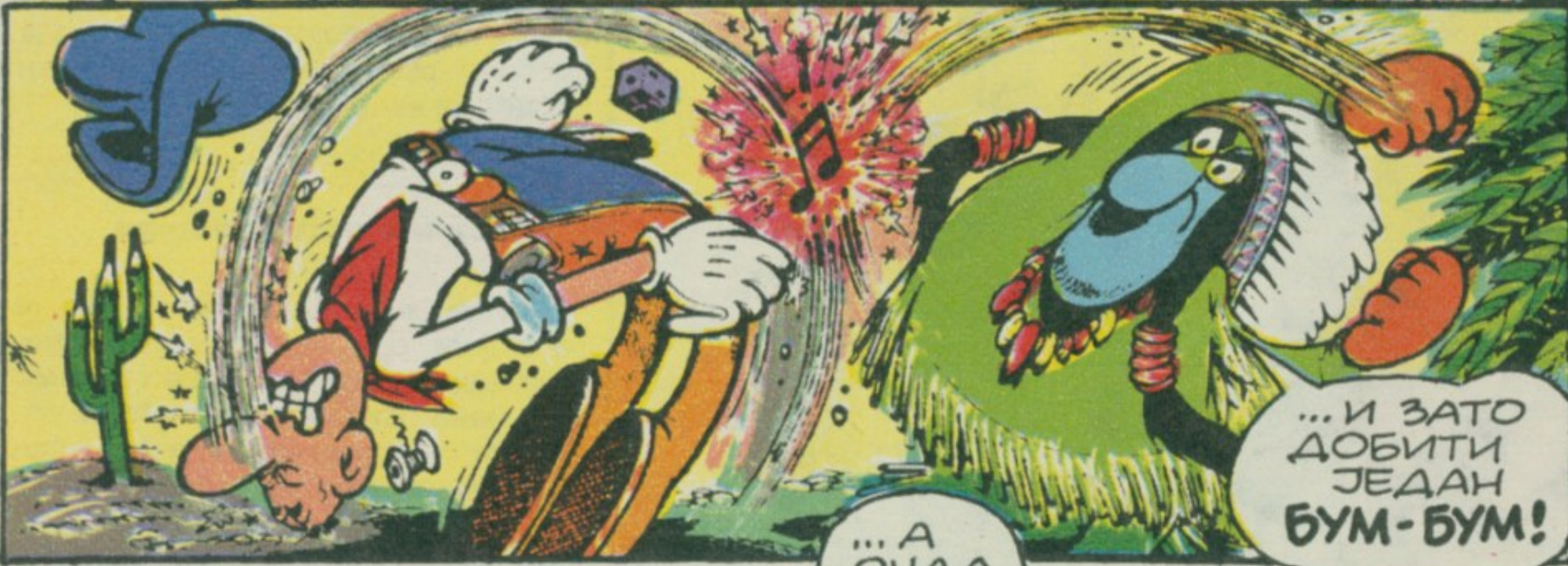
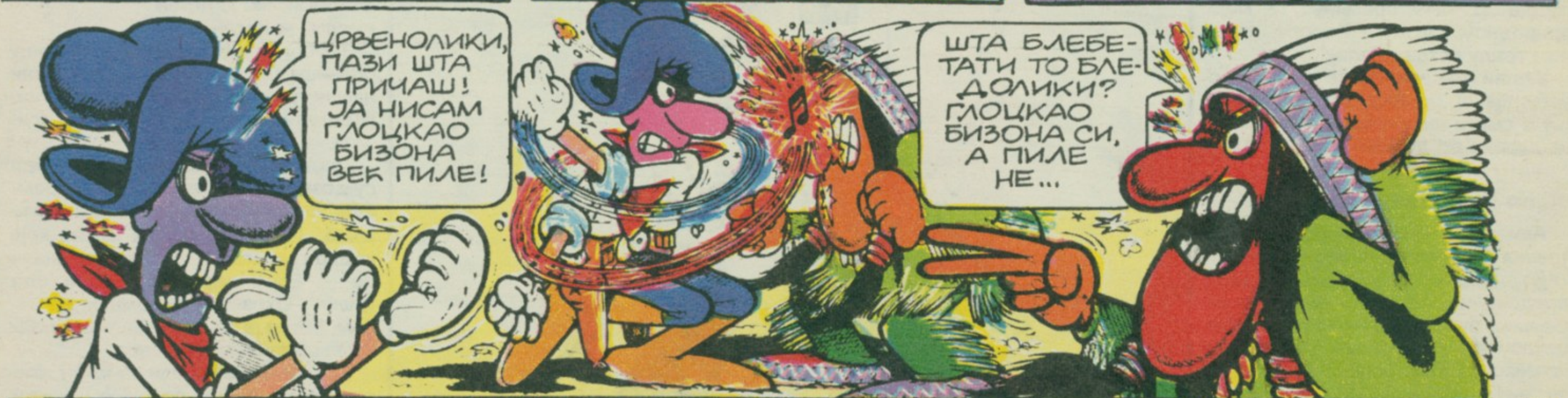

ВЕЛИКИ
ПОГЛАВИЦЕ,
ЗАШТО СИ
ОПЕТ
ПОДИГ'О
РАТНУ
СЕКИРУ?

БЛЕДОЛИКИ
ИСПЕКИ
БИЗОНА
ЗА ТОПЛИ
ОБРОК!
БИЗОН СВЕ-
ТА НАША
ЖИВОТИЊА
ЈЕСТЕ!

Јуна 1923. године у евиденцију Јамеричког Министарства иностраних послова уведен је телеграм који је послала америчка амбасада из Токија: „Обавештени од стране гувернера јапанских острва у јужном Пацифику да је Ерл Х. Елис, „Хјуз трејдинг корпорација“, Њујорк, пасош бр. 4249, преминуо 12. маја природном смрћу у Корору, главном граду острва Палау“.

У први мах чинило се да је реч о уобичајеној процедури: обавештењу о смрти америчког држављанина далеко од домовине.

Ко је, у ствари, тај Елис?

Али, када се Министарство иностраних послова обратило компанији „Хјуз трејдинг корпорација“, њен председник, бивши морнарички официр, био је приликом разговора неуобичајено нервозан. На крају је признао да Елис уопште није радио за њега. Посао у компанији послужило му је само као параван за неки важан обавештајни задатак. Ерл Елис био је потпуковник у америчкој ратној морнарици.

Податак је дискретно пренет морнаричкој обавештајној служби, а затим генерал-мајору Џону Лежену, команданту поморско-десантних снага. У неку руку, генерал и јесте био први који је о догађају требало да буде обавештен. Ерл Елис био је његов штићеник.

Џон Лежен покушао је да заташка читаву причу, али су је се новинари докопали и она се убрзо нашла на насловним странама свих водећих листова у земљи. Говорило се о убиству и шпијунажи. Ко је, заправо, био тај Ерл Елис и по чијем је налогу кренуо на задатак који га је одвео у смрт, питали су се новинари.

Генерал-мајор Лежен је неколико дана одолевао, а онда дао прву и једину изјаву о овом случају. Елис је, изјавио је, последњи пут виђен 6. октобра 1922. године када је побегао из америчке болнице у Јокохами где је лечен од бубрега. Другим речима, генерал је рекао како је Елис био дезертер и да, према томе, војска не може да буде одговорна за његова дела или смрт.

У следећих неколико недеља није дошло ни до каквих нових открића и јавност је убрзо заборавила на трагичан крај морнаричког потпуковника. За војску, међутим, „случај Елис“ није био окончан. Капетан Лиман Котен, шеф морнаричке обавештајне службе у Токију, добио је задатак да тело пребаци у САД. Одговор који је на свој захтев добио од јапанског Министарства поморства га је запрепастио: посмртни остаци ће бити предати америчким властима, али је Ерл Елис кремиран.

Лиман Котен није могао а да се не запита нису ли се Јапанци тако унапред осигурали од могућности да Американци изврше обдукцију?

Полудео је!

У сваком случају, Котен је имао дозволу за преузимање пепела: коначно је неки Американца могао слободно да путује на острва и то са званичним одобрењем јапанског Министарства морнарице! Да би отклонио сумње, Котен је уместо да пошаље неког од својих људи изаб-

ПРВО БЕ

Ерл Елис: жртва војнополитичке интриге или сопствене болесне опседнутости?

НАПАСТИ ПЕРЛ ХАРБОР!

рао Лоренса Зембша, главног болничара америчке болнице у Јокохами.

Зембш је испловио за Корор на јапанском броду 4. јуна 1923. године. Тренирао је да путовање, у оба правца, траје четири недеље. Седам недеља Котен није имао никаквих вести, а онда је 8. августа обавештен да се Зембш враћа у Јокохаму следећег дана.

Котен и његов помоћник чекали су на доку док се кроз јутарњу измаглицу „Куган Мару“ приближавао и најзад укотвио. Неколико путника је изашло, али не и Зембш. Попели су се на палубу где их је повео у потпалубље. Без речи им је показао врата једне кабине, окренуо се и брзо удаљио. Котен је ушао унутра.

Лоренс Зембш седео је на уза-

ном кревету као да је у шоку или дрогирани. Гледао их је празним погледом не препознајући их. Намах је почео да крајњим напором нешто блебеће, али ништа од тога није имало смисла. Обгрљену обема рукама, у крилу је стискао белу дрвену кутију са пепелом Ерла Елиса. „Полудео је“, помислио је Котен.

Зембш је хитно пребачен у војну болницу где су му доктори у крви нашли трагове дроге, највероватније великих доза морфијума или опијума.

Тридесет и првог августа лекари су дозволили Котену да испита Зембша чије се стање донекле побољшало. Једина смислена изјава коју је дао гласила је: „Јапанци су знали да је Елис маринац... знали шта тражи“. Охрабрен скромним почетком, Котен је за следеће слеподне заказао нови разговор.

У 11.42 следећег дана снажан земљотрес погодио је подручје Токија и Јокохаме. Од војне болнице остале су само рушевине. Лоренс Зембш погинуо је на лицу места.

Обичан ратни хушкач...

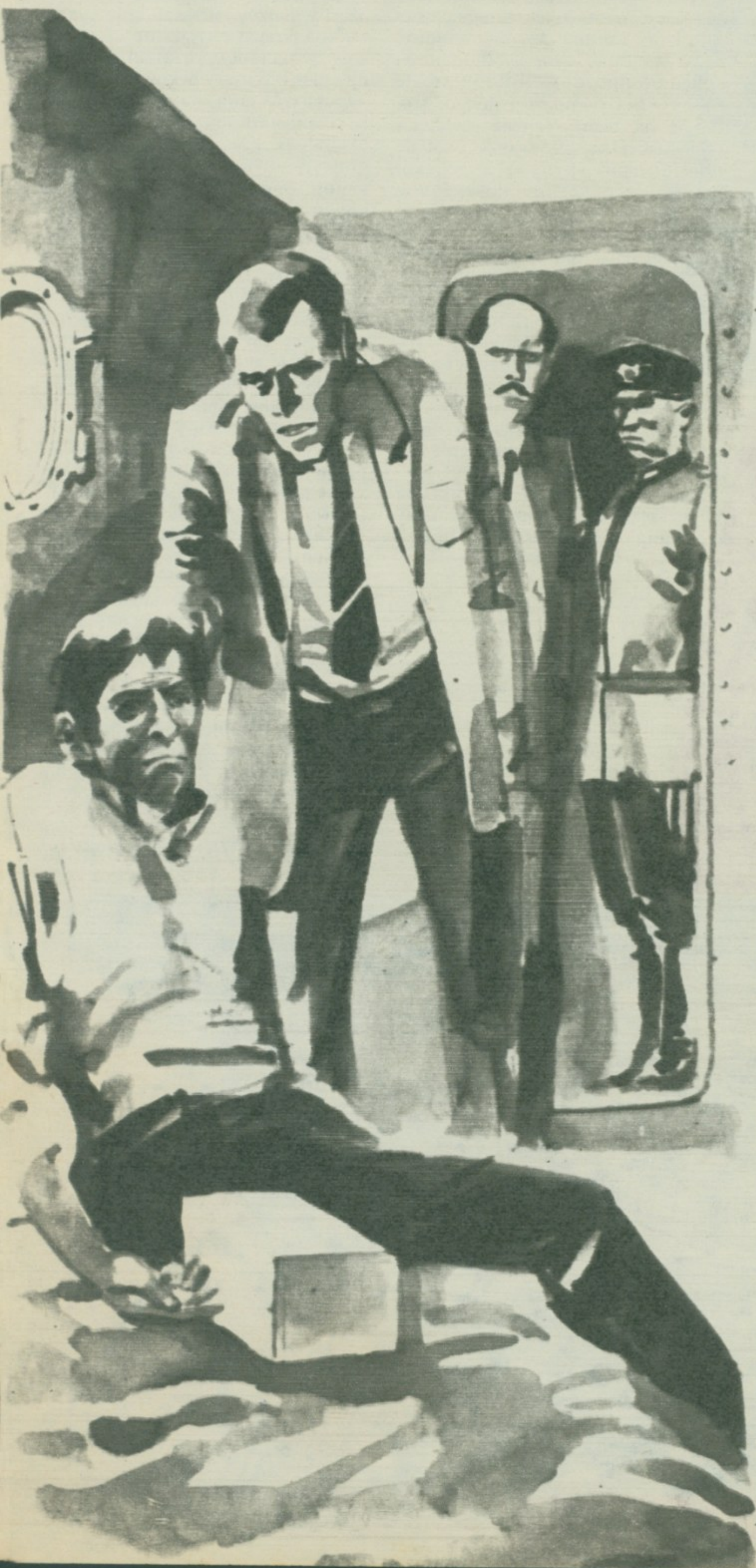
Потпуковник Ерл Елис важио је за сјајног официра, пре свега ненадмашног тактичара. Имао је само две мане. Склоност ка пићу и опседнутост мандатом који је Јапан Версајским уговором после првог светског рата добио над некадашњим немачким острвима у Пацифику. По његовом фанатичном уверењу била је то кобна грешка коју ће САД скупо платити у неизбежном следећем рату.

Фанатици нигде нису добродошли, али је Ерл Елис имао моћног заштитника, Џона Лежена. Када је Лежен постављен за команданта поморско-десантних снага и пребачен у Вашингтон, са собом је повео и Елиса. У престоници је потпуковник готово читаву годину живео као пустињак. Ретко је напуштао канцеларију у којој је радио до дубоко у ноћ. Резултат је био извештај од 30 хиљада речи. Касније ће се испоставити да је то један од највидовитијих докумената у историји америчке војске. Класификован као државна тајна, Елисов извештај је 28. јануара 1921. године званично одобрен под називом „Оперативни план 712-Х“. У ствари, била је то ни мање ни више него шема будућег рата између Јапана и САД.

Елис је предвидео не само да ће рат започети Јапанци, него и то да ће прво напасти Перл Харбор, затим острва Вејк, Мидвеј, Гуам и Филипине. Та острва биће изгубљена, америчка пацифичка флота десеткована, западна обала САД изложена опасности инвазије. Да би се поново заузели Филипини, Елис је предложио заузимање кључних острва у саставу Гилбертових, Маршалских и Каролинских острва која су по његовом мишљењу представљала једине могуће базе за противнапад. Евантуално напредовање ка Јапану по њему је могло да има само један правац: преко Соломонових и Маријанских острва, Иво Џиме и Окинаве.

Истом прецизношћу предвидео је и врсту и број поморско-десантних јединица које ће учествовати у операцијама, укључујући чак и еки-

Смрт америчког потпуковника на једном острву у Пацифику до данас није у потпуности разјашњена. Зна се само да је тамо био на шпијунском задатку и да је 20 година пре избијања рата између САД и Јапана, до запањујућих детаља, предвидео ток операција

пе за подводне диверзије које у његово време нису постојале. Мада се тактичка авијација налазила у повоју, Елис је предвидео да ће се у следећем рату борити велики, брзи бомбардери, торпедни авиони и велики број брзих носача авиона.

У време када је извештај настао, мало је ко разумео Елиса. Већина га је сматрала лудим. Политичари и новинари назвали су га ратним хуш-качем. Изморен дугим месецима рада доживео је нервни слом. Када је три месеца касније отпуштен из болнице, решен да нађе доказе који ће поткрепити његов извештај, предложио је Лежену да крене „у извиђачку акцију по пацифичким острвима“. Џон Лежен се сложио.

Последњи разуман потез

Морнаричка обавештајна служба Елису написмено није издала ни једно једино упутство или овлашћење. Уместо тога, дато му је само званично одобрење за одмор с потписом министра морнарице.

Елис је кренуо на пут крајем маја 1921. Годину дана од њега није било ни трага, а онда је 19. јуна 1922. из америчке поморске базе Кевити на Филипинима послао шифровани телеграм команди поморско-десантних снага у Вашингтону: „Принуђен да до циља путујем северним правцем. Потребно време. Испословао одобрење. Задржао се овде дуже због болести. Желим да наставим“. Одговор је гласио: „Одобрава се одсуство од додатних шест месеци“.

Елис је у Јокохаму допутовао у јулу исте године. Да на себе не би привукао пажњу сумњичавих Јапанаца, купио је карту до Сан Франциска. Био је то његов последњи разуман потез.

Дванаестог августа лекар из америчке војне болнице у Јокохами хитно је позван у хотел „Гранд“ да прегледа неког америчког цивила. Радило се о Елису, мртвом пијаном. У страху да га не пошаљу назад у САД, Елис је доктору рекао како се налази на „изузетно поверљивом задатку по усменом налогу министра морнарице“. Био је то тек један од бројних случајева Елисовог грубог кршења основних правила обавештајне службе.

У следећих месец дана у неколико наврата приман је у болницу. Дијагноза: акутни алкохолизам.

Агенти морнаричке обавештајне службе у стопу су пратили Елиса кроз ћумезе на доковима у којима је банчио. Иако ништа нису знали о његовом задатку, бојали су се да га на неком од тих мрачних места не убију. Капетан Котен коначно је оценио како је крајње време да лично поразговара с тим високим странцем који му задаје толике главобоље. Елис му је рекао како га је Вашингтон изабрао да обиђе јапанска острва и установи „шта се то ког врага тамо догађа“.

Котен ни о каквој шпијунској акцији није био званично обавештен, али је поверовао Елису на реч. Чудио се, разуме се, што је тако одговоран задатак поверен ноторном пијанцу.

Елис је наставио да се опија и при сваком изгреду одавао још понешто о правој природи свог боравка на Истоку. Када је следећи пут доспео у болницу, Котен се одлучио да најзад нешто предузме.

Послао је у Вашингтон извештај о недопустивом понашању „тајног агента“. Убрзо је добио и одговор: „Што пре вратити потпуковника Елиса кући!“

Више га нећемо видети живог

Шестог октобра 1922. године Ерл Елис је побегао из болнице. Котенови агенти сазнали су да је кренуо у правцу железничке станице, али му се ту губио сваки траг...

Свестан ироније ситуације, Котен се обратио јапанском Бироу за нестале особе. Једанаестог маја 1923. позвали су га у јапанско Министарство морнарице где су га обавестили да је особа коју тражи виђена у Корору на острву Палау. Речено му је да је Елис тешко болестан. „У ствари“, објаснио му је официр који га је примио, „лекари мисле како неће још дуго живети“.

После разговора у Министарству Котен је свом потчињеном рекао: „Више га нећемо видети живог“.

Истог слепоподнева Лиман Котен је телефоном обавештен да је Ерл Елис мртав. У августу је његов пепео пренет у САД.

До нових сазнања дошло се тек када су после другог светског рата Американци у запленаој картотеци јапанског Министарства морнарице нашли копије два писма. У првом, написаном 26. октобра 1921. године, каже се да се извесни Ерл Елис, представник компаније „Хјуз трејдинг корпорација“ обратио Министарству иностраних послова за дозволу да из пословних разлога посети Маршалска острва. Из одговора датаног 9. новембра недвосмислено се видело како је Јапанцима био сасвим јасан прави разлог Елисовог боравка на пацифичким острвима. Уз одобрење да се виза изда, у овом другом писму су се такође налазили свакодневни извештаји о кретању сумњивог Американца.

Последњи покушај да се на мистериозни крај Ерла Елиса баци више светла дошао је 1950. године када је потпуковник Вејт Вордем посетио Корор. Истрага га је довела до Нгердако Гибон, удовице Енглеза у чијој је кући Елис становао првих дана боравка у Корору.

Стара жена испричала је Вордену како током свих недеља колико је провео на острву, Елис није престајао да пије и како је преко дана стално лутао унаоколо. Шта је тражио, нико није знао. Зато је са сигурношћу тврдила једно: непрекидно су га пратили. Једног јутра када се „лудачки опио“ и почео да прави гужву, стигла је полиција. Прво су га тукли дрвеним палицама док није изгубио свест, а онда некуда одвукли. Касно тог слепоподнева Гибониви су сазнали да је Американца мртав.

Направили су ковчег и сахранили га на гробљу. Већ сутрадан, Јапанци су откопали тело и кремирали га на гомили камења. На питање Вордена да ли се сећа икаквих трагова насиља на телу умрлог, старица је одлучно одговорила да их није било.

Ма каква била права истина, било да је убијен или да га је коначно докрајчило пиће, чињеница је да су се претпоставке Ерла Елиса показале запањујуће тачне. Потврдили су их догађаји у другом светском рату.

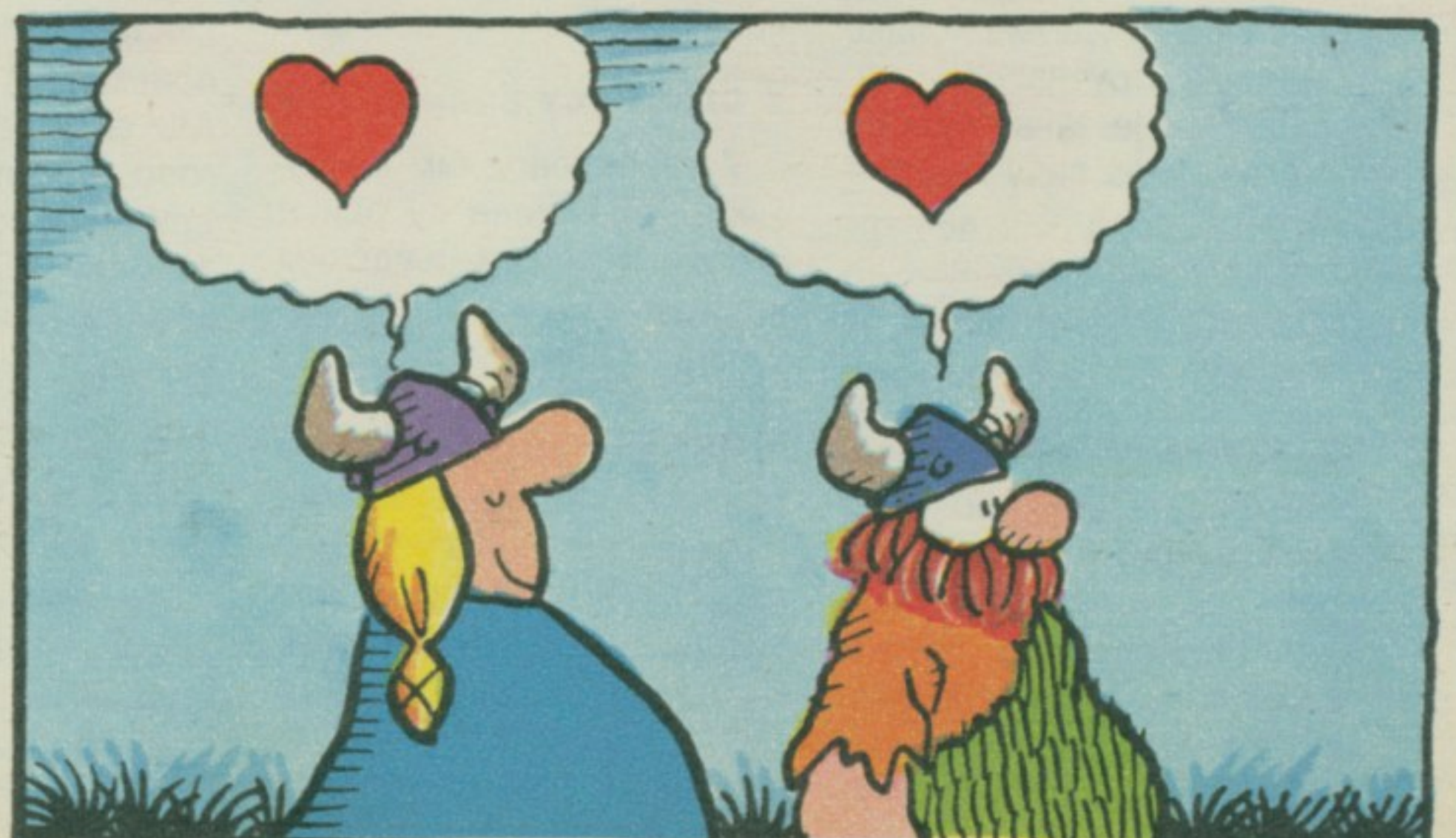
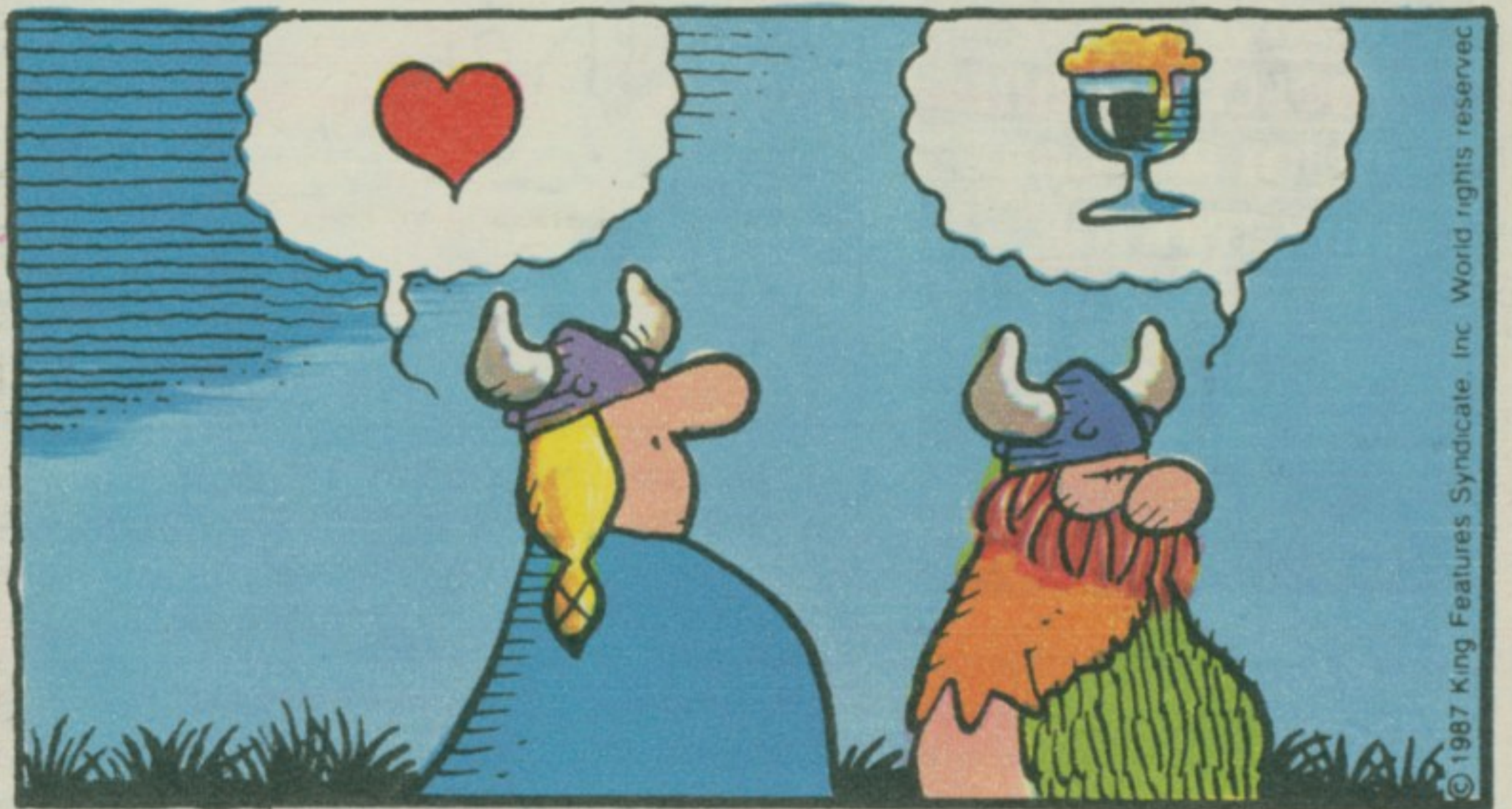
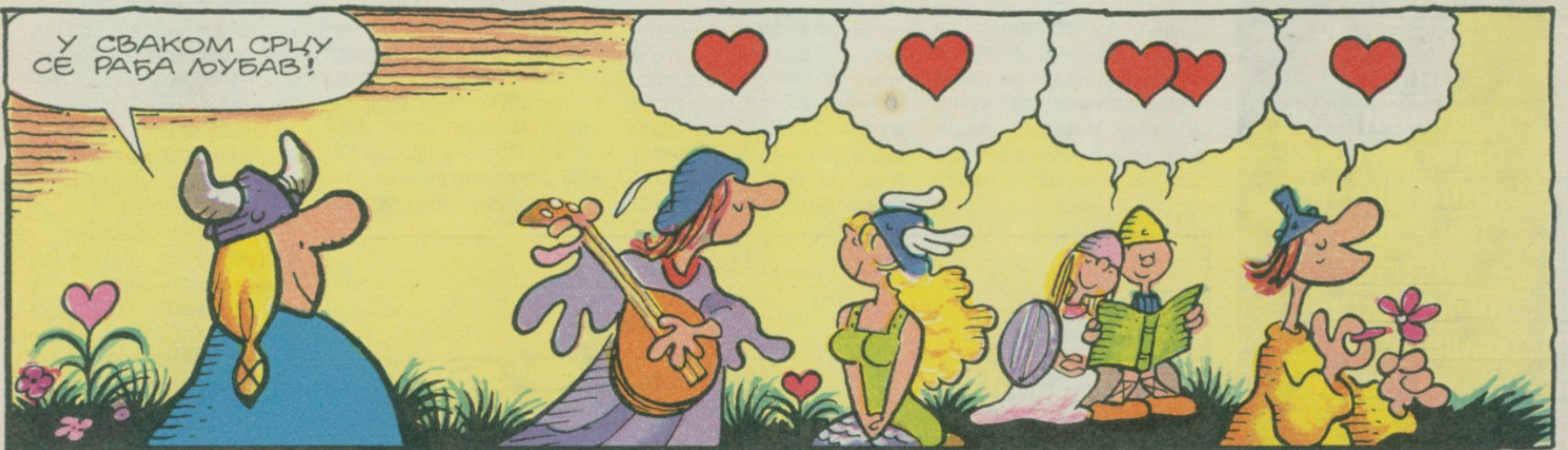
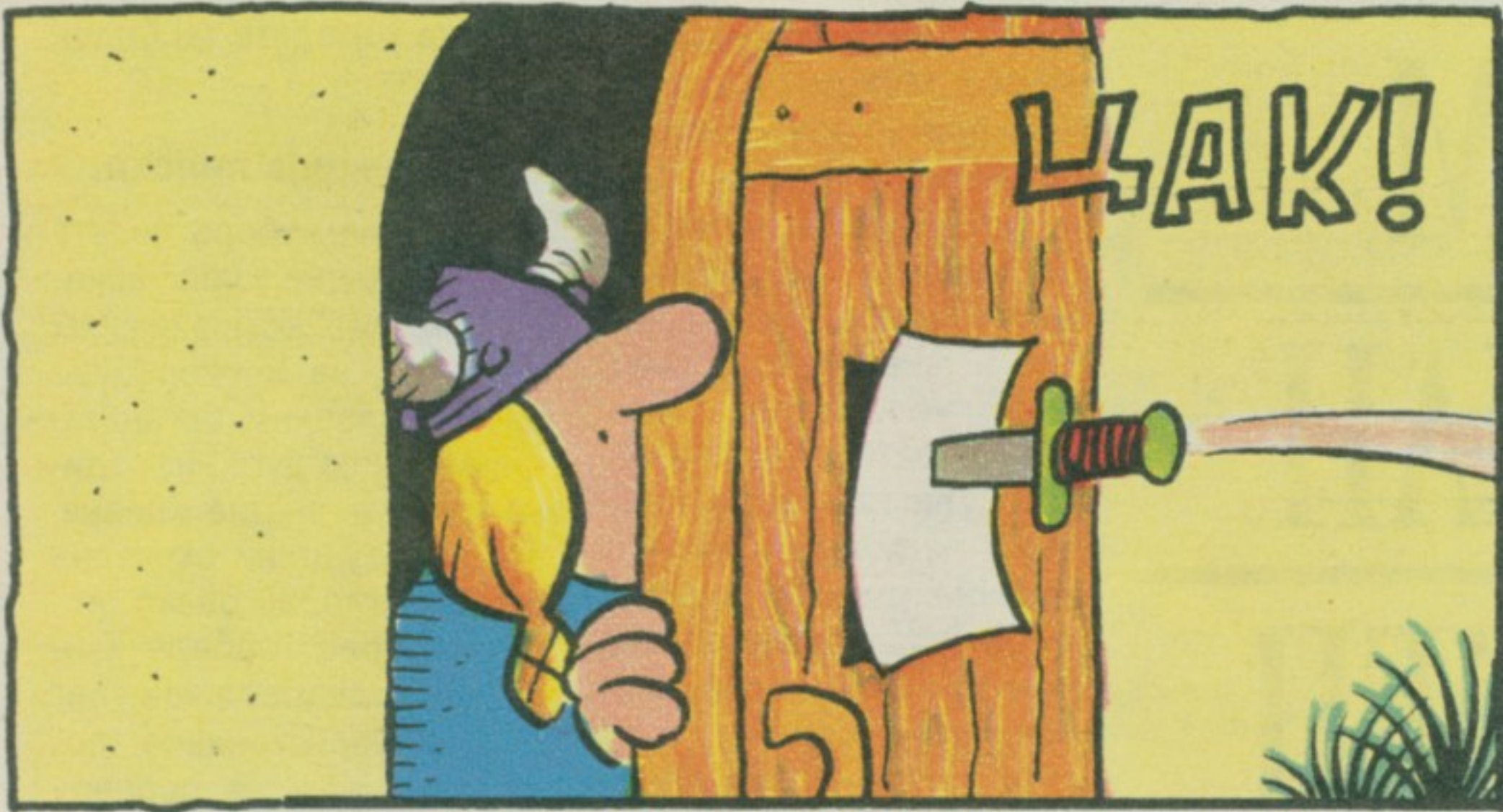
Мина Илић

Илустровао Брана Јовановић

10 ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 1. 5. 1987.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ВЕРОВАТНО СУ
МНОГИ
„ЗАБАВНИКОВИ“
ЧИТАОЦИ,
НАВИЈАЈУЋИ
ПЕТКОМ УВЕЧЕ ЗА
СВОЈЕ ФАВОРИТЕ У
ТЕЛЕВИЗИЈСКОМ
КВИЗУ О
ВАЗДУХОПЛОВ-
СТВУ, ПОЖЕЛЕЛИ
ДА ПОСТАНУ
ПРИПАДНИЦИ
СВЕТА КОЈИМ
ЦАРУЈУ ПТИЦЕ.
СВИМА КОЈИ СУ
НАС ПИТАЛИ
„КАКО ДА
ПОСТАНЕМ
ПИЛОТ“?
ОДГОВОРИЋЕМО
ОВОМ СЕРИЈОМ
НАТПИСА НА ИСТУ
ТЕМУ. ШКОЛУ
ЛЕТЕЊА
„ПОЛИТИКИНОГ
ЗАБАВНИКА“ ВОДИ
СЛУШАОЦИМА
РАДИЈА ПОЗНАТ
ЗОРАН МОДЛИ,
КОЈИ ЈЕ ИНАЧЕ
ПРОФЕСИОНАЛНИ
ПИЛОТ И ЈАТ-ОВ
ИНСТРУКТОР
ЛЕТЕЊА. НАШ
САВЕТ: ВЕЖИТЕ СЕ,
ЈЕР ПОЧИЊЕ ПРВИ
ЧАС...

Да се одмах договори-мо: летење не може да се научи у удобности властитог дома и једноставним читањем одговарајуће литературе ма колико она била стручна.

Летење је занат који се савлађује на лицу места – на аеродрому и у авиону. Дobar, квалификован и стрпљив инструктор је тај који вам своје знање преноси у пилотској кабини. Ваше је да савесно увежбавате све оно чему вас инструктор учи. Тако ћете, обостраним залагањем, једнога дана стећи и своју прву летачку дозволу: дозволу спортског пилота. У реду, касније

ИКАР У „ЗАБАВНИКУ“

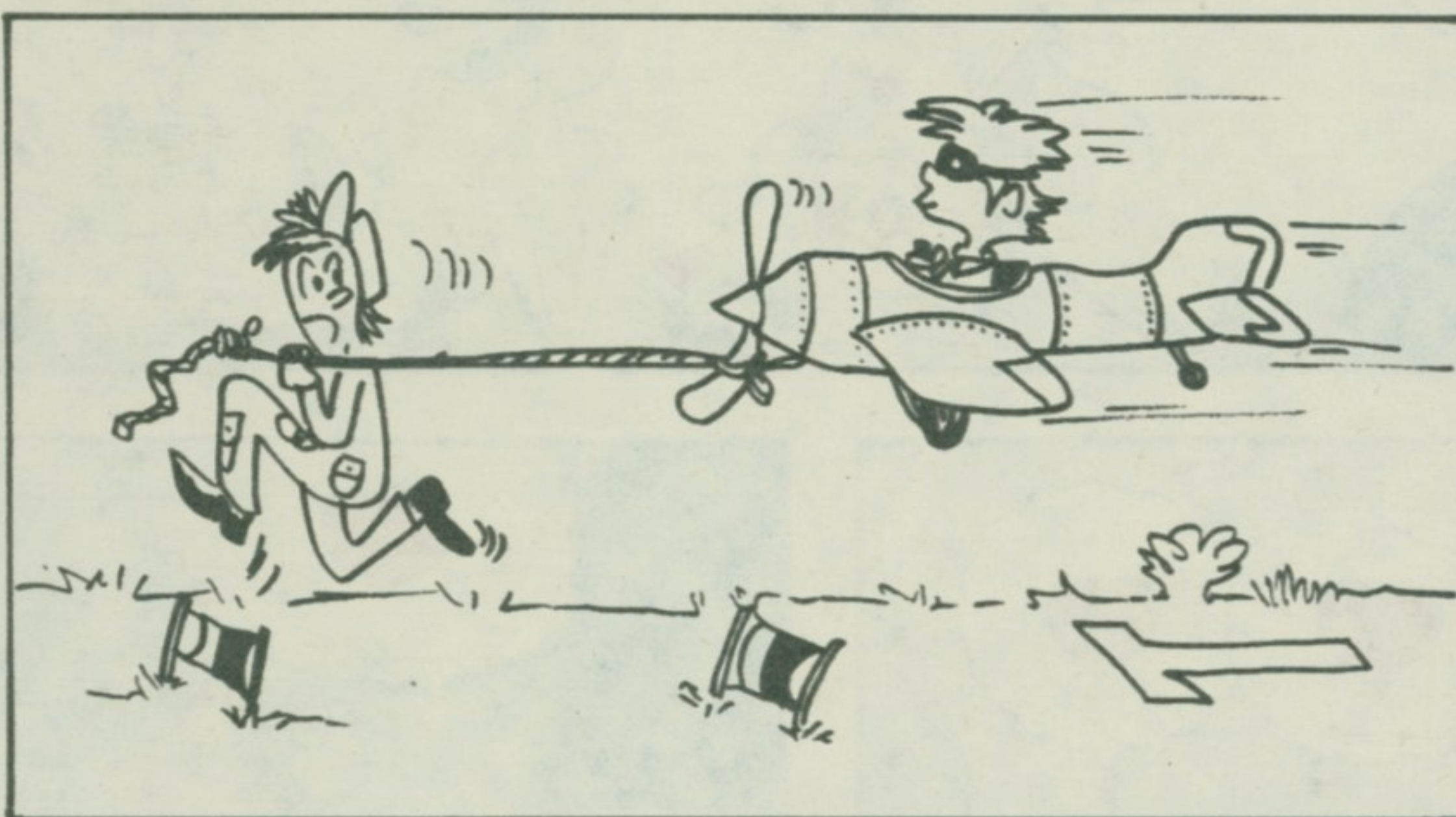
ШКОЛА ЛЕТЕЊА

ПРВИ ЧАС

САСВИМ ПРОСЕЧАН СУПЕРМЕН

можете да наставите и ка вишим звањима и знањима. Но, ма колико желели жарко да учите искључиво „на лицу места“, уштедете много времена тиме што ћете савладати нешто теорије, неопходне да

листа за интерну медицину, ухо, грло и нос, стручњака за очне болести, кардиолога, зубара, психолога и психијатра. Њихов задатак је да пажљиво испитају психофизичко стање пилота – и тако предупредите мо-

схватите оно што се догађа приликом летења.

У ваздухопловству се много учи, сваког дана и током целог радног века – био тај ваздухопловац пилот авиона, пилот једрилице, падобранац, наставник летења или авиомеханичар.

У страху су велике очи

У необавештеним круговима уобичајене су приче о страшним и надљудским искушењима кроз која мора да прође кандидат за пилота.

Додуше, постоје неке прилично напорне пробе, на које се стављају једино пилоти изузетно брзих или експерименталних авиона. Остали кандидати пролазе рутинске тестове под будним оком лекара специја-

гућност ваздухопловних удеса изазваних такозваним „људским фактором“. Међутим, није довољно само успешно проћи те почетне тестове. Ученик ће и за време школовања и као готов пилот непрекидно бити под надзором лекара... Можда ће му то понекад и тешко пасти. Али сазање да је то за његово добро и за добро других брзо ће га орасположити. „Боље спречити него лечити“ је крилатица која у летењу има потпуно оправдање.

Како изгледа – здрав пилот?

Супермен? Мистер универзум? Флаш Гордон? Роки IV (укључујући и оног под бројем један, два и три)?

Одговор би био попут оног у квизу: да, али није битно!

Наиме, огромна већина пилота у ствари је просечног здравља, просечних способности – и натпросечног интересовања за летење. Можда ће вас ово разочарати али: летење, углавном, не трпи хазардере, авантуристе и хероје без покрића. Школовање пилота, апарати на којима лете и животи преосталог дела човечанства које живи и креће се по тлу, напуштајући га само у својству недужних путника авионом, сувише су скупи да би имали разумевања ма и за најмањи проценат непотребног ризика.

Од стотину загрејаних ентузијаста који се пријаве за школовање за пилота, педесеторица савесно одслушају теоријску наставу до краја. На почетку практичне обуке овај број се обавезно преполови. Значи, 25. Обуку у предвиђеном року заврши њих петнаест. Испит за стицање

да деведесет одсто времена потрошите на припрему лета, девет одсто у току самог лета, а тек један одсто времена преостаје вам да уживате у лету – уколико вам пође за руком да уштедите тај бедни проценат.

Селекција пилота

Поступак избора пилота за школовање у професионалним и компанијским школама, па и спортским ваздухопловним организацијама, кроз дуги низ година трпео је знатне измене, али је у суштини омиљени метод изгледао овако: комисија прво изабере кандидате задовољавајућег интелектуалног нивоа, потом их шаље на проверу здравственог стања, а онда упућује на проверу психолошке подобности. Циљ ове провере је да покаже у којој мери је једна личност психолошки подесна за посао летача. То захтева решавање већег броја психолошких, визуелних и моторних тестова.

Кандидат обавезно у разговору са једним од чланова комисије (или у виду писменог задатка!) на тему „Зашто желим да будем пилот?“ треба да објасни своју мотивацију за летењем. Не треба да бринете, јер циљ овог теста није да се испита ваша машта, ваш стил или смишљено за бизнис („Желим да postanем пилот јер сам чуо да пилоти добро зарађују“) – већ да се открије снага ваше мотивације. Представа о мотивацији добија се збрајањем свих наведених разлога који су кандидата навели да се определи за позив пилота. Да ли је све ово довољно да неко постане и успешан летач показате даље школовање и практична обука у летењу. Пре но што први пут седне за команде авиона, ученик добија свог личног „анђела чувара“. То је инструктор летења који ће га пратити на дугом путу до летачке дозволе. Понекад ће тај инструктор заживити и у његов приватан живот (односно у његову „приватну“ личност), али не због болесне радозналости, већ из жеље да пронађе најбољи начин за остварење обостране сарадње, тако важне у летењу, и обостраног поверења. Инструктор летења није само учитељ. Он мора да буде и педагог и психолог.

Зоран Модли

ШКОЛСКА САМОПОСЛУГА

Замолити смо мр Сенку Мазитић да нам објасни који период школовања припада усмереном образовању.

– Све врсте и нивои образовања после основне школе, обухваћени су заједничким називом – усмерено образовање. Зависно од сложености, имамо осам степена стручне спреме, од радника за одржавање чистоће до доктора наука.

● Да пођемо редом. Први и други степен су вероватно за оне који желе што пре да дођу до неког занимања?

– За најнижи степен образовања, први, довољна је завршена основна школа и стручна обука која траје четири до шест месеци. На тај начин се оспособљава кадар за обављање најједноставнијих по-

За усмерењаке и њихове родитеље

Од септембра ове године, у првом разреду средње школе, на целом подручју СР Србије радиће се по новим плановима и програмима. Међутим, још три генерације средњошколаца ће учити по старом. У жељи да помогнемо својим читаоцима – усмерењацима и њиховим родитељима – увели смо страну на којој ће наћи све што их из ове области занима. Настојаћемо да ниједно питање не остане без одговора.

СТЕПЕН ПО СТЕПЕН- ДОКТОРАТ

Наш гост:
мр СЕНКА
МАЗИЋ,
начелник за
усмерено
образовање
Републичког
завода за
унапређивање
васпитања
и образовања
у Београду.

слова као што су: утоваривач робе, маневриста, манипулант у пољопривреди... За II степен, после завршене основне школе, треба учити још годину дана и на тај начин се, зависно од струке добија звање помоћног радника (монтер, зидар, керамичар).

● Какве могућности имају они који нису завршили основну школу?

– И они могу да се упишу у програме I и II степена, али су обавезни да у току професионалног оспособљавања заврше и основну школу. То значи да ће њихово школовање трајати нешто дуже.

● Ако се неко после савладавања првог и другог степена пред-

мисли и жели да настави школовање, у који разред се уписује?

– Као и остали, који имају завршену основну школу, конкурише за упис у први разред средње усмерене и укључује се у програме којима се оспособљава за III или IV степен стручности.

● Која су занимања на нивоу III степена?

– Ту се оспособљава кадар за послове средње сложености, као што су: дактилограф, тапетар, ловочувар, ливац, ветеринарски болничар...

● А на четвртој?

– То су већ разноврсне и сложеније групе послова. Истовремено, ученици су успешно завршили четврти степен

стручне спреме стичу право да наставе школовање.

● Пети степен није обавезан за ученике који одлазе на студије?

– На овом степену стручне спреме оспособљавају се кадрови III и IV степена за веома сложене послове у оквиру основне професије. Образовање за пети степен траје годину дана и организује се на основу потреба и на предлог заинтересованих радних организација, привредних и друштвених делатности. Овај степен је највиши у оквиру средњег усмереног образовања.

● Стигли смо до студија. Јесу ли више школе VI, а факултети VII степен?

– После двогодишњег образовања на вишој школи добија се VI₁ степен стручности, а VI₂ значи специјализацију и траје још једну школску годину. Специјализације се организују на вишим школама, али на захтев радних организација.

Образовање за VII₁ степен стиче се на факултетима, а VII₂ значи завршену специјализацију или магистеријум из одређене области. Највиши ниво образовања, којим се стиче звање доктора наука, представља VIII степен стручне спреме.

И. Миладиновић

Купон са ликом Паје Патка исеците и залепите на дописницу или коверат.

Слободно питајте – стручњаци одговарају.

РАТАР – ТРАКТОРИСТА

Желео бих да радим као тракториста па ме занима коју школу треба да завршим?

Аца Николић
Падинска Села

У оквиру пољопривредне струке, на другом степену стручности, постоји занимање ратар – тракториста. На трећем степену је руководиоца пољопривредним машинама, а на четвртој степену стручности занимање које би те можда заинтересовало – техничар пољопривредне механизације.

ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ

Нисмо баш сигурни на шта се односи израз образовни профил. Мој син је разумео да је то исто што и занимање. Да ли је у праву?

Раде Митић
Београд

Сваки образовни профил пружа знања неопходна за обављање једног или више различитих занимања. У неким случајевима су образовни профил и занимање исто, а често је више занимања спојено у један профил. Ево примера: у угоститељско-туристичкој струци на првом степену је само један образовни профил, односно занимање. То је помоћни радник у угоститељству и туризму. Даље, на другом су собарица и портир; на трећем конобар, кувар и посласличар; на четвртој угоститељско-туристички техничар, техничар услуживања и техничар-кулинар. На петом, такозваном специјализованом образовном профилу, имамо звања: конобар-мајстор, кувар-мајстор, посласличар-мајстор, домаћинца хотела, туристички водич и бармен.

СТРАНИ ЈЕЗИЦИ

Завршавам осми разред и занима ме у коју школу треба да идем да бих касније могла да студирам шпански и енглески?

Јелена Јефтић
Нови Сад

Упис на филолошки факултет, где се студирају и страни језици, омогућава више струка али програмски највише одговара културолошко-језичкој струци.

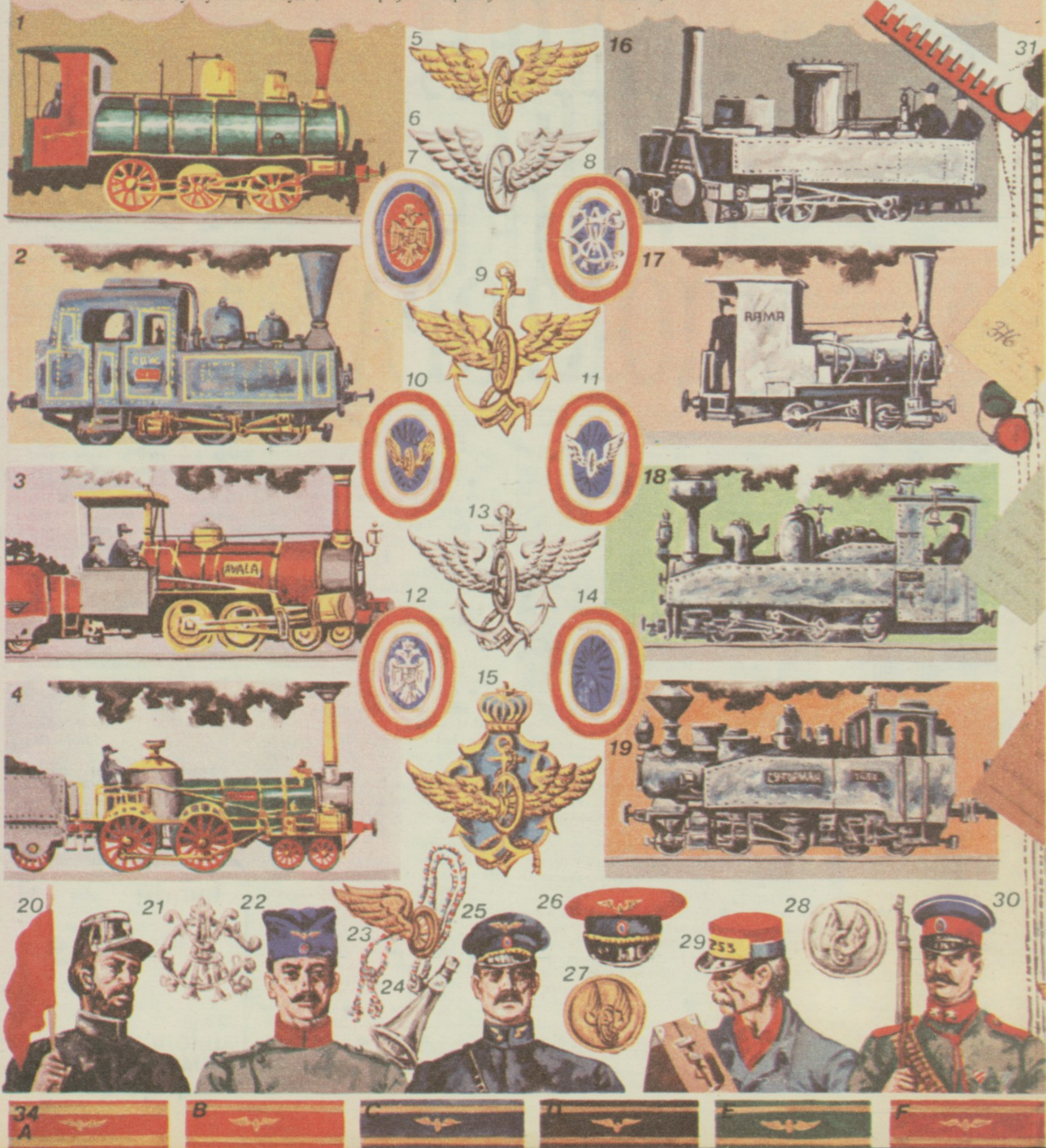
**ЈУГОСЛОВЕНСКЕ
ЖЕЛЕЗНИЦЕ ОД
ГВОЗДЕНИХ ПУТЕВА,
ПАРОВОЗА,
МУЊЕВИТОГ ВОЗА ДО
МОТОРНОГ ВОЗА**

МАНЕВРИСАЊЕ ЗАБРАЊЕНО!

Први „гоздени коњ“ запућкао је нашим крајевима још 2. јуна 1846. и превалио 83,4 километра, од Шентиља до Цеља. Био је то део такозване двоколосечне пруге Беч-Трст. Тако је почело. Трачнице су преошћавале наше даљине. Њима су путовали људи, и историја. Андрић је

једном записао: „Какви људи, такви путеви!“ ПUTEVA, железничких, данас је у Југославији преко 10 хиљада километара.

„Забавник“ је у овом броју покушао, сликом и речју, да заустави време прохујало југословенским железницама.

1. Локомотива CS бр. 1 која је 4. септембра 1884. вукла свечани воз Београд-Ниш, на првој прузи у Србији; 2. локомотива СДЖ (Српске државне железнице) број 162-001; 3. парњача типа 2В, једна од првих на прузи Београд-Ниш; 4. парњача „Терглау“ из 1849. саобраћала на прузи Марибор-Зидани Мост-Љубљана; 5. ознака за железничаре официре; 6. амблем подофицира; 7. значка чиновника СДЖ; 8. значка особља СДЖ у време другог светског рата; 9. значка официра војних делегација Југословенске државне железнице из 1939; 10, 11, 12 и 14. значке железничког особља ЈДЖ из 1938; 13. значка подофицира војне делегације при Државној железници; 15. значка војне делегације при Државној железници; 16. парњача из серије „44b“, једна од најстаријих на Балкану. Коришћена у Пулском арсеналу пре изградње пруга код нас; 17. парњача која је 1882. довукла први свечани воз у Сарајево; 18. парњача серије ЈДЖ 99 из првог светског рата, у Македонији коришћена до маја 1966; 19. парњача типа малет 1 bb израђена 1910. за пругу Бар-Вирпазар, прву у Црној Гори; 20. железничар у време аустроугарске окупације; 21. монограм СДЖ; 22. српски железничар из 1981; 23. ознака на оковратнику блузе железничара; 24. труба за вође возова из 1938; 25. железничар ЈДЖ; 26. капа отправника возова ЈДЖ; 27. дугме на официрској униформи; 28. дугме на подофицирској униформи; 29. носач у Хрватској из 1929; 30. жандарм-чувар пруге од бу-

гарских комитета 1914. у Македонији; 31. сигнални стуб „стоп“; 32, 33. и 34. старе возне карте I, II и III разреда путничког воза; 34а. војне траке команданта железничког пука, б) дежурног, ц) извршног и возног особља; д) машинског и ложачког особља; е) надзорника и радника на одржавању пруге; ф) осталог особља; 35. први партизански воз, Ужице, 1941; 36. локомотива типа „маваг“ 11-022 која је од 1947. до 1957. вукла „Плави воз“ маршала Тита; локомотива „Пролетер 12“ на линији Оштрељ-Дрвар 1944; 38. пионирски воз који је од 1947. до 1953. саобраћао у Пионирском граду у Кошутњаку, Београд; 39. сигнал за „маневрисање забрањено“; 40. амблем Кола за спавање и ручавање; 41. фењер; 42. дизел-локомотива; 43. електролокомотива; 44. шинобус; 45. моторни воз; 46. ударничка значка и заставица са омладинске пруге Шамац-Сарајево која је изграђена 1947; 47. скретничар из 1950; 48. амблем UNRRE, Управе Уједињених нација за помоћ и обнову, на локомотивама које су 1945. стигле као помоћ; 49. ознака на униформама од 1946; 50. кондуктер; 51. амблем на капама ЈЖ; 52. ранији амблем ЈЖ; 53. отправник возова из 1987; 54. кондуктер у летњој униформи; 55. знак Југословенских железница и 56. скретница.

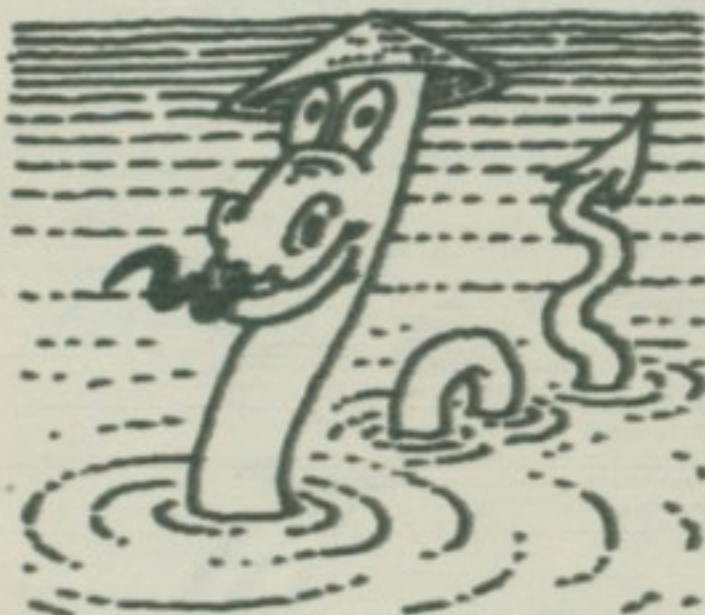
Није реклама а лепо звучи „Срећан пут!“

Текст и цртеж:
Петар Радичевић

ИМА ЛИ КИНА СВОЈУ НЕСИ?

ДВЕ ПАТКЕ ЗА ЈЕДНО ЧУДОВИШТЕ

Дубоко у шумовитој планини, 500 km северно од Урумџија, у северозападној провинцији Цинџан, лежи блиставо огледало језера Ханас. Годишама одатле пристижу приче о једном феномену. Околно становништво тврди да у дубинама овог уског, 25 km дугог језера, живе чудовишта чија је просечна дужина 170 метара. Људи сматрају и да су она узрок што је нестајала стока која је силазила до обале језера на пашу и појило. Такође причају да се

чудовишта, када су срећна, вијају по води и да њихова игра проузрокује таласе високе и неколико метара. Поглавар села – Монгол, прича да је још у време када је његов деда био млад, чопор коња који су припадали неком богатом мештанину, сишао до воде на појило и – нестао. Трагачи су нашли отиске копита који воде до ивице воде али њихов мистериозни настап никад није расветљен.

У сваком случају, за ове приче, бар за сада, нема материјалних доказа, као што нема ни писаних историјских бележака које би их поткрепиле. Ипак, 1980. када је екипа стручњака Института за хидролошка истраживања из Синџана, посетила ову област са задатком да испита њене воде, догодило се нешто изузетно. На средини језера Ханас положили су на рачуно електронску мрежу

дугачку неколико стотина метара и тешку више од тоне. Након неколико дана, када су дошли да је провере, мрежа је била нестала. Нашли су је, нешто даље на језеру, смрвљену, ударену и на силно одбачену. Ко би могао да има тако чудесну снагу? Да ли су то стварно била чудовишта за која се прича да живе у овом језеру? Узрок није утврђен.

У јулу 1985. мистерији су додати нови чиниоци. Студенти и наставно особље Универзитета за биологију и географију из Цинџанга дошли су на језеро да направе планове за природни резерват у овој области. Двадесет четири студента и професор Цјан Ли-хаом попели су се 2. јула у опсерваторију, саграђену две године раније на западној страни језера. За већину студената то је била прва посета овом крају. Били су очарани приказом. Док су гледали леводесно, смејући се, један од њих је узвикнуо: „Погледајте, шта је оно?“ На површини језера могла су се видети дугачка црвенкаста створења. После неког времена ова створења, која су стајала у пра-

вилном троуглу, разишла су се у разним правцима.

– Изгледају као рибе – узвикнуо је неко.

Професор Цјан је шчеплао двоглед и посматрао их.

– Изгледа да су то велике црвене рибе.

Знао је да рибе сличног облика постоје у Арктичком мору и да је језеро речним системом повезано с морем. Али, оваква или слична створења никада нису нађена у овом крају. Највећи примерак који је нађен у језеру био је метар-два дужине и тежак 70–80 kg. Створење које је виђено тог дана изгледало је много, много веће. Само ако нису биле рибе, шта је то онда било? Или су можда због преламања воде и велике удаљености изгледале овако огромне?

Опремљен двогледом и камером, професор Цјан је у свануће следећег јутра поново дошао на језеро. Попео се до опсерваторије и око 10 сати, док је сунце обасјавало воду, поново се догодило исто: неколико црвенкастих створења као да је гурало риблике главе по површини воде. Главе, величине ау-

томобилских гума, кретале су се полако. Како је сунце постајало јаче, било их је све више и више. Професор их је избројао око 60. Направио је и серију фотографија. Са једне од његових фотографија било је могуће проценити дужину једне опружене фигуре, помоћу раздаљине између 2 дрвета на обали – била је дугачка више од 10 метара! Поподне, како је сунце слабило, ова црвенкаста створења постепено су нестајала.

Студенти су одлучили да покушају да ухвате једно. Набавили су изузетно јаке удице, купили 100 m најлонског канапа и направили чамац од трупаца. За чамац су везали удице и потопили их у језеро на месту где су се први пут појавила ова мистериозна бића. Други део канапа причврстили су за једно високо дрво на обали.

И после два дана мамац је остао недирнут. Трећег дана су као мамац ставили две дивље патке. Око поднева тајанствени становник се појавио близу чамца али је отпловио даље, остављајући за собом разочаране посматраче.

В. У.

БУДИТЕ ИНСПЕКТОР РАДИША!

КРАЂА ГУСАКА

– Згодна прича! – рече инспектор Радиша, саслушавши Гордану Бијелић која му је још под утиском скорашњих догађаја задихано причала о крађи њена два гусана које је заједно с осталим гускама кљукала за предстојеће празнике.

– Молим вас, испричајте ми све по реду – молио је сталожени инспектор.

– Била сам код комшинице Бранке на кафи. Враћајући се кући, приметила сам отворена врата на шути. Уверена сам да би лопов украо све моје гуске да га неко није упозорио на мој долазак. Наиме, при изласку из Бранкиног стана (испратио ме њен супруг Драгутин) чини ми се да сам чула звиждук.

– Значи, чула је звиждук! – промрмља као за себе инспектор Радиша. Е па, ред је да се мало боље упознам са младићем пред кућом.

– Ништа нисам видео и ништа нисам чуо – изјавио је мотоциклиста затечен пред кућом. Наиме, ја сам се овде малочас зауставио због квара на мотору. Чини ми се да је свећица замашћена.

– У вашем објашњењу младићу нешто није логично – рече инспектор Радиша. – У другим околностима бих вам замелео пријатан ручак али на жалост, овога пута ћете морати да се задовољите затворском чорбом.

На основу чега је инспектор Радиша оптужио младића за саучесништво у крађи?

Решење:

Инспектор Радиша је обратио пажњу на некадашњу младићеву реч и његовог јетла. Наиме, свећица мотора није могла тако брзо да се окроти и да би се могла запалити у ручи, а мотоциклиста је изјавио да га је свећица замашћена. Значи, младић не говори истину и крађа је извршена.

КРАЂА ДЕВИЗА

– Нестало је тачно 2.056 марака. Ја сам два пута пребројао новац.

– Кога сумњичите за крађу?

– Отворено говорећи, не знам – одговори узбуђени благајник.

– Испричајте ми шта се десило! – нареди строго инспектор Радиша.

– Десило се то овако. Бројао сам новац. Одједном је у благајни нестало светла. Прегорела је лампа. Поставио сам столицу на сто, попео се на њу и ухватио се за лампу. Будући да сам се јако опекао занео сам се и пао. Неко време сам лежао без свести а када сам дошао к себи, затекао сам благајну у неред. Одмах сам о свему обавестио нашу службу обезбеђења. Ево то је све што могу да кажем.

– Оптужујем вас за крађу девиза! – рече љутито инспектор Радиша. Све што сте ми испричали чиста је измишљотина.

Због чега је инспектор Радиша посумњао у благајника?

Решење:

Очигледно је да се благајник није попео на лампу јер је температура лампе била 135–165°C. Лампа је старега типа са обичним сјајним које се могу запалити на 40–45°C. Због тога је старега лампа немогућа да се запали.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубан

НЕ МОГУ ДА СТАНЕМ У ПОКЛОН

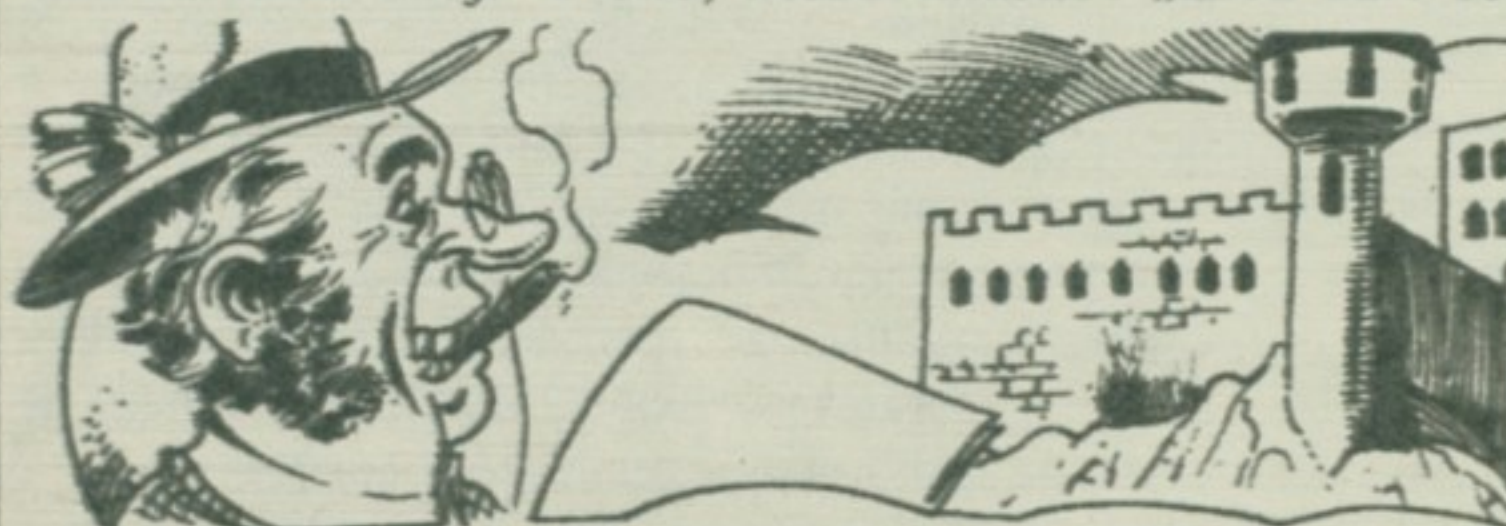
У часопису „Смешан свет“ тврде да се то заиста догодило. Нека жена (не наводи јој се ни име ни одакле је) позвала је телефон преко којег стручњаци разних профила саветом помажу људима у невољи. Пожалила се да је од мужа добила поклон, али јој је мали. Они су покушали да је умире и објаснили јој да има две могућности: или да хаљину замени, или да у догледно време мало ослаби.

— Ма каква хаљина — завапила је жена — не могу да станем у „мерцедес“ који сам од мужа добила! ■

ДИВАН ЈЕ ТАЈ КОПЕНХАГЕН У СТОКХОЛМУ

Шведско туристичко друштво има обичај да организованим групама, онима које долазе „у пакету“, на крају туре дају да попуне један листић. Између осталих питања стоји и оно, незаобилазно: „Шта вам се

највише свиђа у Стокхолму, нашем главном граду? Неколико туриста из групе (сад баш нећемо да вам кажемо из које су земље били, остаје на вама да погодите) одговорило је: „Копенхаген“. Занимљиво — то је иначе престоница Данске. ■

МОРСКИ ПАС У ПРАВИ ЧАС

Аустралијски пливач Гари Винрам био је убеђен да ће на Националном шампионату 1956. године извући највише од себе ако буде изван себе. Зато је на такмичење довео хипнотизера који га је, непосредно пре старта, убедио да ће га у води (тачније, у базену) жури-ти морски пас.

Винрам је освојио друго место. ■

ЦРВЕНО ЧИСТИМО ТАКО РЕЋИ ИЗ ПУКЕ ЉУБАВИ

У недељу која претходи Дану св. Валентина (14. фебруар, празник заљубљених и љубави у чему срце, као што знамо, игра значајну улогу), једна радња за хемијско чишћење из Сан Франциска сво-

је услуге за сву одећу боје срца (за необавештене: црвена) наплаћује упола јевтиније. Новац прикупљен на црвеној роби очишћеној по сниженим ценама, чистионица затим поклања Удружењу за борбу против срчаних обољења. ■

МОЈУ БЕБУ НИСТЕ РАЧУНАЛИ

На закрченом ауто-пу-ту у јужном делу америчке државе Калифорније саобраћајна патрола зауставила је Сју Ен Јазгер која је била сама у коли-ма а возила је траком која је намењена возилима са неколико путника. На лицу места су је казнили, с 50 долара. Али Сју Ен се жалила суду — у колима није била сама. Мора да се рачуна и њена нерођена беба. Наиме, у тренутку кад је саобраћајна полиција зауставила Сју Ен, она је била у петом месецу трудноће. Судија Рендел Вилкинсон из града Санта Ане размотрио је случај и дао за право Сју Ен. Ипак треба да се рачуна и нерођена беба, и она је човек. ■

КАЗНА СЕ ПЛАЋА У — НАТУРИ

Службеник голф-клуба надомак Лондона оп-тужен је за велику новчану проверу. На суду је Роберт Сенгер изјавио да тај новац, за који је признао да је током дугог низа година „присвојио“, и да хоће, не може да врати. Да иде у затвор — управа клуба од тога не би имала ама баш никакву вајду. Зато су се досетили. Те паре, око једна мили-јарда кад се прерачуна у старе динаре, „вратиће“ прековременим радом. Одредили су му укупно 5 хиљада казних сати. ■

ДРВО ЈЕ ТУ САСВИМ СЛУЧАЈНО

Крај пута за шпански град Севиљу, поред једног дрвета, стоји табла, а на табли натпис: Ово дрво удара возила једино у — самоодбрани! ■

ВАЖНА ЈЕ СУГЕСТИЈА

Однедавно се по радњама кинеског града Квангчо-у продају такозвани психолошки еркондишници. Ради се о веома танком (али јаком) концићу по коме су закачена звонца и разнобојни стаклићи. И најмањи дашак ветра произвешће музику на овом необичном „инструменту“. А човек, чим угледа да се еркондишник „мрда“, има осећај да га је расхладио ветрић и сместа се, чак и кад је најтоплије, боље осећа. ■

ИСКУСТВО НИЈЕ ПОТРЕБНО

На једној продавници у центру Њујорка, на Менхетну, стоји натпис испи-саним словима: „Потребни купци. Искуство није неопходно“. ■

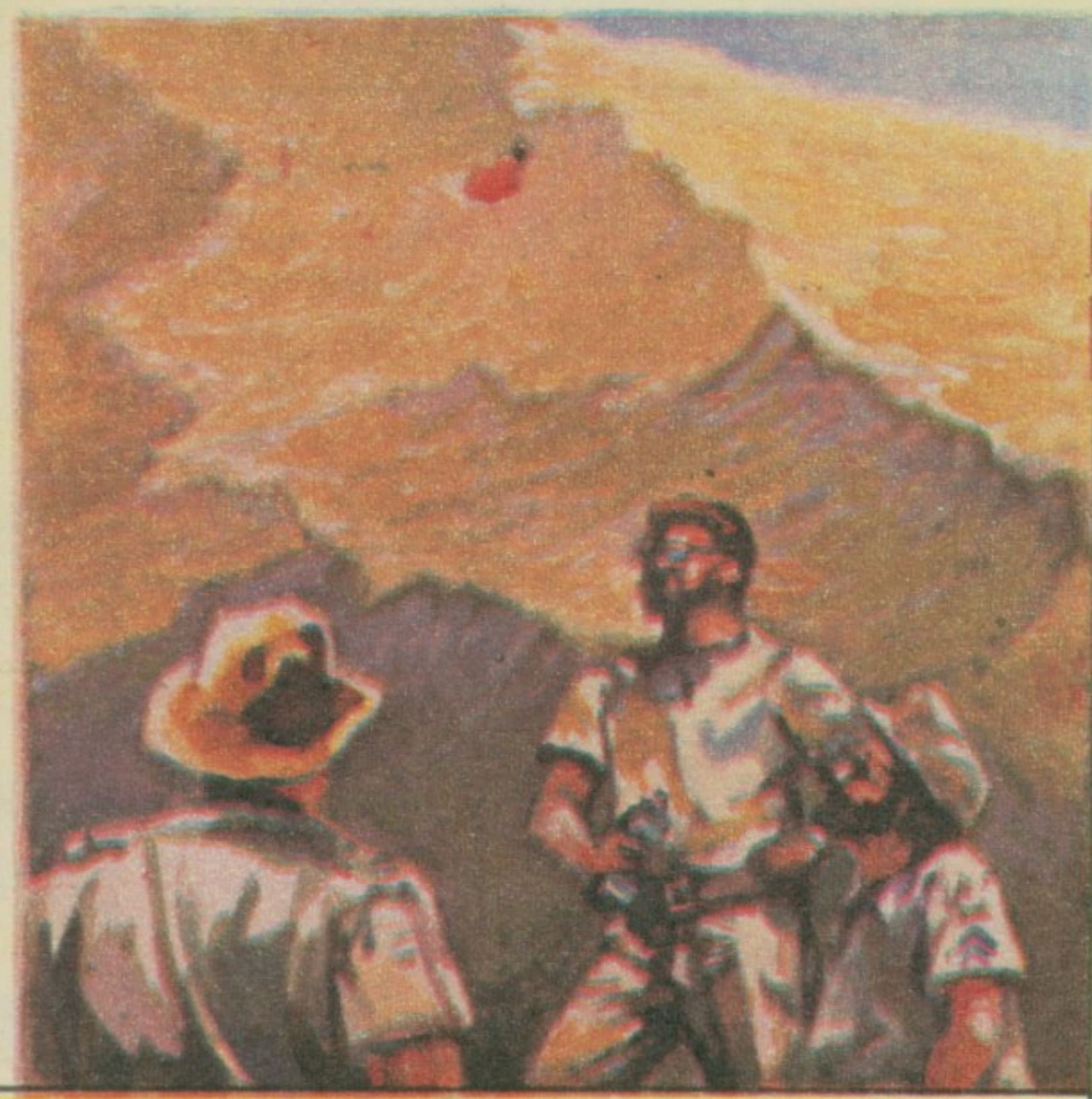
АНТИРЕКЛАМА

Прошле зиме енглеским овцама сигурно није било хладно. Масовно су носиле капутиће. Ствар је малчице незгодна утолико што представља својеврсну антирекламу. Овчице нису облачили у оно што саме праве и што текстилна индустрија на-велико рекламира, чисту рунску или неку другу ву-

ну, него у лаке, синтетичке капутиће отпорне на воду који коштају свега две фунте.

Дилема је, разуме се, искључиво људска. Што се оваца тиче, њима је синтетика пријала. Тврди се да су им захваљујући капутићима од вештачких влакана руна остала чистија, сувља, да су ове зиме мање побољевале и да је смртност међу новорођеном јагњадом значајно смањена. (Мани мамину вуну, синтетички капутић има скуте под које лепо можеш да се завучеш.) ■

Живот је прича,

прича је живот

БАШ САМ

Маралбиби с мајком и Алабердијем Керимовим, једним од својих спасилаца.

ШЕПРТЉА!

**ОСМОГОДИШЊА
МАРАЛБИБИ, ЗАНЕСЕНА ИГРОМ,
НЕСТАЛА ЈЕ У ПУСТИЊИ
КАРА-КУМ, НАЈБЕЖИВОТНИЈЕМ
МЕСТУ ПЛАНЕТЕ ОДАКЛЕ СУ ЧАК
И ЗМИЈЕ ПОБЕГЛЕ...**

Обласна метеоролошка станица тога дана регистровала је температуру ваздуха: $+30^{\circ}\text{C}$ у хладу. Ништа необично за касно пролеће у источном делу Туркменије, јужне републике Совјетског Савеза. Лети овде подеок на термометру уме просто да полуди пењући се до $+50^{\circ}\text{C}$, понекад чак и до $+80^{\circ}\text{C}$. Пешчано црно море (на туркменском Кара-Кум значи црни песак) стотинама километара, унедоглед.

Трагајући за нафтом људи су створили заселак и назвали га Барса Хелмес, у преводу: поћи и не вратити се. Наравно, нафташи су овде стигли да се врате, са толико новца колико је тешко зарадити негде другде у СССР-у. Нису их поколебале ни приче да овдашњи песак, ношен ураганским ветровима, може да стигне чак до далеке Украјине, тамо на западу.

И тог дана, био је почетак јуна прошле године, дувао је ветар, пустињски. Мештани га зову „афганец“. Није много јак, али носи песак који се ђаволски завлачи у сваку пору тела. Не да ти око да отвориш. Дечурлији, међутим, ни много непријатније ствари не сметају кад је у питању игра, посебно кад су очеви по васцели дан на нафтним бушотинама а мајке око шпорета и лонаца.

Вода је слана

Осмогодишња Маралбиби хтела је да је овог пута у игри „жмурке“ не открију одмах. Потајно се надала да ће и њу, прилично неспретну, некад тражити, тражити... И онда ће, то је сигурно, престати да је зову шепртља. Знала је да је опасно кренути даље у

песак, према динама чији су врхови титрали на паклено врућем ваздуху. Опасно, али она више није хтела да буде шепртља. И кренула је...

Ајемал, Маралбибина другарица, „убила“ се тражећи је. Све друге је врло брзо открила, али од Маралбиби ни трага. На крају се наљутила и прекинула игру уз закључак да је „она шепртља сигурно отишла кући“.

Код куће се, пак, наљутила мајка Маралбибина. Четворо деце већ је било за столом, на ручку, ње нигде. Сигурно се, неваљалица, заиграла и заборавила на сваки ред. По обичају, Барса Хелмес је ипак заселак и после сат и по мајка се забринула. У подвести свих мештана увек чучи страх од пакла пустиње и жена је нестанак пријавила милицији. У међувремену, Маралбиби је у том паклу била већ шест сати.

Капетан милиције Алаберди Керимов врло добро је знао како се завршавају такве шетње пешчаним морем. У близини је одрастао и упамтио да је много људи своју несмотреност платило главом. Чак и онда кад је потеря кретала одмах по нестанку, углавном се стизало касно.

Сада није било времена да се позива и чека појачање, сунце је већ бежало западу. У цип на седиште поред њега сместио се још само поручник Матеров. Нису дуго седели. Цип се заглавио. Кренули су пешнице поскакујући по врелом песку. Али трага нигде, само бескрајна, као огледало глатка површина. Друго је било илузорно и очекивати, дувао је „афганец“.

Већ се смрачило кад су се вратили до ципа. Готово су испразнили акумулатор покушавајући да у снопу фарова нешто открију. Можда ће, уз помоћ људи из села, ујутру бити боље среће. И они, а пре свега Маралбиби.

... У међувремену, клонула, на ивици снаге, Маралбиби је у сутон угледала воду. Бар да се умије и освежи суви језик. Скотрљала се у језерце и почела халапљиво да гута воду. Ужас: у језику и устима бол као да је прогутала ватру. Вода је била слана. Тога је морала да се сети, много пута је слушала приче о беживотној пустињи и сланим језерима.

Кренула је даље, боса. Сандале је одавно изгубила а и нису јој много ни значиле јер се песак увукао у њу целу. Дрхтећи, што од хладноће што од тихог плача, заспала је гледајући звезде...

Те ноћи у Барса Хелмесу није било сна. Капетан Алаберди Керимов је направио план потраге, распоредио људе и у свитање је село опустело.

Лицем у песак

Милиционер Хадир је око пет сати изјутра открио први траг. Истина, губно се у песку али и то је, за почетак, било нешто. Керимов је прераспоредио људе, сад су кренули од тих трагова.

Група од четири милиционера је око шест сати открила нове трагове. Као да се девојчица вртела у круг. Можда није далеко?! Међутим, трагови су опет нестали, избрисао их је „афганец“. Газећи песак до колена, често посрћући од изнемоглости, милиционери су ишли даље. Два пута су напросто побеснели приметивши да и они иду у круг.

Сунце је високо одскочило, хлада само у сећању. Умало да и њих превари слано језерце. Ту су, на срећу, открили нови траг: водио је према динама. Ако они, снажни и свикнути на физичке напоре, једва издржавају, како је тек Маралбиби?! И то још од јуче.

Око десет часова спасиоцима је остала само флаша воде.

– На још један гутљај имате право тек у подне – једва је успео да кроз суве усне, скорелог језика, истисне Керимов. – Остало је за девојчицу!

Невероватно, али нико (потврдиће то касније) ниједног тренутка није сумњао да ће наћи Маралбиби.

... Око једанаест часова Маралбиби је издала снага. Више није могла ни да пузи. Пала је лицем у песак. Није имала снаге ни да се окрене на леђа, да испљуне тај одвратни, бескрајно суви песак. Губила је свест понављајући у себи: „Баш сам шепртља, права правцата шепртља“...

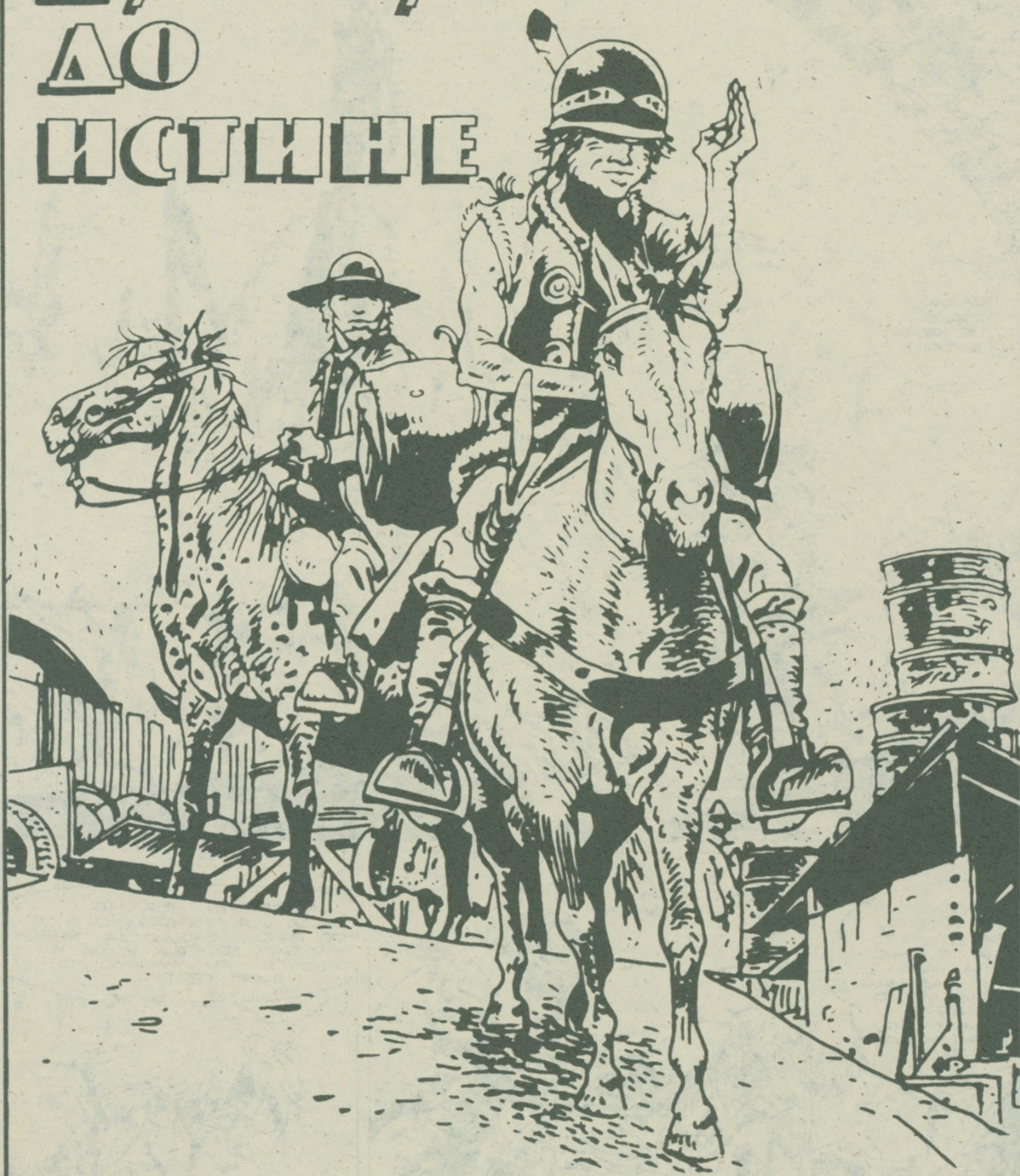
Ближило се подне, и право на по гутљај воде, кад су при врху дине угледали тачку. Чудновато шарену. Хаљиница. Девојчица није давала знаке живота. Водом су јој навасили усне и слепоочнице. Лице нису смели, било је у опекотинама. Руке и ноге такође. После пола сата Маралбиби се освестила и у бунилу шаптала: „Баш сам шепртља, шепртља...“

– Ниси ти шепртља, ниси – убеђивао је Керимов. – Ти си прави цигит у сукњи, цигит...

Маралбиби је после месец дана напустила оближњу болницу, без последица.

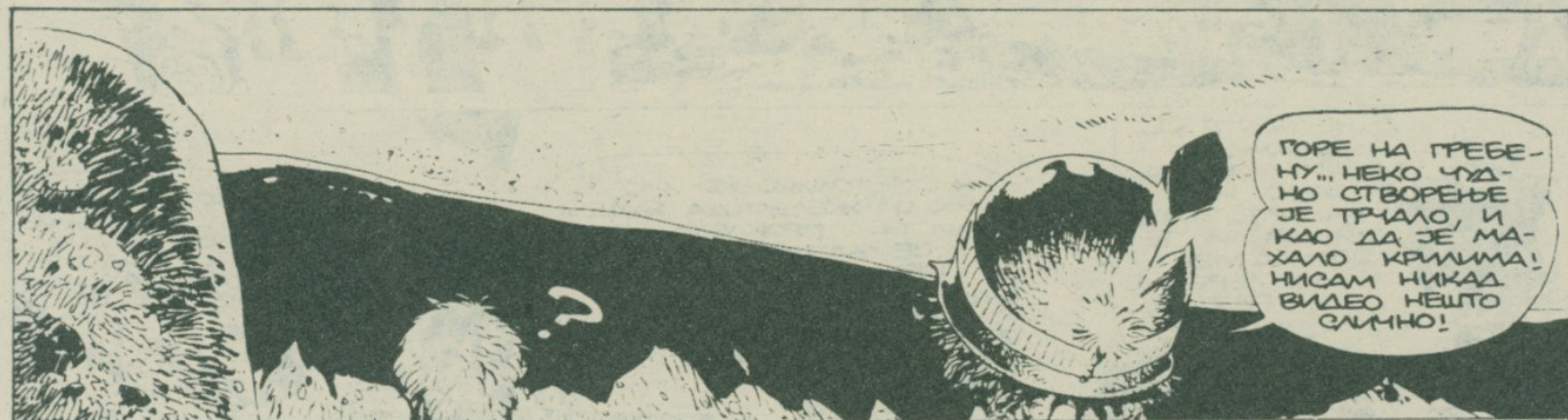
П. М.

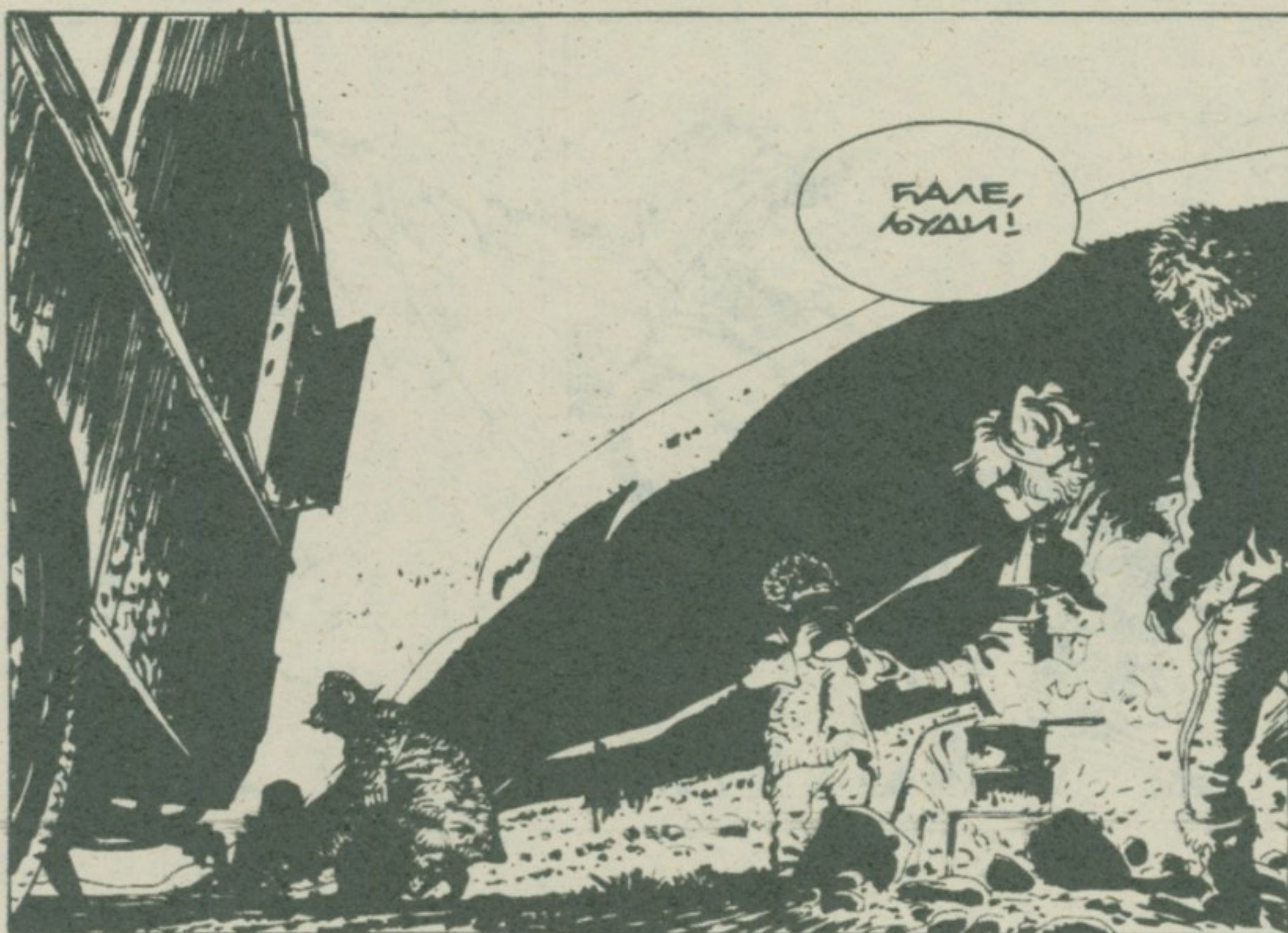
Германн Черепаня:
ДУГ ШУТ
ДО
ИСТИНЕ

Copyright by Strip Art Features

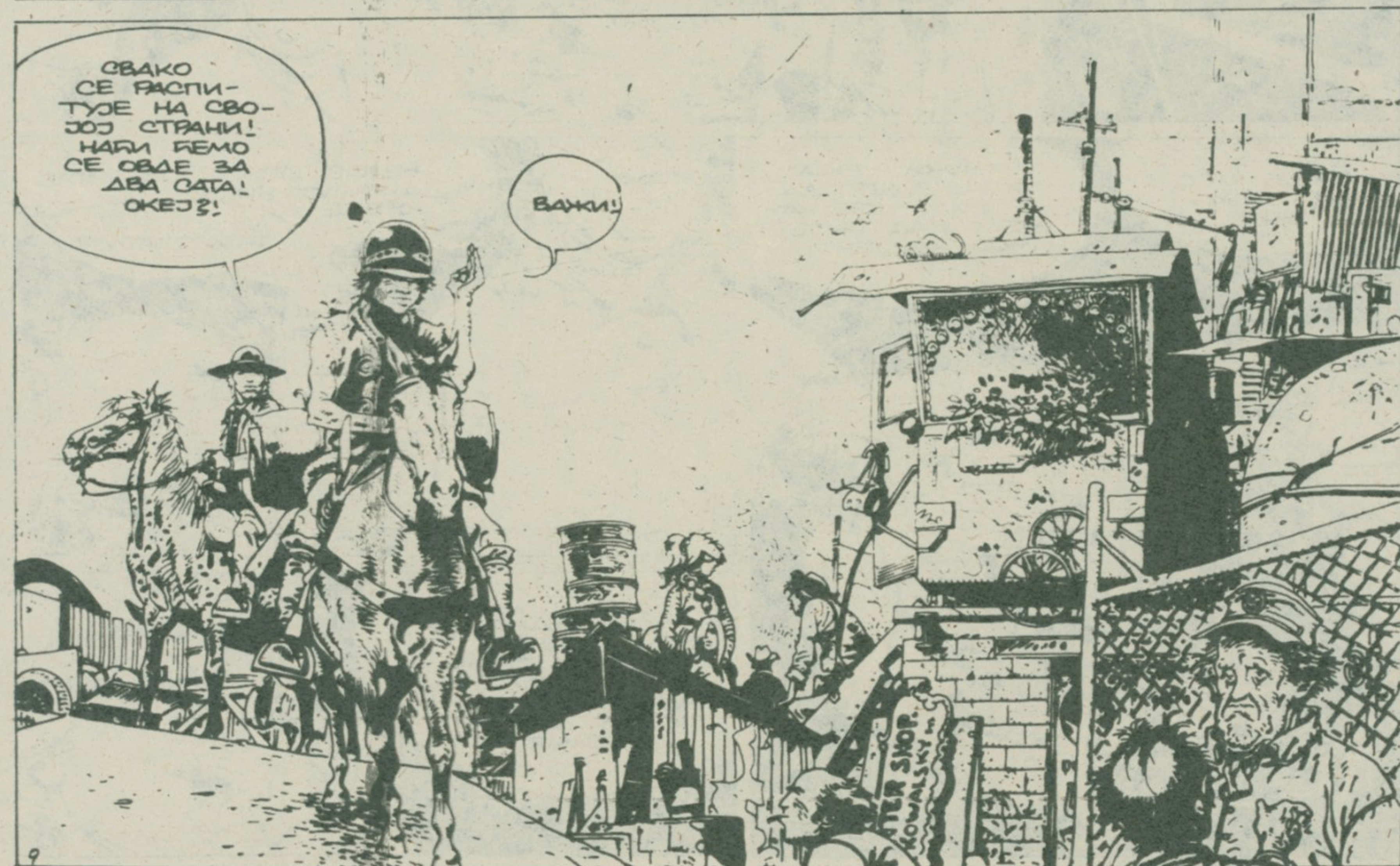

ХОП!
БЕЗ
ТРИКО-
ВА И
ПОМА-
ГАЈА!

ОЖ!
ОЖ!

СТИГЛИ СМО!
ТО СУ ОВА ВРА-
ТА! ИЗГЛЕДА ДА
СУ ОДШКРИ-
НУТА!

ЕЕЈ!
ИМА
ЛИ КО-
ГА?

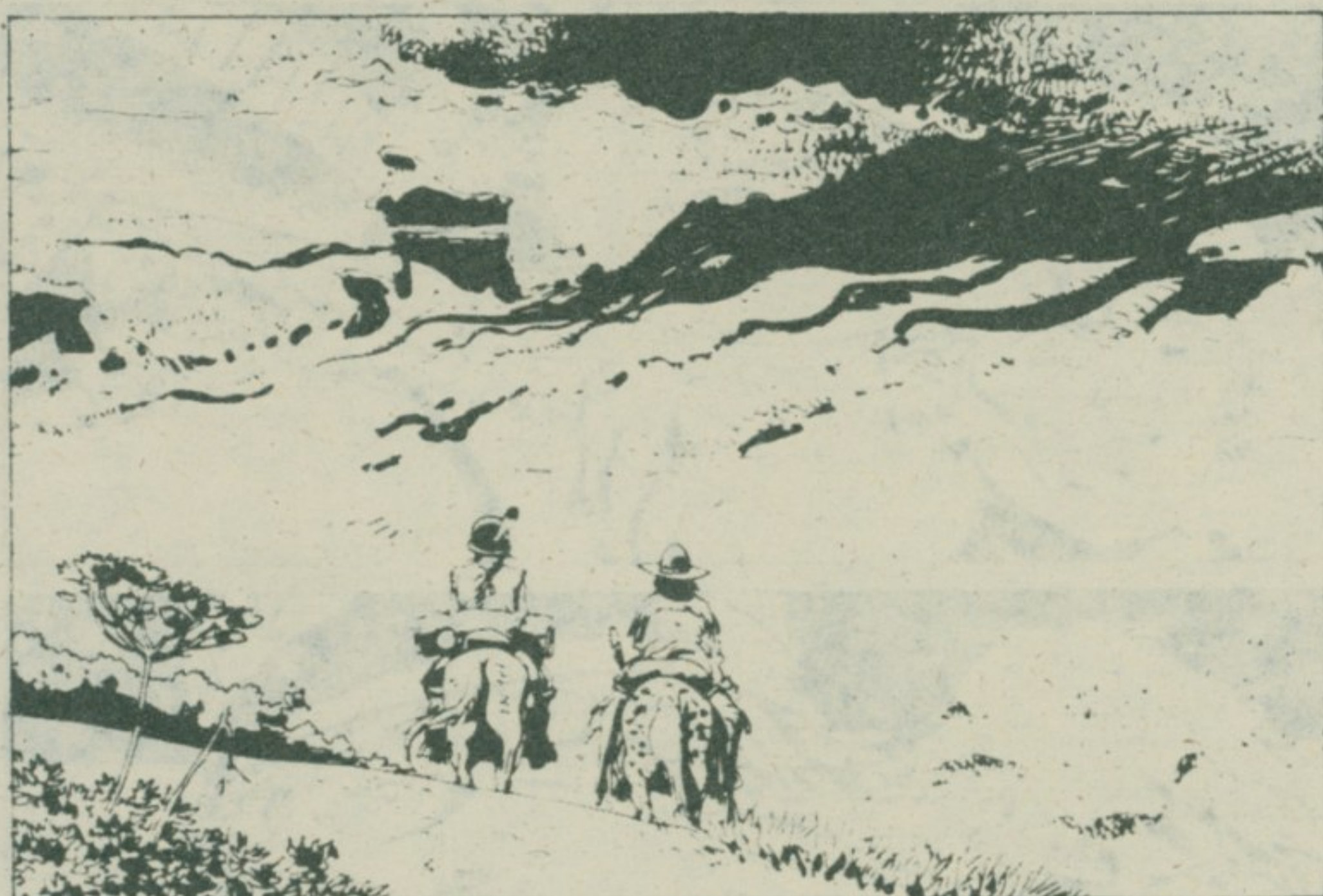
КУЦ!
КУЦ!

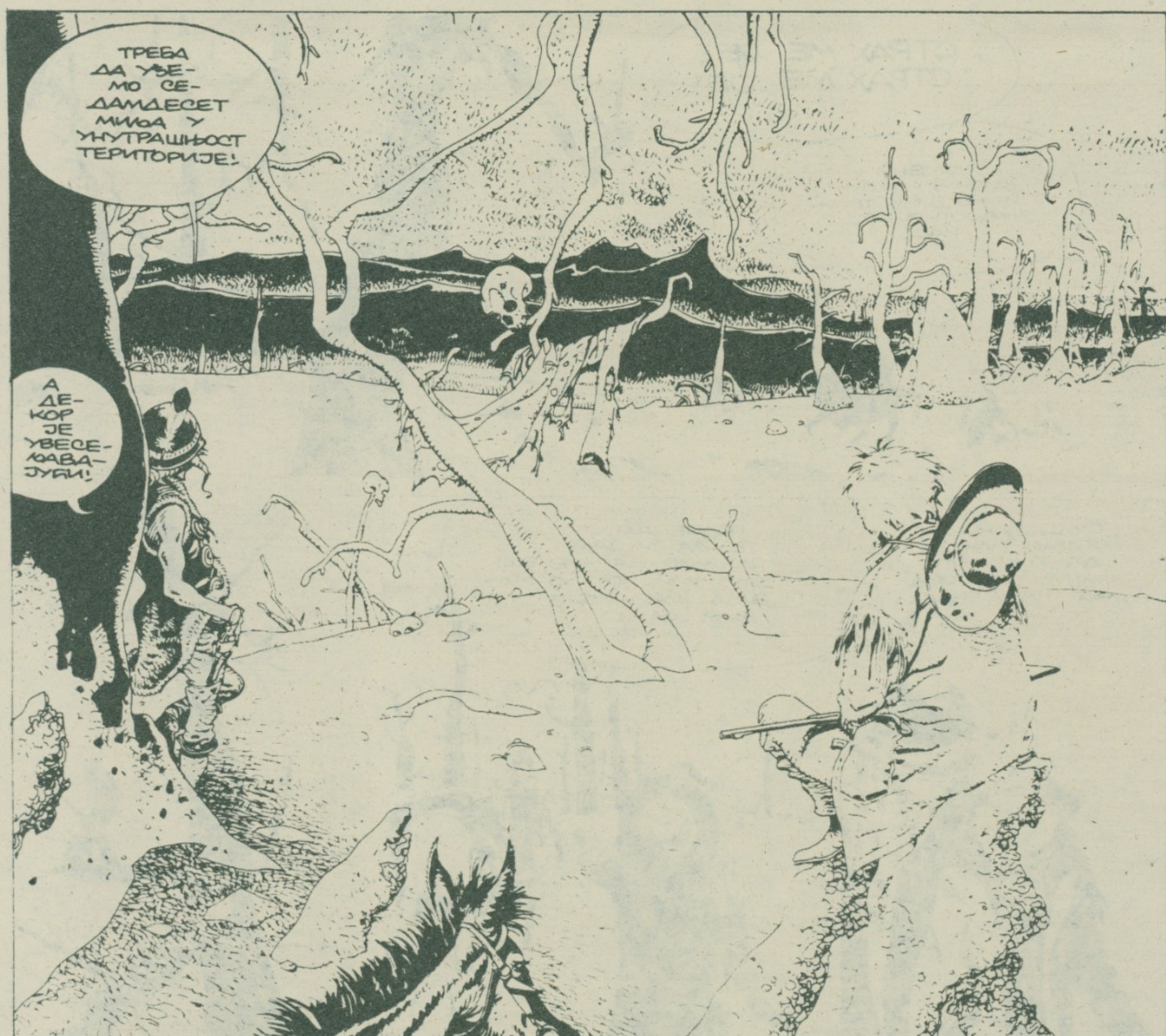

СИГУРАН СИ
ДА НИЈЕ
ИЗАШАО!?

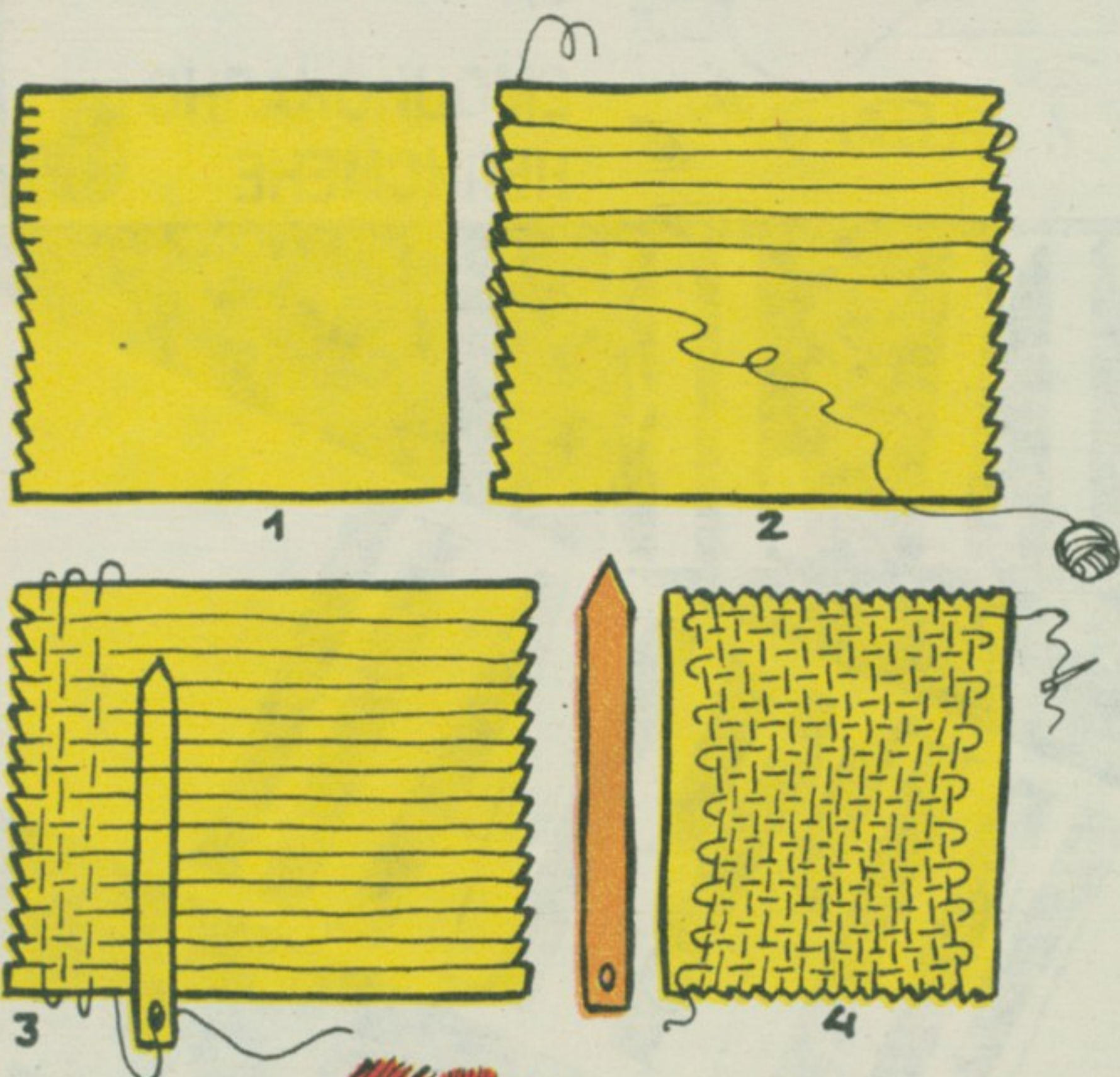

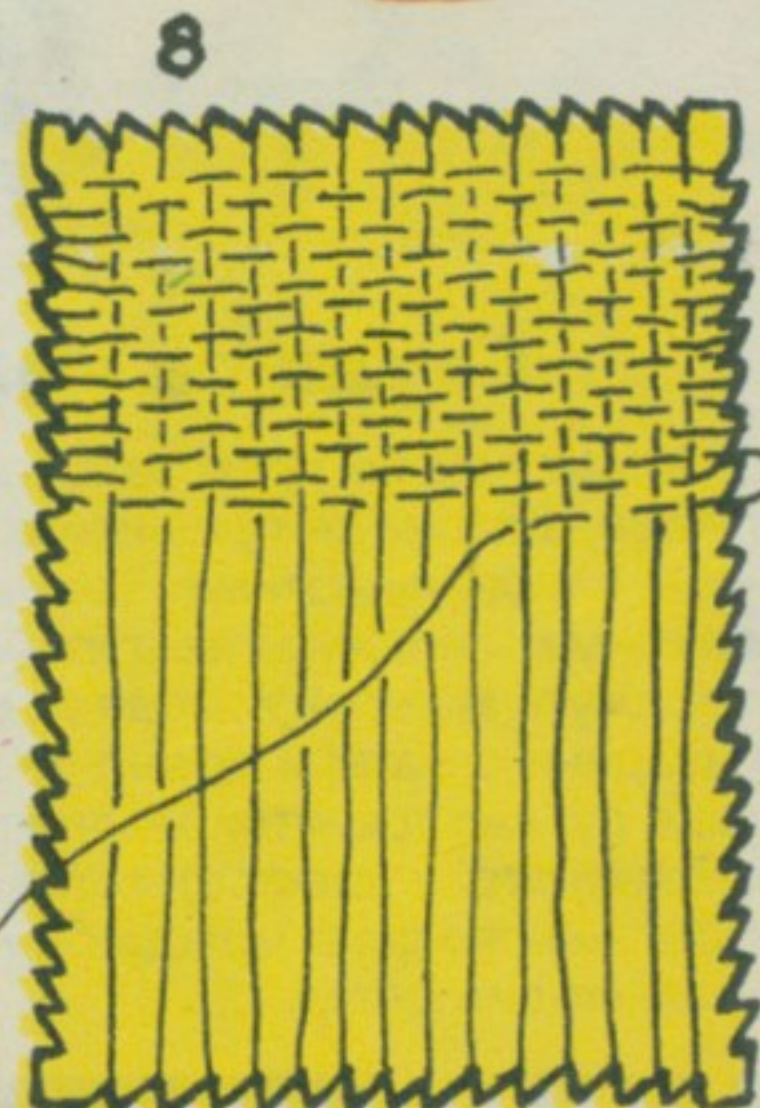
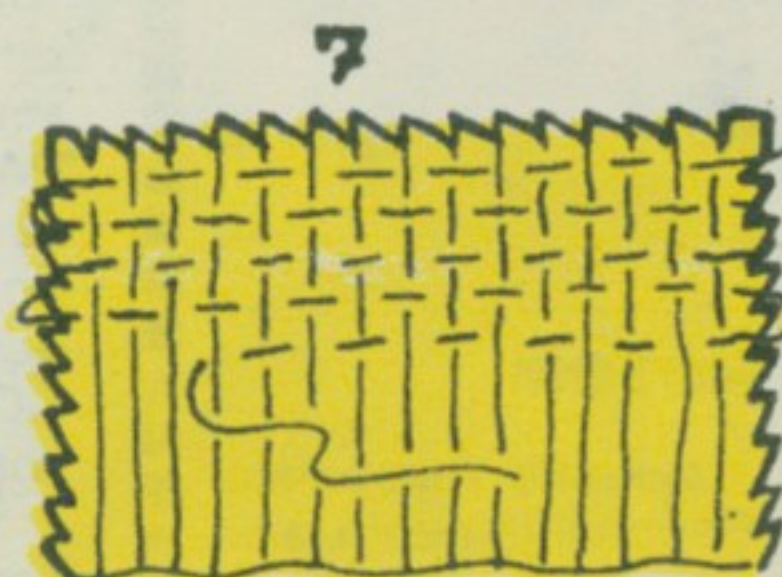
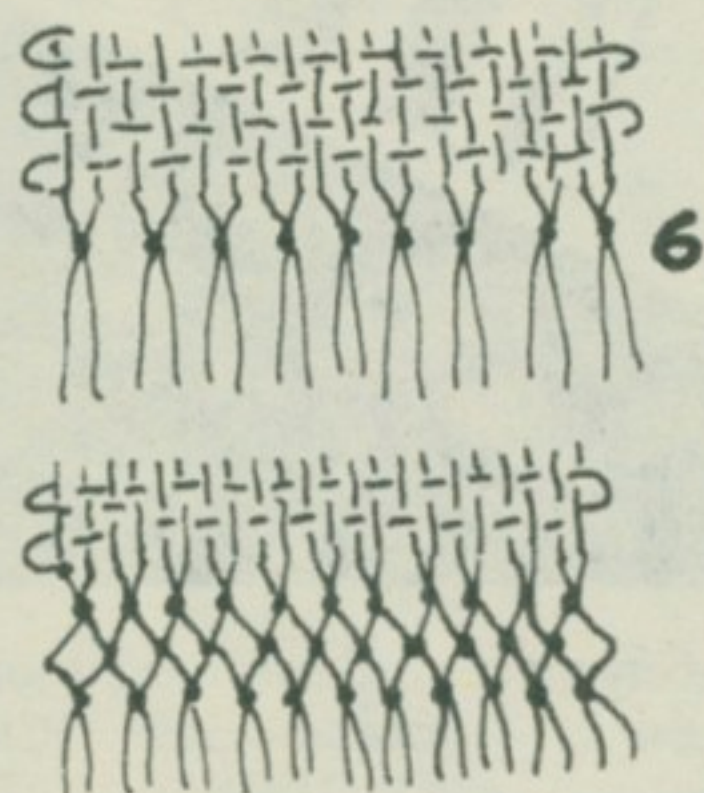
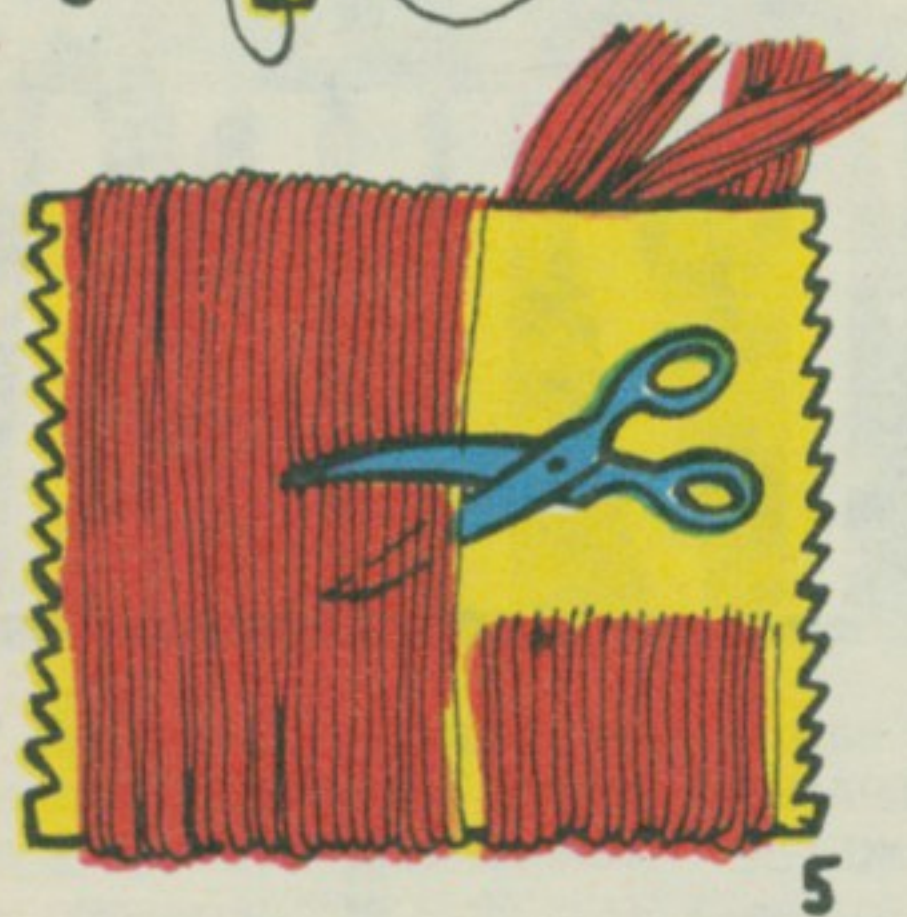

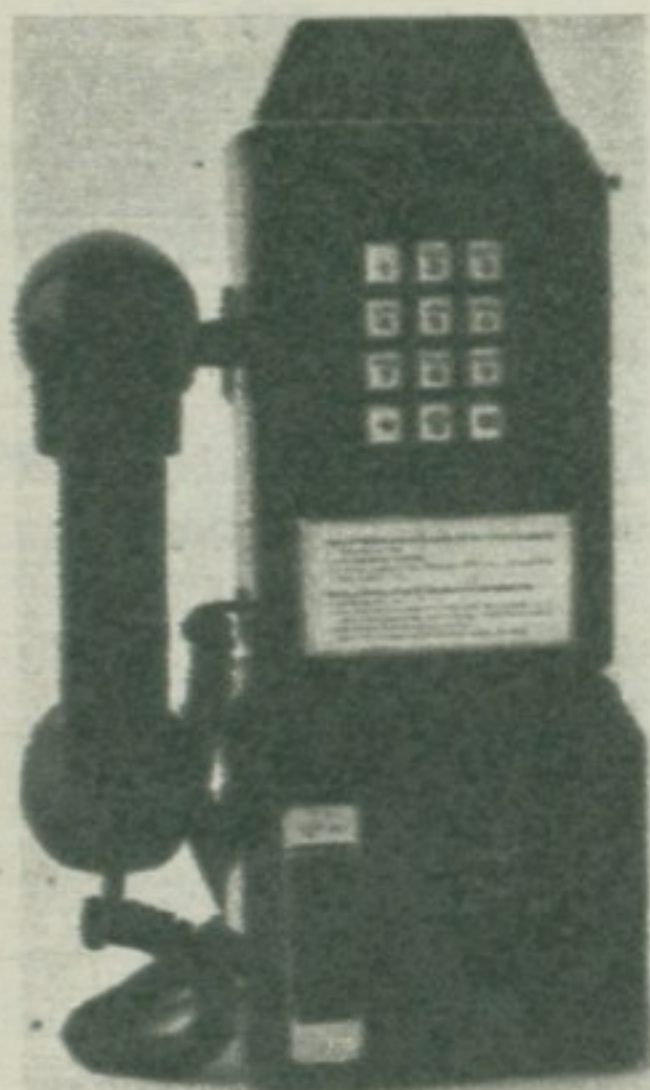

МАЛА ПРОСТИРКА

УМЕТЕ ЛИ ТКАТИ НА КАРТОНУ?
УЗМИТЕ КАРТОН И „НАЗУБИТЕ“ ГА
СА ДВЕ СУПРОТНЕ СТРАНЕ (ЦРТ. 1) ПА
ПО ЊИМА ЗАКАЧИТЕ КОНАЦ, ОДНОСНО
ВУНИЦУ КАО ОСНОВУ (ЦРТ. 2).
НАПРАВИТЕ ИГЛУ ОД КАРТОНА
И С ЊОМ ПРОВЛАЧИТЕ ПОТКУ
ОД ВУНИЦЕ (ЦРТ. 3) ДОК НЕ
ДОБИЈЕТЕ ОБЛИК КАО НА ЦРТ. 4.
АКО СТЕ НА ЗУБЕ ХВАТАЛИ ПЕТАЉЕ,
ПОСКИДАЈТЕ ИХ, А АКО СТЕ ИШЛИ
ОСНОВОМ ОКО КАРТОНА ОНДА
КОНЦЕ ИСЕЦИТЕ СА ЗАДЊЕ
СТРАНЕ (ЦРТ. 5) ПА КОНЦЕ
ПОВЕЖИТЕ КАО НА ЦРТ. 6. КАРТОН
МОЖЕТЕ „НАЗУБИТИ“ СА СВЕ
ЧЕТИРИ СТРАНЕ ПА БЕТЕ И ОСНОВУ
И ПОТКУ ПРЕБАЦИТИ КАО ПЕТАЉУ
НА ЗУБ (ЦРТ. 7). ПЕТАЉУ ПОТКЕ
МОЖЕТЕ ДА НАБАЦУЈЕТЕ НА
СВАКИ ДРУГИ ЗУБ (ЦРТ. 7) ИЛИ
НА СВАКИ (ЦРТ. 8 И 9 ОТПОЗАДИ).
НА ОВАЈ НАЧИН МОЖЕТЕ НАПРАВИТИ
КИЛИМ ЗА ЛУТКЕ, ПОДМЕТАЧ ЗА
ШОЛЕ (ТУ ТКАЊЕ НЕ СКИДАТЕ СА
КАРТОНА). ОД ДЕВЉЕГ КАНАПА
МОЖЕТЕ НАПРАВИТИ ОТИРАЧ ИЛИ
ПОДМЕТАЧ ЗА КУПАТИЛО.

И старо и ново

Многи не воле нове, супермодерне моделе дигиталних телефона, па је зато направљен овај по узору на старинске, али са механизмом који представља последњу реч технике.

Други модел је за оне који воле све што је ново и модерно. Овај телефон има дигиталну светлећу тастатуру, а кад се окрене један точкић на њему и на тај начин појача звук, може да се разговара и без подизања слушалице.

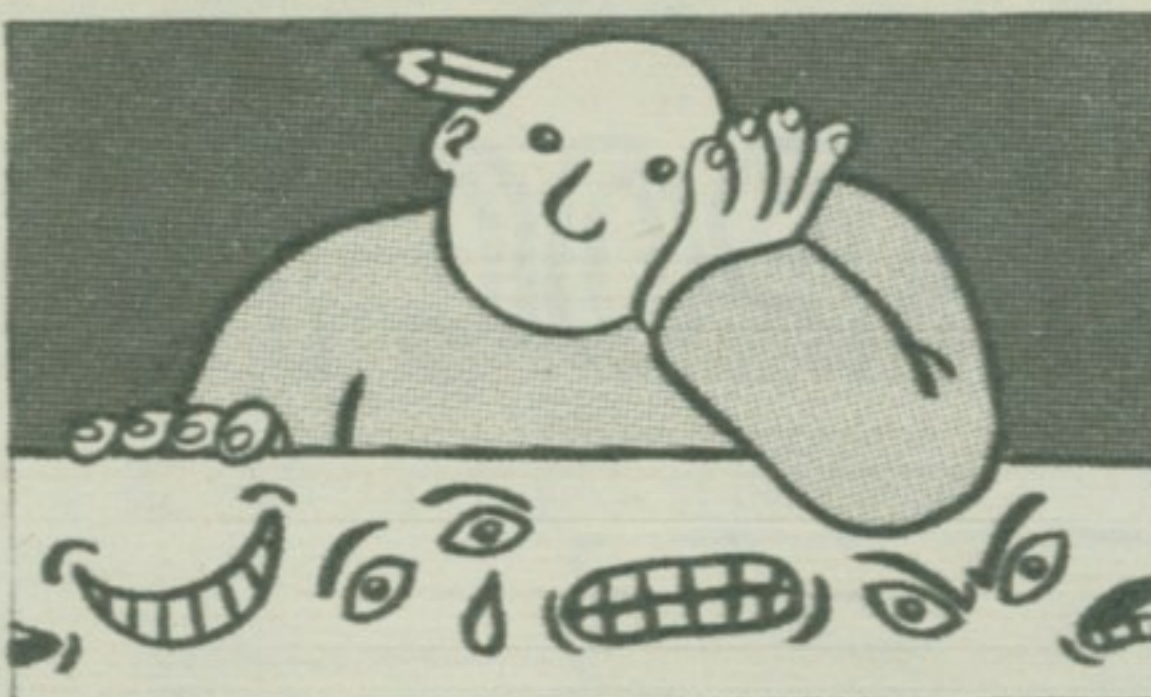
Удобност пре свега

Италијани су велики мајстори дизајна и унутрашње декорације. За оне који воле да се излежавају, читају књиге и из полулежачке позе гледају телевизију израђен је овај сунђерасти наслон који се намести иза леђа уместо узглавља и – кревет постаје прави мали рај. Још да се набави робот који ће да послужује...

Свуда са мезимчетом

Мода која је прво захватила Сједињене Америчке Државе, а затим се проширила и по Европи, је овај мали рукав у виду животиње. Тешко је одолети тим коалама, тигрићима, пандама, кенгурима, мачкама, пантерима и гепардима. Најновији модели су, међутим, блесава гуска, шарени папагај и дремљива сова. Ове лепе торбе за младе су, као тренутни модни хит, прилично скупе. Стају (прерачунато у динаре) готово четири стара милиона. Веште женске руке можда би и јевтиније могле да сашију овај модни детаљ.

ЗАБАВНИКОВ
КРАТАК
КУРС
ЗА

ЕМОЦИОНАЛНО
НЕПИСМЕНЕ

3

Једна типична заблуда којом сами себе застрашујемо

Прилично је раширена заблуда да је, чим нешто осећамо, потребно кренути у акцију. Због тога се људи плаше неких осећања и избегавају их како не би били „присиљени“ да погрешно реагују. На пример: „Аха, лепо си ти то замислила! А шта, рецимо, наљутим се ја на неког професора. Нећу, ваљда, да му кажем: знате, професоре јако ме љути када ми дате тројку! Значи, треба да испаштам због твоје изјаве типа: осећање – акција!“

У ствари, није тачно да треба ићи у акцију чим нешто осећаш. Ту постоји много степеница и ТИ БИ-РАШ на којој ћеш да се зауставиш. Прво је, наравно, да осетиш неке сигнале које ти шаље твоје ТЕЛО (на пример кнедлу у грлу, жмарце низ кичму, клечање колена, знојење, напетост...).

Затим пушташ то нејасно стање да се РАЗВИЈЕ У ОСЕЋАЊЕ (страха, беса, туге, среће...).

После тога ТРАЖИШ УЗРОКЕ ТОГА ОСЕЋАЊА (неко те нервирао, уплашио, повредио, обрадовао, неко ти се свиђа...).

Сада следи једна важна степеница: ОСМАТРАЊЕ ОКОЛИНЕ И ТРАЖЕЊЕ „ПРАВЕ“ АКЦИЈЕ. То значи: осетио си нешто, знаш ШТА и ЗАШТО осећаш, али не мораш то и да покажеш. Ако је ситуација непогодна, одложи показивање док се не наћеш у ситуацији која ти пружа довољну заштиту.

На пример: ако сам тужан, то не значи да је паметно да плачем у препуном аутобусу или у близини некога ко ће ме исмејати. Ако сам љут на професора, није паметно да се свађам с њим, јер то може да има непријатне последице. Нећу показивати страх пред људима који ће ме не само исмејати, него ће и убудуће користити сваку прилику да ме уплаше.

Тражи пут да себи на „прави“ начин даш одушка. Принцип је прост. На пример: „Љути ме што ми тата даје излаз само до девет увече, моје другарице остају дуже – и ја бих волела“. Знаш да није паметно свађати се с оцем који то и тако неће разумети. Изјадаћеш се другарици, а после ћеш смислити начин како да изведеш да остајеш дуже (можда преко маме?).

Значи, осматраш околи-

ну и ако процениш да би могао настрадати ако покажеш шта осећаш – немој. Има емоционално неписмених људи који неће знати како да одговоре на твоје емоције. Сачекај бољу ситуацију.

У сваком случају, од појаве осећања до акције

Израз „писменост“ обично се користи у вези са знањем читања и писања. Можемо, међутим, да га применимо и на нека друга знања, укључујући и она о осећањима. **ЕМОЦИОНАЛНА ПИСМЕНОСТ** је могућност разумевања и баратања осећањима и укључује и нека основна знања о њима.

У школи нас уче историју, географију, математику, правопис, биологију, али нас не уче нешто много важније: да препознајемо своја осећања, да им откривамо узроке и да се понашамо у складу с њима. Уосталом, и ординације психолога пуне су људи који имају тешкоћа са својим осећањима, а не умеју да их реше. Врло често таквим људима довољно је рећи неке основне чињенице о емоцијама које они нису знали, па да им то помогне да дођу до решења. А није потребно ни да идемо тако далеко – свако од нас био је некад у ситуацији да има неку емотивну невољу, да му нешто смета, жуља га, као камен у ципели, а не зна како да га избаци.

Покушајемо овде да вам испричамо неке основне ствари у вези са осећањима, које можда нисте знали а које могу да вам користе да свој живот учините лепшим и пријатнијим.

везане за њега дуг је пут. Ти бираш где ћеш се зауставити. Тако, на свој начин, ти управљаш својим осећањима, а не она тобом. Згодно, зар не?

Неке честе предрасуде о осећањима

О ОСЕЋАЊИМА НЕМА ШТА ДА СЕ МИСЛИ: ОНА СЕ ПРОСТО ОСЕЋАЈУ

Да је тако, зашто би толики људи имали тешкоћа са осећањима? Просто би осећали. **НЕМОГУЋЕ ЈЕ МИСЛИТИ И ОСЕЋАТИ ИСТОВРЕМЕНО**

То је као да тврдиш да је немогуће ходати и при-

чати истовремено. Нема везе једно с другим. Могуће је.

ОСЕЋАЊА СУ ВАЖНИЈА ОД МИШЉЕЊА МИШЉЕЊЕ ЈЕ ВАЖНИЈЕ ОД ОСЕЋАЊА

Ове две предрасуде су, у ствари, сличне. Обе су погрешне. Мишљење и осећање подједнако су важни. Ако радиш писмени задатак из математике, важније је мишљење. Ако си са девојком, вољеном особом заљубљен, важније је осећање. У различитим ситуацијама различито су важни. Замисли да на писменом задатку из математике не мислиш на задатке него осећаш, на пример, радост: не гине ти

лоша оцена. Или да усред провода почнеш мислити о невољама које имаш с математиком: не гине ти лош провод. Значи, све у своје време.

НЕМОГУЋЕ ЈЕ СУПРОСТАВИТИ СЕ ОСЕЋАЊИМА (она су јача од људи и управљају њиховим животима)

Ово је тачно, али само ако си емоционално неписмен. Зато и желиш да се описмениш.

ТУГА ЈЕ ЗА КМЕЗЕ, СЛИНАВЦЕ И СЛАБИЋЕ; СВЕ У СВЕМУ, ЈЕДНО СЛАБАШНО ОСЕЋАЊЕ

Нетачно!

Многи људи осете велику тугу, „прођу“ кроз њу као кроз неки мрачан тунел – од тог искуства добију много енергије да наставе даље.

Осим тога, заиста је потребно бити храбар па дозволити себи да некад будеш и тужан. Слабићи се плаше да буду тужни и због тога то себи никад не дозвољавају.

СТРАХ БЛОКИРА ЉУДЕ

Опет предрасуда. Извештаји физиолога говоре о томе да се организам у страху тако „подеси“ да је у идеалном стању за мишљење и акцију. Крв се у таквим ситуацијама повлачи из „непотребних“ органа (желудац, црева...) у „потребне“ (мозак, руке, ноге, чулни органи...).

Људи који су били у заиста опасним ситуацијама могу да потврде да су у тим тренуцима мислили компјутерском брзином и да их је тај страх водио у праву, тачну акцију, а не у блокаду.

А шта је, с људима који улете у панику и почну да

ИЗ УСТА НАРОДА У ВУКОВО СЛОВО

Јаче је дјело него бесједа

- Ако ми не можеш помоћи, немој ми одмагати.
- Ако правда не помаже, кривда неће помоћи.
- Ако слијепец слијепца води, оба два ће у јаму пасти.
- Ако чоек не може бити лијеп и богат као што би био, може бити добар и поштен.
- Ако хоћеш нога да познаш, подај му власт (у руке).
- Ако је и црна крава, бијело млијеко даје.
- Ако ми бране пјевати, не бране ми плакати.
- Ако је димњак накриво, управо дим излази.
- Ако је трава покошена, остало је коријење.
- Ако чоек не штеди сврх вреће, залуду штеди кад је у дно.

Избор: И. Лончар

се понашају глупо (нпр. осете земљотрес и у паници скачу кроз прозор)? Они су само доказ о томе колико је ова предрасуда јака. Они верују да је немогуће мислити у великом страху па се тако и понашају – дебилно. Значи, нормалан, природни след је: опасност → организам у приправности → тачна акција. Паника би онда изгледала овако: опасност → организам у приправности → негирање те приправности („Немогуће је мислити у овако великом страху!“) → глупо понашање (паника).

САМО ГЛУПИ ЉУДИ СУ СРЕЋНИ

Да ли постоји бар један човек на свету који је и паметан и срећан?

Не постоји никаква узрочна повезаност између среће и памети. Ово су измислили они „несрећни“, да би се утешили – као, они су бар паметни.

ОД ТУГЕ МОЖЕ ДА СЕ УМРЕ

Осим Мајке Југовића није познат такав случај – а и тај пример треба схватити као песничку слободу више него као истину.

Умире се од болести, старости, метка, ножа, али не и од било које емоције. Слободно провери: можеш да будеш тужан кол'ко год хоћеш, то јесте непријатно, али није опасно по живот.

ОД СТРАХА МОЖЕ ДА СЕ ПОЛУДИ

Не постоји човек који је полудео од страха. Нетачно!

ЉУТИМ СЕ НА ЉУДЕ КОЈЕ НЕ ВОЛИМ

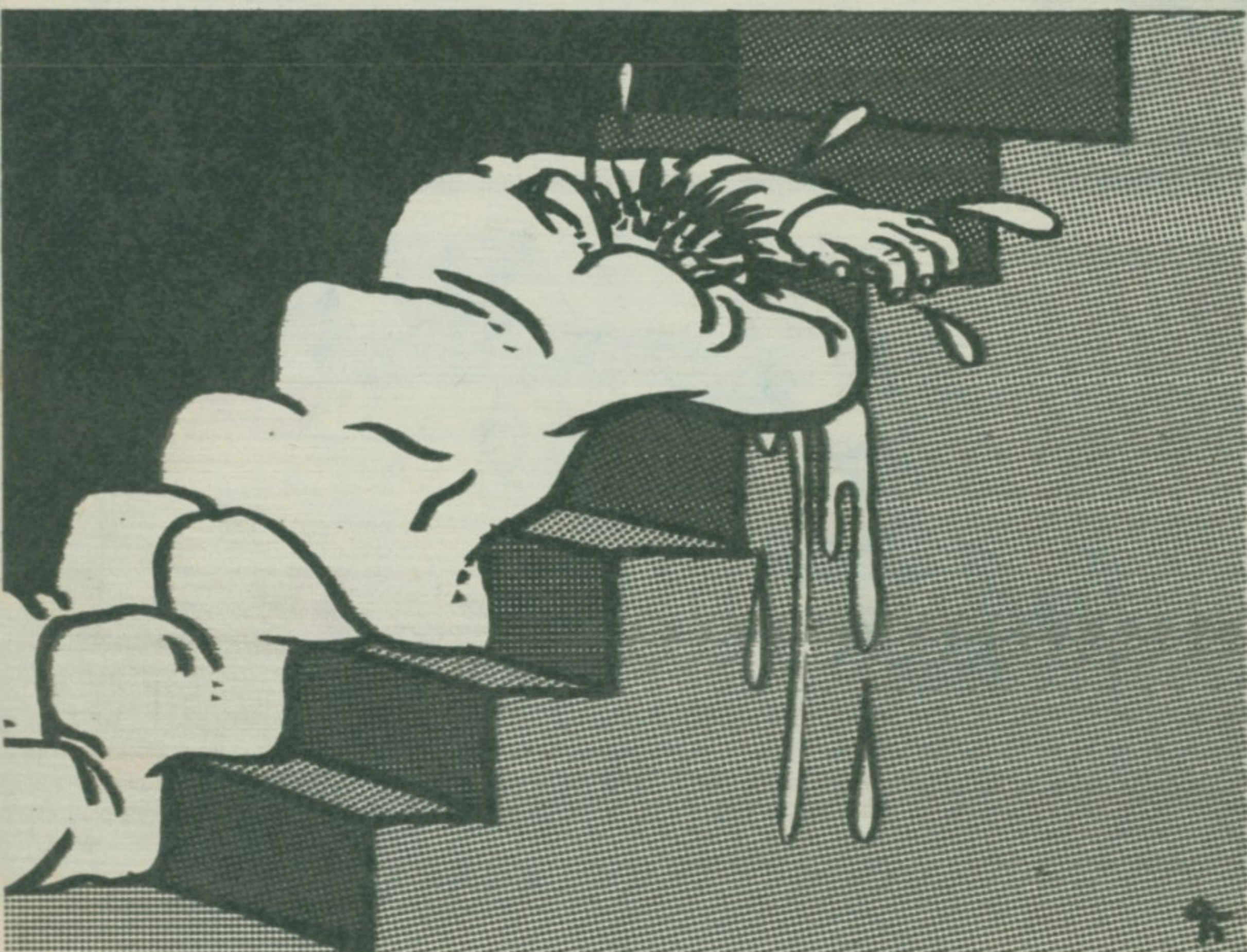
Љутити се на некога значи поклонити му много своје енергије. У бесу има много енергије. А људе за које ме баш брига – једноставно не примећујем. Ако се јако свађам с њима то значи да ми је стало, чим им дајем толико своје енергије. Сећаш се: ко се бије, тај се воли.

Дакле, предрасуда има безброј. **Критеријум за разликовање** предрасуде од истине је следећи: упитај се да ли то тако мора; да ли сви мисле тако; да ли постоји бар један човек на свету који мисли друкчије – можда неки у Кини. Можда Мао Цедунг не би мислио тако. Или је и он мислио да је туга за слабиће, а да од страха може да се полуди. Да ли си бар у литератури или у стриповима нашао неког човека који то друкчије...

Па, ако бар неки Кинез мисли друкчије, значи да се ради о предрасуди. Ако хоћеш да је гајиш и заливаш, да постане велика и лепа предрасуда – а ти изволи. Важно је да знаш да је то предрасуда.

Гордана Кротич-Лебл

(Крај у идућем броју)

Илустровао Растко Ђурић

**ВЕЛИКА
НАГРАДНА ИГРА
„ПОЛИТИКИНОГ
ЗАБАВНИКА”
И ЗООЛОШКОГ ВРТА
БЕОГРАД!**

Препознај ме- бићу твоју!

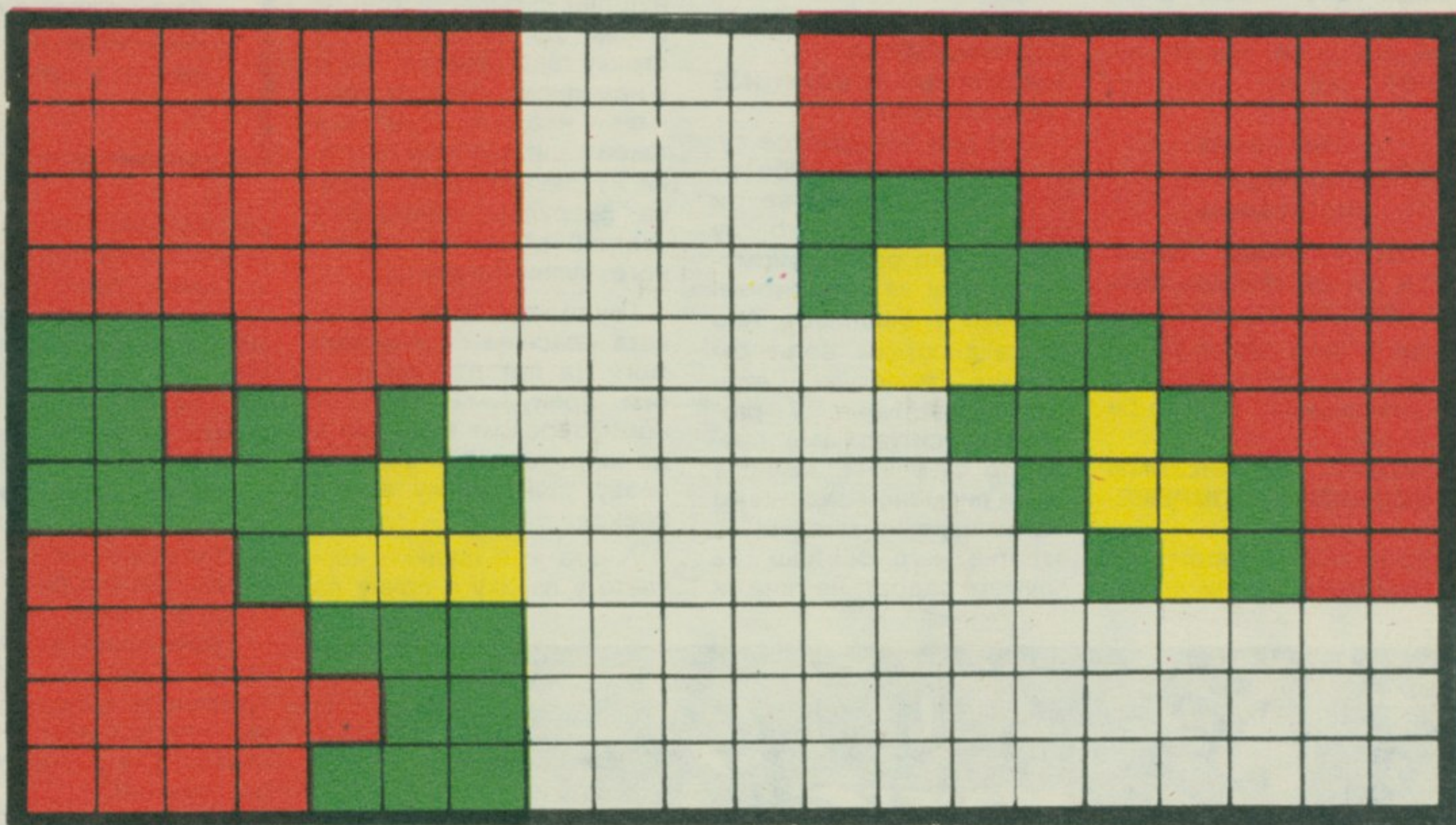
Пред вама је СЕДМИ ЗАДАТАК. И овде уз помоћ распореда боја на „обореним” деловима зида и мреже коцке треба да откријете животиње које се крију на две слике означене бројем 1. У наредном броју очекују вас још два задатка и игра је готова. Проконтролишите све досадашње задатке и проверите да ли сте добро учртали боје које припадају сваком мозаику. НАГРАДЕ су вам познате. Животиње су већ нестрпљиве а лепа и сунчана Малта, где вас води ЈАТ-ов AIR LIFT, већ ври од туриста из разних крајева света.

За појединачне награде конкуришу сви који пошаљу 16 решења - колективне награде припадаће школама које пошаљу највећи број тачно решених комплета задатака, наиме у три школе долази „Забавникова” екипа састављена од угледних личности из културног и забавног живота.

**ЗА ПОЈЕДИНАЧНЕ НАГРАДЕ
КОНКУРИШУ СВИ КОЈИ
ПОШАЉУ 16 ТАЧНО
РЕШЕНИХ ЗАДАТАКА.
ГОСТИ ШКОЛА ДОБИТНИЦА
БИЋЕ ПОЗНАТИ
КЊИЖЕВНИЦИ И
ЗАБАВЉАЧИ**

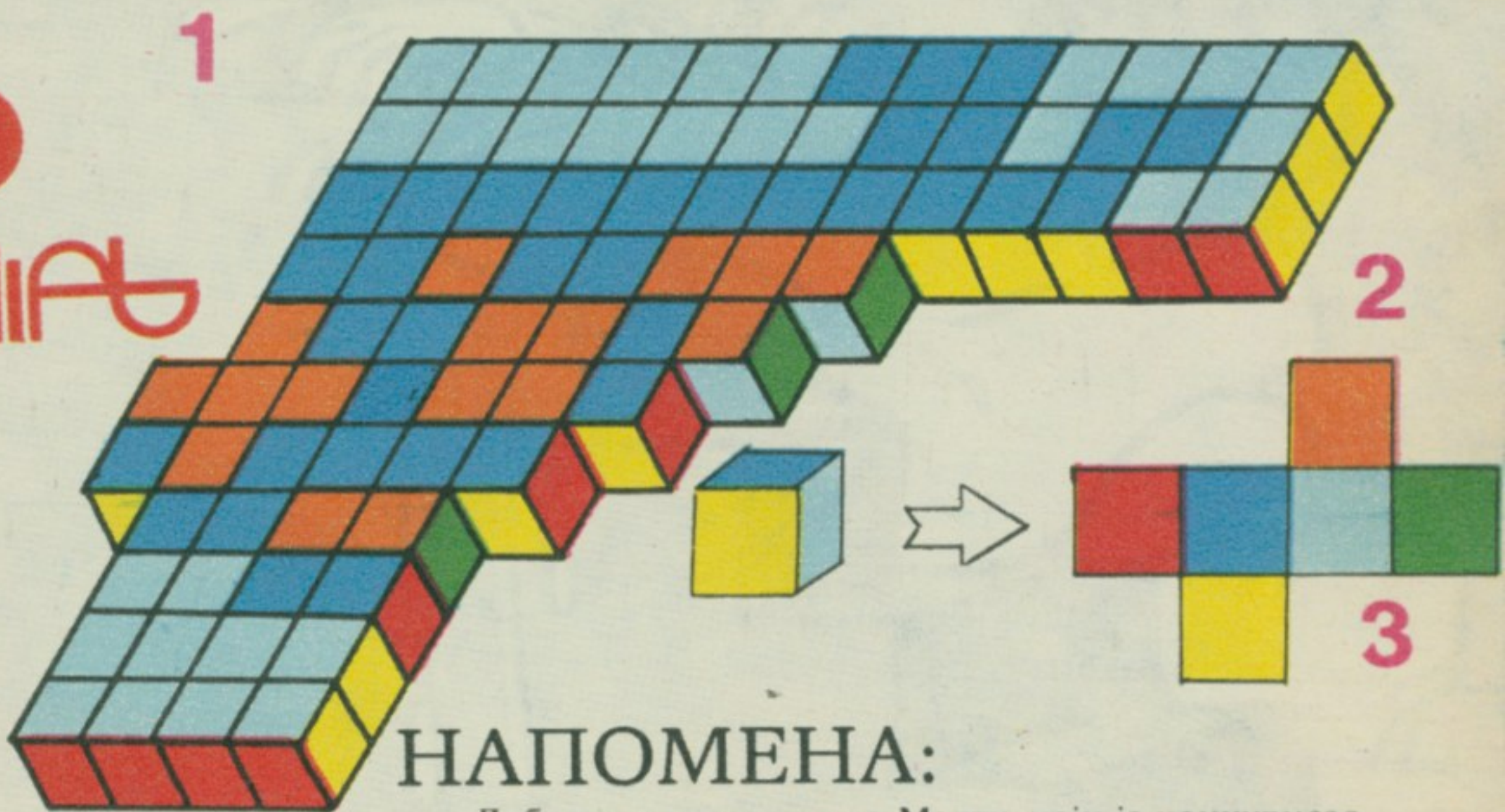
Задатке не шаљите
док се игра не
заврши. У идућем
броју „Забавника”
даћемо упутства
како се шаљу
одговори. Непотпуне
задатке нећемо
узимати у обзир!

JAT

air lift

Многи
који
су
једном
посетили
Малту
долазе
поново.

НАПОМЕНА:

Добитник путовања на Малту, који је конкурисао са својом школом, на пут води свог наставника или учитеља, а добитник ове награде који је конкурисао самостално има право да на пут позове кога хоће.

СЕДМИ НАГРАДНИ ЗАДАТАК

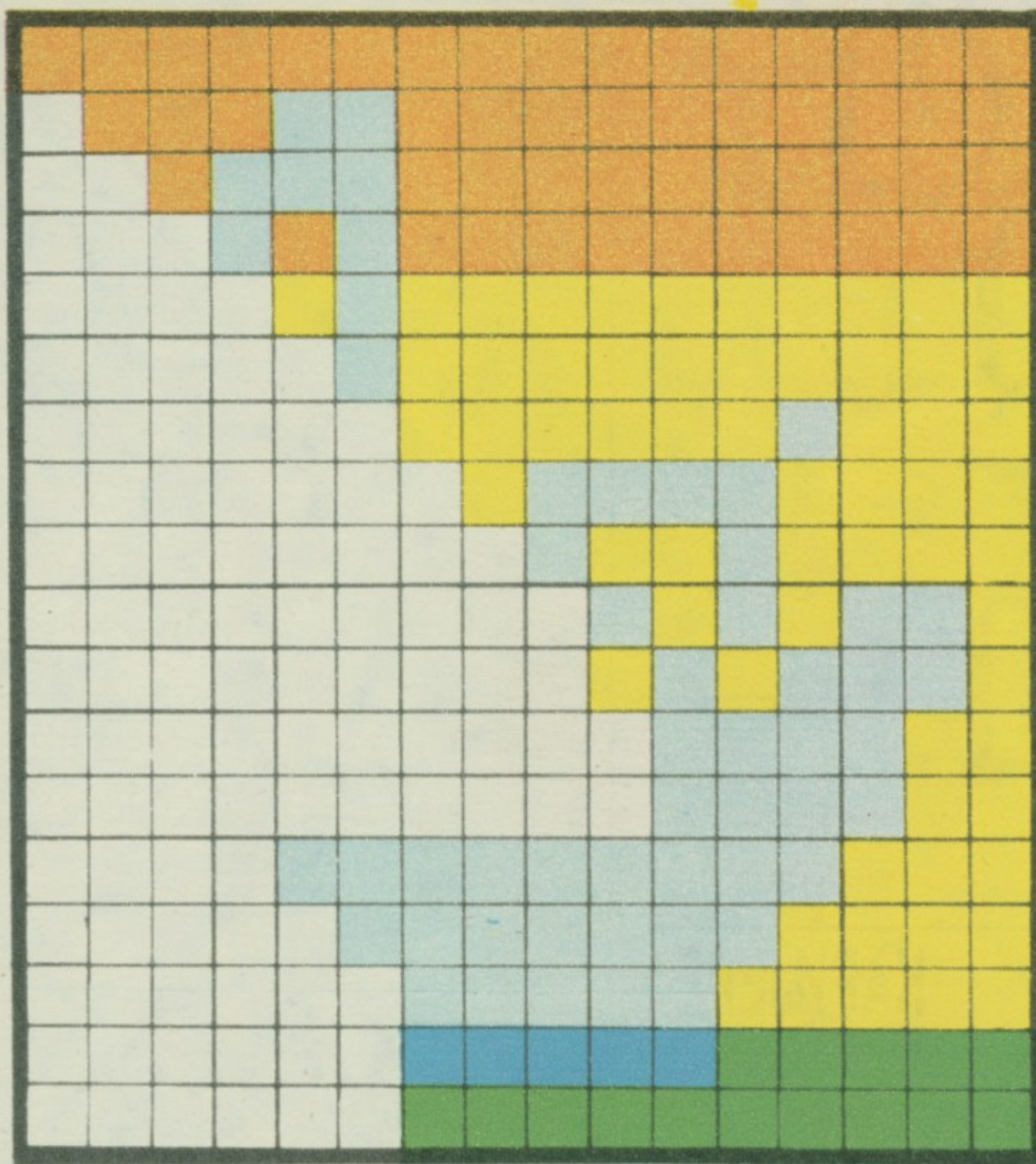
Мозаици које вам нудимо састављене су из, по редоследу боја и величини, потпуно истих коцака. Десила се, међутим, једна незгода. Из ових мозаика, као и из оних које смо објавили и које ћемо објавити до краја игре, испали су један или два дела. Они су пред вама (слике под бројем 2) али су тако „пали“ да им се види само полеђина и део неких бочних страница. Уз помоћ мрежа (растављених) коцака које вам дајемо (слике под бројем 3) моћи ћете да схватите и реконструишете праве слике мозаика (слике под бројем 1).

Слике под бројем 1 представљају два зида или мозаика у које ћете одговарајућим бојама уцртати решења.

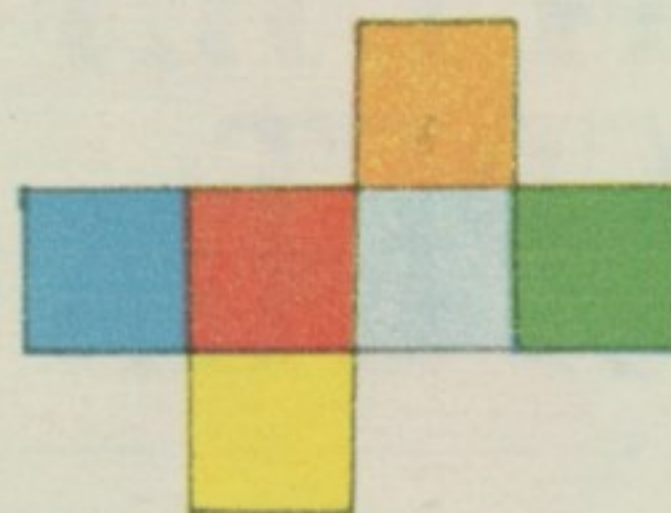
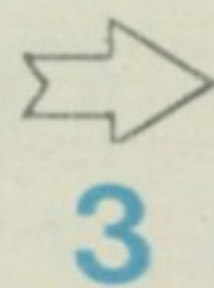
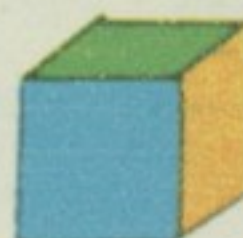
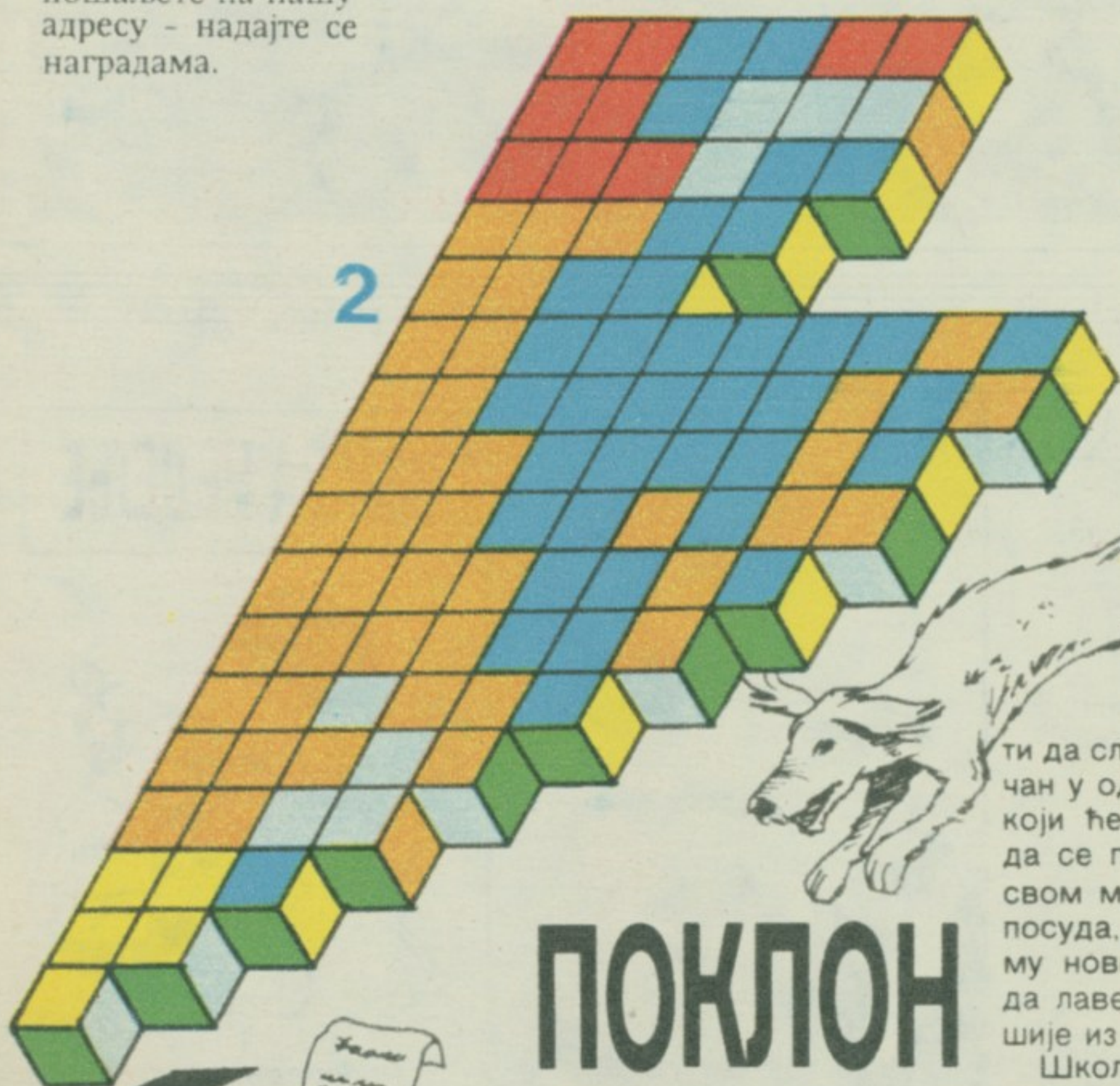
Слике под бројем 2: делови који су испали из мозаика са сликама полеђине.

Слике под бројем 3: пошто су све коцке од којих су направљени ови мозаици исте, дајемо вам мреже одговарајућих коцака како бисте видели распоред боја на њима.

Ако правилно реконструишете наше мозаике и у слике под бројем 1 уцртате све боје правилно, добићете два лика животиња. Наставите тако и у наредна два задатка. Кад скупите све ликове (16) које ћемо објавити и на крају игре их пошаљете на нашу адресу - надајте се наградама.

1

ПОКЛОН СА ДИПЛОМОМ

ти да следи траг и биће ви-чан у одбрани и нападу. И који ће, разуме се, знати да се понаша: да једе на свом месту из одређених посуда, да спава тамо где му нови власник одреди, да лавезом не буди комшије из најслађег сна.

Школовање пса којег поклања Зоолошки врт поверићемо Мирку Сирковићу, међународном кинолошком судији и власнику једине пријављене приватне школе за дресуру у нашој земљи. Школа се зове „Сирков гај“, налази се у Добановцима и основана је 1973. Од тада је кроз њу прошло много паса различитих раса али сви са истом ознаком, службени. За оне, мање упућене, треба рећи да се под службеним псима не подразумевају само они који се користе у војсци или милицији. Овај назив важи и за псе спаси-

оце, трагаче, водиче слепих. И управо у вези с њима, Сирковић нам је скренуо пажњу на једну необичну ствар: сваки пас ишколован за водича слепих мора да има саобраћајну дозволу а то значи да мора да положи саобраћајни испит. Невоља је у томе што се код нас нико не бави организовањем таквог испита. Тако Мирку, ако жели да помогне слепом човеку, не преостаје ништа друго него да свог „ученика“ поведе у иностранство на полагање.

Тренутно, у „Сирковом гају“ живи 25 паса разних „занимања“. Међу њима има трагача, спасилаца, такмичара, глумаца. Сви су са педигреом. Једини обичан пас међу њима је керуша Цица. Она је, једноставно, однекуд долутала и због свог сасвим обичног, нимало отменог изгледа, заинтересовала редитеља Слободана Шижана. Била је као створена за улогу у његовом филму „Како сам систематски уништаван од идиота“. Међутим, искрсла је невоља: како ангажовати нешколованог пса? Ствар је реше-

на тако што је Цица сместа постала полазник Миркове филмске академије: убрзо се показало да је упркос свом обичном пореклу добар ученик и талентована глумица која је у стању, када то сценарио захтева, да „умре“ и двадесет пута у једном дану.

Да би „заиграо“ на филму, пас мора да буде одарен способношћу савршеног препознавања, да између сто људи увек одабере оног правога и да буде благе нарави. У свету постоје бројне псеће филмске академије: код нас таквих школа, осим ове у Добановцима, нема. Зато и није чудо што су Миркови пси врло тражени и што су учествовали у многим филмовима: неки од њих, као што је рецимо Ајакс, снимили су по тридесетак филмова.

Колико поверења Мирко има у своје псе (или у своју дресуру) најбоље показује филм „Бекство из логора“ који је „Авала-филм“ снимио у копродукцији са Американцима. Сценаријом је предвиђена сцена у којој колона нагих људи, жена и деце иде ка гасној комори под будним оком немачких стражара и пса чувара. Свестан да иде у смрт, један малишан истрчава из колоне и покушава да нађе спас у бекству. Али, не успева да направи више од неколико корака када се на њега баца један од паса. Исход ове сцене боље да не описујемо али треба рећи да је пас-крвник Ципси већ искусан глумац коме се није могло догодити да повреди дечака глумца. Дечак је иначе био Мирков једанаестогодишњи син који је без и најмањег страха прихватио да одигра сцену јер Ципсија познаје у душу, како се то каже.

Глумачка слава Миркових паса пронела се и ван граница земље: понуда има много а вероватно најзанимљивија је она у којој је позив за снимање 10 епизода о Робинзону Крузу, на Сејшелским острвима.

Разговарајући са Мирком Сирковићем, иначе саобраћајним техничаром, заинтересовали смо се одакле му уопште идеја да са само 23 године отвори школу за дресиране паса.

— Дресура је традиција у мојој породици, њоме су се бавили и мој прадеда, деда. Са животињама сам се дружио од малих ногу, уосталом, кажу, проходао сам држећи се за пса. Ништа необично за дете рођено у дресерској породици. Мој син ће ме, наравно, наследи у овом послу.

ХИТ ХИТ
ХИТ ХИТ
ХИТ ХИТ
ХИТ

КАРИЈЕРЕ

ТРЕЋА
СРЕЋА

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ
ПОСЛЕ ДЕВЕТ ГОДИНА

*Те је вечери блистала
у новој хаљини и ципела-
ма
боје златних кајсија.*

*Журни одјек корака
за њом мирис парфема
тиха стрепња од првог
састанка.*

*Било је осам сати
и већ сам каснила,
дланови се зноје,
очи горе,
у грудима вулкани
од страсти полудећу,
док горе улице
држаћу му руке и рећи ћу*

*Хеј, хеј, дечаче
не, не, не љуби ме,
усне су ми намазане
овај руж није за тебе*

*После девет година кола-
ча и отрова
она жури на место саста-
нка.*

*Горда као краљица
гази лице Месеца
цео живот у један замах
кукова.*

Музика и текст: Јован Сто-
јиљковић
Изводе: група Алиса и Лепи
Брена

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Разговарао сам са новинаром из једног немачког панк рок магазина и он ме питао да ли још увек мислим да сам панк рокер? Одговорио сам потврдно. Онда је он питао – Зашто? – Рекао сам да је то зато што још увек имам панк став. Он се супротставио: – Не мислим да си ти више панкер. – Узео сам његов касетофон, треснуо га о земљу и изгазио ногама. И још му рекао: То је панк рок став.“

Bili Idol

**ЦОН БОНЖОВИ ЈЕ
ДВАДЕСЕТЧЕТВОРОГОДИШЊИ
АМЕРИКАНАЦ ПОРЕКЛОМ СА
СИЦИЛИЈЕ. ЊЕГОВА ГРУПА BON
JOVI ТРЕНУТНО ВАЖИ ЗА ЈЕДНУ
ОД НАЈПОПУЛАРНИЈИХ У СВЕТУ.
ПРВА МЕСТА НА ТОП-ЛИСТАМА СУ
ИМ ЗАГАРАНТОВАНА А
КОНЦЕРТНИ ПРОСТОРИ ПРЕПУНИ.
СВОЈИМ ТРЕЋИМ АЛБУМОМ
„SLIPPERY WHEN WET” НА ПРЕПАД
СУ ОСВОЈИЛИ ПУБЛИКУ ЖЕЉНУ
МЕЛОДИЧНИЈЕГ HEAVY ЗВУКА.
ТРИ СИНГЛА СА АЛБУМА: „YOU
GIVE LOVE A BAD NAME”, „LIVING
ON A PRAYER” И „WANTED DEAD
OR ALIVE” ПОСТАЛИ СУ ВЕЛИКИ
ХИТОВИ**

Група је основана 1983. године и у почетку су наступали као пред-група саставима Kiss, Ratt и Scorpions. Са прва два албума нису постигли неки већи успех ни код публике ни код критике. Тек их је најновија плоча (објављена и код нас) избацила у праву орбиту.

— Ово је први пут да се нека наша плоча задржала на листи, што је заиста лепо — каже Цон. — Раније су се наше песме појављивале на листама, да би следеће недеље одмах нестале. Не знам зашто су радио-станице овог пута одлучиле да врате нашу плочу, али су то, срећом, учиниле. Не мислим да су песме другачи-

је од оних које смо раније правили. Можда су боље написане, али стил је остао исти. Све је потпуно исто као у протекле три године. Једноставно, имали смо ту срећу да су на радију решили да често пуштају нашу плочу.

Цон Бонжови је идеалан за главну фацу у групи. Лепушкаст, дуге плаве и коврцаве косе (ко би рекао да је Сицилијанац), убедљив на сцени и добар певач, сада је прототип тинејџерског идола. Брбљив је, комуникативан и још увек пун ентузијазма.

— Наша група је првенствено концертна. Обожавамо турнеје, то је много већа забава него што сам уопште могао да замислим. То је лудило и ја сам човек који живи у хотелима. Волим да будем пред публиком. Свиђа ми се што се клинци који долазе на наше концерте разликују од земље до земље у којој гостујемо. А ми се трудимо да им дамо најбољу забаву и да их дигнемо на ноге. Мислили смо да је публика у Лондону прилично тврда и уздржана. Али, нису се тако показали. Вероватно због тога што смо се трудили до максимума и показали да смо тврђи од њих. Мене уопште не занима шта новинари пишу, ја сам ту да те наведем да тапшеш, вриштиш и да се добро ознојиш. Свирамо исто као раније. На нашим концертима у Америци у публици је било 95 одсто момака у кожним јакнама. То је публика коју смо стекли свирајући као пред-група Kiss и она је од почетка с нама. Нови су дошли због тога што су нас чули на радију, али тиме нисмо изгубили поштовање наших првих обожавалаца. Мене много више занима да будемо као Kiss или Scorpions него као некакав поп састав, иако би нам то омогућило да продајемо пуно више плоча. Допада ми се што нас сматрају рок одговором групи Duran Duran. Радећи у Америци научили смо све оно што данас знамо, али нисмо тамо постали праве тинејџерске звезде. Томе ја највише допринео наш успех у Јапану и Енглеској где су од нас преко ноћи направили лица са насловних страна. Пошто нисмо разумели текст, гледајући све оне јапанске новине одушевљавали смо се што смо на насловној страни сваког листа. Али, они су кренули да нас пред-

стављају као поп групу, а то ми нисмо нити ћемо икада бити.

Једна од кључних ствари у Бонжовијевој каријери био је сусрет са Брусом Спрингстином. На једном концерту, док смо били толико популарни, пажљиво их је одслушао а затим дошао у гардеробу и поделио много корисних савета. После тога редовно је долазио са музичарима из своје групе и подучавао их. Бонжови тврди да је од њега научио најважније ствари. Угледајући се на свог великог учитеља и Бонжови у песмама говори искључиво о ономе што му се догађа у животу.

— На новој плочи певаћу о стварима које сам доживео на турнеји. Претежно су то песме о девојкама, ја не пишем неке опште теме, не анализирам друштво. Ја нисам политичар већ забављач, немам своју канцеларију у коју одлазим сваког јутра.

Bon Jovi имају за собом турнеју по Америци у току које су, на око сто концерата, представили нови албум, а планови за будућност већ су разрађени. Бонжови је већ написао неколико песама за нову плочу састава Loverboy, тренутно ради са једном сасвим новом групом Skid Row и припрема музику за филм који ће се звати „Around The Corner In The light Of Day” (Око угла за дневног светла). У филму ће се вртети неки од највећих хитова групе али нешто прерађени. Сад, пошто су на самом врху, за њих се отимају многи. Трач рубрике по новинама обавештавају чак и о безначајним ситницама везаним за њих. Недавно се појавила вест да ће се Цон оженити својом дугогодишњом девојком Доротеом Харли. Он то није потврдио а ни побио. Само је рекао:

— Доротеа ће вероватно једног дана бити моја жена. Али, то не значи да сам недоступан свим осталим девојкама. Трудим се да свакој од њих поклоним довољно пажње, љубави и нежности.

У његовој музици не осећа се утицај италијанског југа, али су му изјаве доследне пореклу. Негујући амерички имиџ Бонжови је постигао оно чему многи теже. Добио је своју публику, успех и славу. И могућност да неометано ствара музику коју највише воли.

КРИК!

Почетком ове године појавила се прва-лонг плеј плоча још једне нове групе. Реч је о саставу „Крик!” из Београда који су оформили бивши чланови неколико полуафирмисаних група. Главни медијски штос који су смислили везан је за Милка Ђуровског, познатог фудбалера који заједно са њима пева у обради старе песме „Крчма”.

Остале песме се држе мирнијег звука, који на тренутке прелази у воде чисто акустичарске музике, некада врло специфичне за београдску сцену. Поред тога, „Крик!” је веома водио рачуна о квалитету певања. То утиче на амбијент њихових претежно љубавних песама. Баве се баладичном и доста нежном свирком којом за концертно извођење погодују сасвим другачији простори од оних уобичајених за рок групе. Тако је једна од амбиција групе да открију и искористе сасвим нова и непозната места за концерте. А вероватно и да придобију за себе сасвим нову публику, можда и фудбалске навијаче.

ПРОРАДИО РАДИО

Састави из мањих места ретко добијају шансу да сниме плочу. Ту препреку недавно је савладала група Радио из Бањалуке. Продукција плоча РТВ Љубљана издала је њихов деби албум „Коње убијају, зар не”. До дискографског првенца дошли су уобичајеним путем: пуно су свирали у свом граду и околини, неколико пута су добро примљени на заједничком концерту са неколико других група у загребачким клубовима, пре две године учествовали су на Омладинском фестивалу у Суботици и кад су стекли довољно искуства и дефинитивно учврстили поставу, пружена им је шанса да уђу у студио.

Момци из састава Радио свирају стандардизовану верзију рока у којој нема много изненађења. Тежиште њиховог звука почива на гитарама и клавијатурама. Држећи се певљивих песмица пуно пажње поклањају енергичним рефренима тако да цела плоча протиче у брзом ритму. Мирнију атмосферу нуде у баладама „Како да те не волим” и „Вечерас” у којима се види нешто више оригиналности него у другим песмама. Но, будући да им је ово прва плоча, изненађујуће делује висок инструменталистички и аранжерски ниво који су показали а до кога доста њихових старијих колега још није стигло.

Уређује:
др Зоран Живковић

Антологија
мини

SF
приче

Једна од најпостојанијих традиција Политикиног забавника јесте објављивање научнофантастичне приче. У време када се овај жанр тек спорадично и стидљиво појављивао у другим гласилима, Забавник је имао устаљену рубрику посвећену SF причи у којој су поколења младих читалаца први пут долазила у прилику да се упознају са водећим светским SF перима: Кларком, Асимовом, Бред-беријем, Блишом, Стерченом, Симаком, Полом, Лемом, Стругацким, Легвиновом...

Временом, Забавник је изгубио водећу улогу на пољу научне фантастике, како због тога што је овај жанр почео да се обимније публикује у другој периодици, тако и због потешкоћа везаних за избор прича.

Било како било, Забавник је донео одлуку да се врати на старе стазе SF славе. Већ од овог броја почећемо да објављујемо својеврсну антологију мини SF приче. Зашто „антологија“ и зашто „мини“? Разлози су једноставни – и стоје у вези са претходно поменутих недостацима који су Забавнику ускратили SF примат.

Антолојски избор треба да обезбеди у првом реду квалитет SF сторија које ћемо доносити. При том се нећемо ослонити само на проверена SF имена, већ ћемо прилику пружати и младима и непознатим ауторима, под једним условом: да њихово остварење буде ваљано – по могућству прворазредно – у жанровском и уметничком погледу.

„Мини“ формат поштедеће нас пошаста скраћивања, тако да ћете добијати целовите преводе који ће једини моћи да дочарају ефектност и аутентичну сажетост изворника.

Истовремено, како бисмо две SF странице у Забавнику учинили што потпунијим, поред мини прича уводимо и рубрику „SF занимљивости“ у којој ћемо доносити кратке информације из динамичног SF света, као и својеврстан „SF квиз“ у коме ћете моћи да проверите своју упућеност у научну фантастику.

Као и увек, до вашег суда нам је веома стало, тако да с нестрпљењем очекујемо ваше мишљење о новој SF физиономији Забавника. Пишите нам – како бисмо били још бољи.

Господин Смит је управо намеравао да себи спреми разблажени мартини када је његову кућу уздрмала страховита експлозија. Вермут из отворене боце се просуо. Пошто је успео да спасе боцу цина, док су коцкице леда и даље помахнитало звечале у чинији која је подрхтавала, он истрча напоље. Ужарени сјај на неких стотину јарди од куће заклонио је пурпурни залазак сунца коме се дивео пре непуних пет минута.

– Ох, мој боже! – рече и утрча унутра да телефонира полицији.

Док је Смит добрано повлачио из

боце са цином, поново га узнемири неко постојано и јако пиштање које је допирало споља. Пошто тај звук није престао ни после једног минута, он опрезно оде до трема са кога виде густу маглу како се подиже изнад места на ком је пре неколико тренутака угледао ону ватрену ствар. Помало са страхопоштовањем и веома уплашен, посматрао је и чекао неких пет минута. Управо када се спремао да уђе унутра, по још један гутљај цина, из магле изиђе неки човек и рече: „Добро вече“.

– Добро вече – одврати господин Смит. – Јесте ли ви из полиције?

ИСПРИЧА
МАГЛЕ

ЦЕК С. ХАЛДЕМАН II

Они су долазили.

Пробудио сам се свестан тога, као што сам био свестан да мене неће повести. Има много ствари у мом животу којих се стидим. Додуше, могли

би да узму Лауру. Она је једина добра особа коју познајем. Стао сам да је гуркам како би се пробудила.

– Сањала сам веома чудан сан – ре-

ЧОВЕК
ИЗ
МАГЛЕ

ДЕНИ ПЛАХТА

– Ох, не – рече странац. – Ја сам из онога – додаде он показујући прстом према магли. – Моја опрема за хлађење коначно је отказала.

– Ви сте свемирски путник – закључи Смит.

– Прешао сам свега неколико стотина миља – странац скромно слегну раменима. – Могло би се рећи да сам путник кроз време. – Он застаете како би припалио неку тамну цигару. – Једини путник кроз време – додаде он са дозом поноса у гласу.

– Први Мек Кој, а? Па, уђите на пиће. Вермут се просуо, сли сам цин зато спасао.

– Са задовољством – рече странац док су заједно улазили.

– Из прошлости или будућности? – упита Смит пружајући госту боцу.

– Из будућности – одврати путник

кроз време после дуже паузе. – Права ствар – насмеши се он док је враћао боцу.

– Па – рече Смит удобно се намештајући на столицу. – Претпостављам да желите да ми испричате све о томе.

– Да, хвала. Испричаћу вам.

– Осећајте се као код своје куће – рече Смит додајући му боцу.

– Па, имао сам своје прорачуне, са уобичајеним плусевима и минусима... – он застаете како би отпио још један гутљај цина. – И разуме се, оно што је било минус мало ме је забрињавало.

– Али ипак сте ризиковали – упале му у реч Смит.

– Разуме се. И као што видите тај минус ме је с правом бринуо. Био је довољан да уништи свет.

че поспано, склањајући косу с лица.
– Знам – рекох. – И ја сам га сањао.
Погледала ме је оним својим полусненим погледом. Знао сам да је разумела.

– Неће ни мене повести – рече она. У гласу јој се осећала туга.

– Могли би. Ти никада ниси повредила никога. Ти си пажљива и добра.

Она одмахну главом. – Нисам довољно добра. Не за њих.

То је било тачно и обоје смо то дубоко у срцима знали. Њих је занимало само савршенство, ништа мање од тога.

Лаура је задрхтала и ја сам је загрлио. У спаваћој соби владао је мрак и ми смо делили тајну коју је цео свет знао. Ослушкивао сам откуцаје часовника. Није имало много шта да се каже. Тако смо провели цело јутро. Нисам отишао ни на посао.

Тога дана све је стало. Ратови, посао, игра: овај дан није био за такве ствари. Мушкарци и жене целог света упућивали су погледе према звездама и завиривали у своја срца. Видели су таму, недостатке. Свако је на свој начин жалио због онога у шта се човек изметнуо. Све се сводило на ово: све сама обећања, све саме наде. Ништа се није могло учинити, могло се само чекати. Они су долазили.

Сан је имао милијарду гласова и све нас је дотакао. Моћни и сиромашни примили су истоветну поруку. Када је прошла ноћ, сви смо схватили. Желели су најбоље.

Томе нико ништа није могао да приговори. Није их занимало који су људи најмоћнији, који најмудрији, који најбогатији. Желели су најбоље које је Земља могла да им понуди. Оне ноћи када су дотакли наше умове они су уједно донели и одлуку. Могли смо само да чекамо да дођу и видимо кога су одабрали.

То неће бити најбриљантнији говорник који ће заступати Земљу. Најумнији човек неће изнети наш случај пред колективну свест хиљаду планета. Њих нису занимале речи ни веки-ка дела, они су желели доброту и саосећање, а ја се питам где ће то пронаћи.

Пружили су нам најбољу прилику какву је Земља само могла да пожели. Неће бити варања, лажи, не-разумевања. Повешће двоје... изабрали су двоје... и они ће заступати Земљу. Нико други неће бити присутан, неће нам бити пружена друга прилика. Чекали смо.

Све је стало. Чак је и свештенство мировало. Оно што смо видели те ноћи натерало нас је да завиримо дубоко у своје душе и осетили смо се ускраћенима. Видели смо оно што смо могли да постанемо и одмерава-ли смо то према ономе што смо по-

стали. Сви смо осетили мрачан бол. А онда су дошли.

Дошли су сребрним бродом и ништа нису рекли. Ничег и није било да се каже, све што су имали рекли су те

ноћи. Тихо су се упутили до оних које су изабрали и потом отишли.

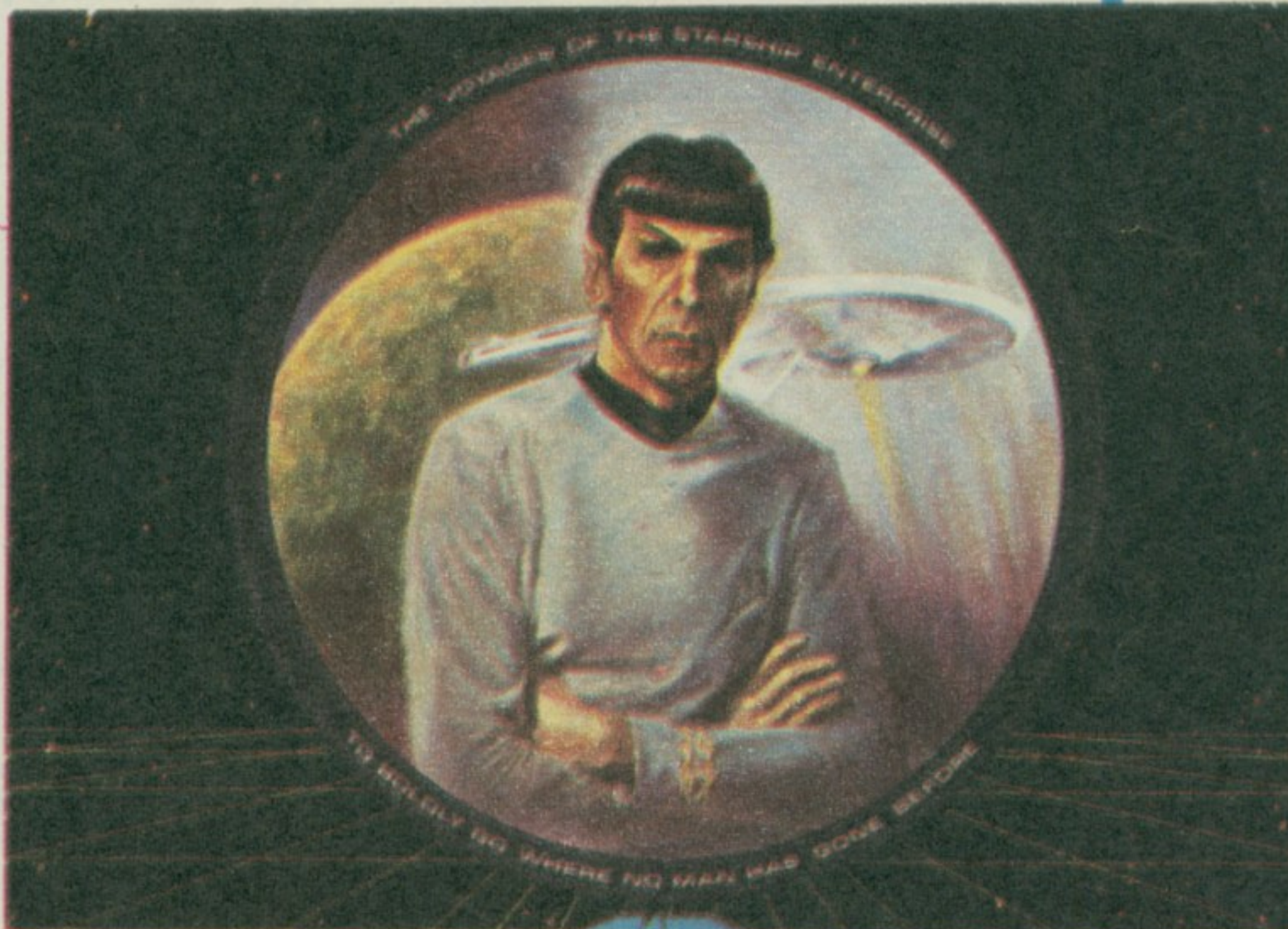
Према звездама су повели два делфина, мужјака и женку.

Чекамо на њихову одлуку.

SF Занимљивости

Популарни амерички SF писац Фредерик Пол управо је предао издавачу свој нови роман – Чернобил. Посреди је сторија о драматичним данима катаклизмичке хаварије велике украјинске нуклеарне централе.

У САД управо почиње снимање новог циклуса од педесет две епизоде једне од најпопуларнијих телевизијских SF серија свих времена – Звездане стазе. У главним улогама јавља

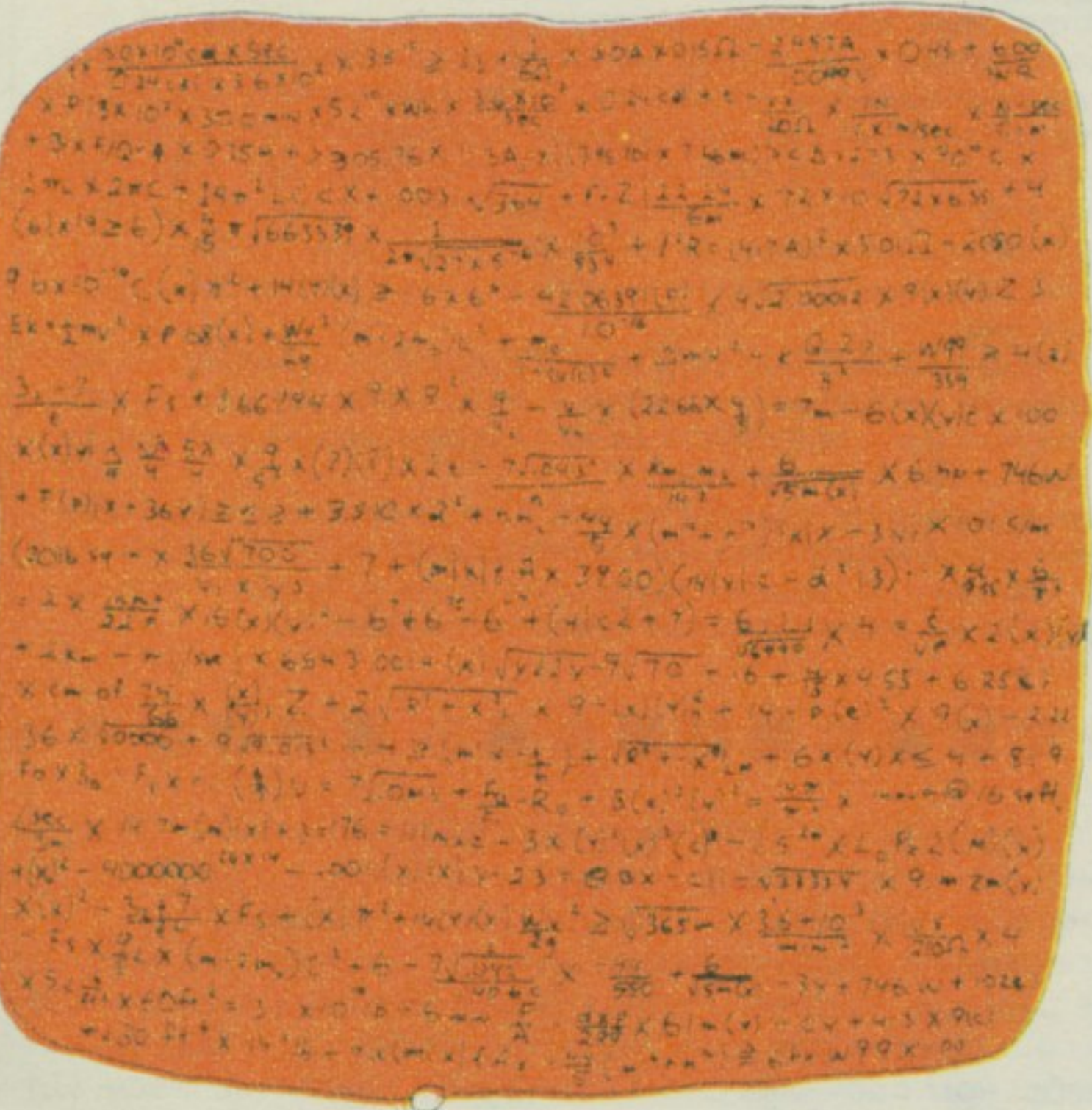
се потпуно нова глумачка екипа, заменивши ветеране који су дебитовали још средином шездесетих година.

Љубитељи Артура Кларка имају пуно разлога да буду задовољни. Велики SF бард управо је са својим издавачем потписао уговор за три нова романа (од којих би један требало да буде, ако је веровати гласинама, дуго очекивана Одисеја 3). Укупан предујам (ово нису гласине) износио је пет милиона долара...

SF КВИЗ

Шта мислите, колико сте обавештени о научној фантастици? Ево одмах прилике да то проверите. Ако знате одговоре на три наредна питања, ваша упућеност је завидна. Ако нисте сигурни или не знате, стрпите се до наредног броја, када ћете проверити своје (не) знање.

1. Како гласи наслов првог од досад три снимљена филма из серије Џорџа Лукаса „Звездани ратови“? (Пазите: то нису „Звездани ратови“, односно, како су то дистрибутери погрешно превели, „Рат звезда“.)
2. Које је године Хјуго Герисбек, покретач првог SF гласила Амазинг Сториес, сковао жанровски назив science fiction („научна фантастика“)? (Пазите: то није било 1962.)
3. Исте те године када је Герисбек први пут употребио назив „science fiction“ славни немачки редитељ Фриц Ланг снима један свој знаменити SF филм. Који? (Пазите: то није Метрополис.)

– То је било лоше – прокоментари-са Смит посегавши за боцом.

– Да, видите дошло је до таквог трошења енергије да је Земља мога времена била потпуно збрисана. Сила ме је одбацила кроз простор све догде. Узгред буди речено, жао ми је ако сам вас узнемирио.

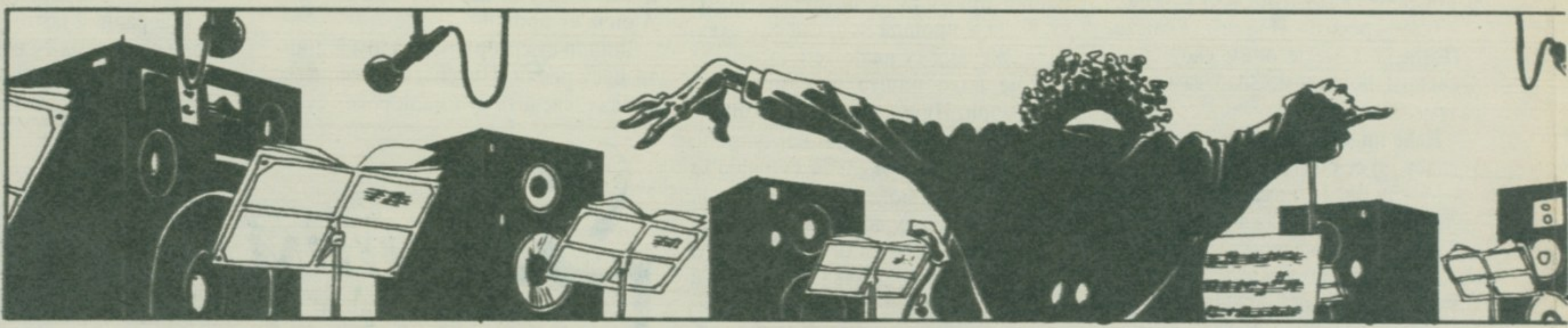
– Није то ништа. Одиста ништа. Заборавимо на то.

– Па, у сваком случају, ризиковао сам и није ми жао. Био је то срачуна-ти ризик, али доказао сам оно што сам желео. Упркос свему још мислим да је вредело. Шта ви мислите?

– Као што рекосте, ризиковали сте; доказали сте оно што сте желе-ли. Претпостављам да је вредело труда. – Смит отпи последњи гутљај остављајући неколико светлуцавих капи своме госту. – А колико далеко из будућности долазите?

Путник кроз време дохвати боцу са цином и погледа на сат. – Осамнаест минута – одговори он.

– Онда није било вредно труда – рече Смит.

АКО СЕ ЗА ПОЈАЧИВАЧЕ МОЖЕ РЕЋИ ДА СУ ДАЛЕКО НАЈСАВРШЕНИЈИ ДЕО HI-FI ЛАНЦА, ОНДА СУ ЗВУЧНЕ КУТИЈЕ НАЈЈЕДНОСТАВНИЈЕ, ИАКО ИМАЈУ ВЕОМА ВАЖНУ УЛОГУ

Звучници претварају у звук струјне импулсе које примају од појачивача. Велика изобличења, а мала моћ искоришћења су основне карактеристике звучних кутија од најјефтинијих до најскупљих.

Разлика међу звучним кутијама свакако има и оне леже у тачности конструкције и употребљеним елементима, за њихову изградњу (звучници и делови скретнице), којима је поверен задатак „прављења“ звука. То се ради на неколико начина, али су прихваћени само електродинамички и електростатички звучници, додуше и неколико варијација, које су остале само неуспели покушаји.

Електродинамички, најраспрострањенији звучници, су они код којих мембрана повезана са завојницом (која лежи у јаком магнетном пољу) осцилује у ритму струје и производи таласе које преноси на околни ваздух, а ми то чујемо као звук.

Најслабија тачка ових звучника је у ограничениости репродукције граничних тонова – високих и ниских. Други недостатак је у томе што звучник без звучне кутије не би могао правилно да ради, јер не рефлектује звук само с предње стране, већ и са задње. Зато се звучници стављају у умртвљену кутију како би се бар донекле одстранили ови негативни ефекти. Међутим, кутија смањује способност да репродукује дубоке тонове, тим више што је кутија мања. Према начину на који решавају ове тешкоће звучне кутије се деле у две основне групе, бас-рефлекс (кутије са отвором) и компресионе (потпуно затворене кутије).

Бас-рефлекс звучне кутије приликом рада користе вибрације мембране звучника и са предње и са задње стране, с тим што су треперења са задње стране враћена у фазу кроз отвор (или пасивну мембрану као друго техничко решење). Ове звучне кутије имају велику предност у својој ефикасности, јер им за правилан рад није потребна велика погонска снага из појачивача. Но, како својом конструкцијом сужавају фреквентни опсег звучника, морају да буду већих димензија како би се то избегло. Подгрупа бас-рефлекс звучних кутија су оне са акустичким лавирином. Ове кутије имају мању резонантну учестаност па тако побољшавају репродукцију дубоких тонова.

Компресионе звучне кутије су потпуно затворене и користе вибрације звучника само са предње стране. На тај начин је смањена ефикасност искоришћења, па је за правилан рад ових звучних кутија потребан појачивач много веће снаге. Предност им је

што мање утичу на резонанцу звучника па се и са мањом запремином кутије постиже боља репродукција ниских тонова.

Један звучник сам по себи не би могао да репродукује читав чујни опсег, стога је неопходно применити комбинацију неколико, од два до чак пет или шест, звучника у звучној кутији.

Најкритичнији су звучници који се користе за репродукцију ниских тонова woofer. Код њих се примењују најразличитија конструктивна решења како би се дошло до побољшања звука. Користе се магнети веће масе, нови материјали за мембрану, повећава се пречник мембране, али ни једно од тих решења није потпуно задовољавајуће. Однедавно папир за израду мембрана почеле су да се праве од различитих пластичних маса. Пречник је устаљен на око 250 mm.

Мембрана као купола

Звучници који репродукују високе тонове (tweeter) имају неопходну важност јер се помоћу њих одређује положај извора звука, и зато је битно да имају широк сноп зрачења. Општеприхваћено

СКРОМНЕ МОГУЋНОСТИ ПОБОЉШАЊА

Када су звучне кутије већ купљене мало шта се више може учинити. Једно од побољшања је у сваком случају постоље. На нашем тржишту их нема, зато се морају набављати из иностранства. Није нарочито препоручљиво да сами правите постоља поготову што морају бити прецизно урађена врло стабилна и нерезонантна, и мало (око 5 степени) нагнута уназад.

Следеће побољшање, које је веома проблематично, и препоручује се само онима који имају изузетно изоштрен слух, посебно за фinese, је куповина специјалог звучничког кабла (QU-ED 79 или Monstercable). Ти каблови су израђени од бакра високе чистоће, имају велики пресек и у њих је упредено око стотину личности.

Наредно побољшање које можете извести скопчано је са дуготрајним експериментисањем с положајем звучних кутија по соби, чак можете пробати да их окренете наглавачке, ако је звук бољи, све је оправдано.

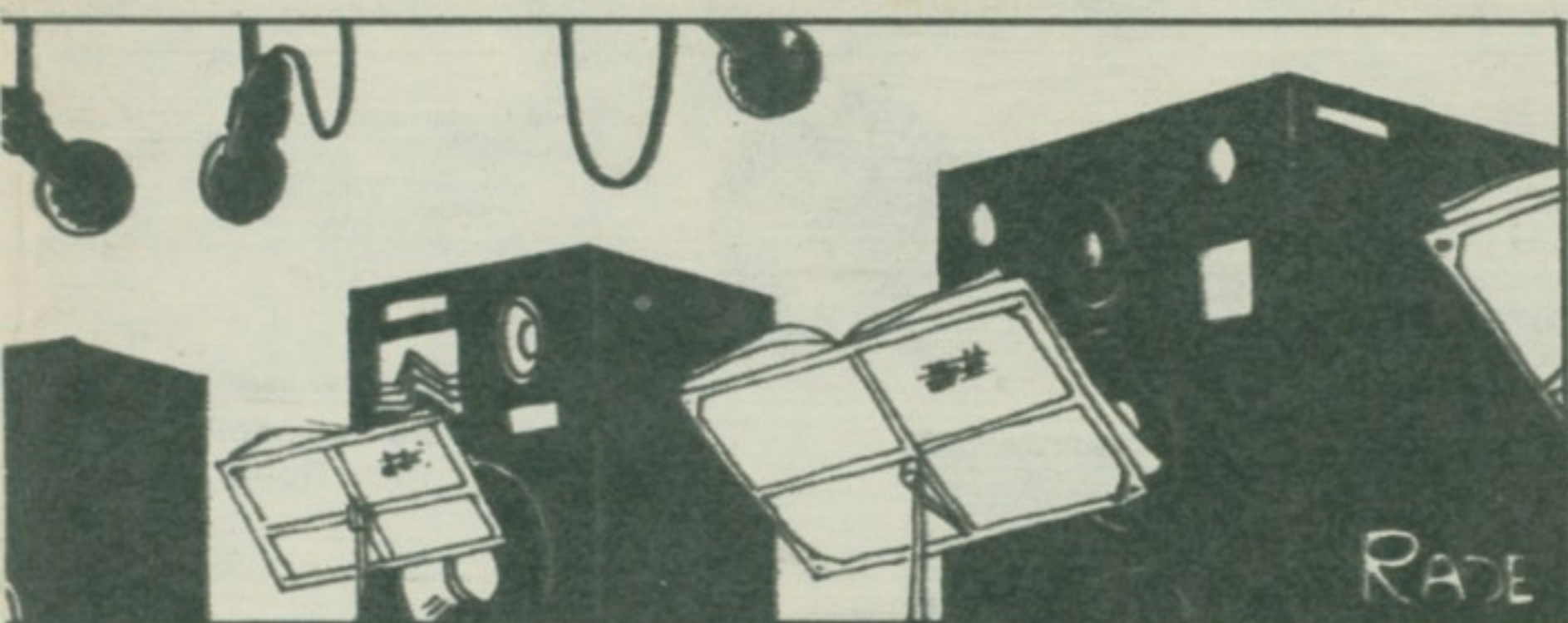
Једино што није препоручљиво, а то је мењање изолације звучних кутија и преправљање скретница, резултат ће бити сигурно још гори. У таквим случајевима боље је продати звучне кутије него их учинити готово неупотребљивим!

решење је са мембраном у облику куполе (доме) која се израђује од пластике или неких метала. У последње време да би им се повећала снага, за хлађење се користи течност фeroфлуид.

Најосетљивије подручје чујног спектра, на које ухо највише реагује, је оно које покрива средњотонски звучник (midrange speaker). Обично се израђују на истим принципима као и бас-звучници са мембраном пречника око 110 mm и од пластичне масе. Однедавно се прихватају нека решења која су слична високотонским звучницима. Значи куполаста мембрана, мањег пречника и пластични материјали, па чак и неке металне легуре. И поред тога што је на њихов рад ухо најосетљивије, пошто покривају најшири фреквентни опсег, они представљају најквалитетнији део у звучној кутији.

Како би сваки звучник радио у оном фреквентном опсегу за

који је намењен користи се фреквентна скретница (crossover network). Да би звучници радили као складна целина, скретница мора да слаби све нежељене сигнале и то на одређеној учестаности. Те две тачке су корак слабљења и фреквенција резања. Смањењем изобличења и обојења звука скретнице уносе друге недостатке, рецимо, кашњење сигнала, што доводи до нових изобличења.

Вежба за уши

Други приступ изради звучника су електростатички звучници. Они спадају у „егзотичну“ класу веома скупих уређаја за стварање звука. И поред знатних предности нису наишли на пуно пристајалица међу љубитељима звука. Овакав приступ градњи звучних кутија није никаква новост, он постоји од када постоји и и-фи, чак је у почетку служио и као модел према чијем су звуку оцењивани класични звучници, али је цена учинила своје.

Принцип рада је у томе да танка, лагана, проводна фолија, која је постављена у рам од изолатора и заштићена металном проводном мрежом са обе стране, прима различити напон струје високе волтаже од металне мреже и тако игра улогу веома лагане звучне мембране. Тако добијен звук је чист и са малим изобличењима. Највећи недостатак је што користи вибрације и са задње стране које нису у фази па се делимично поништавају, тако да се добија слабија репродукција басова.

Приликом избора звучника најбоље је „истренити“ уво да чује праве ствари. Слушајте што је могуће више звучника које имају ваши познаници или у продајним салонима. Тако ћете успоставити неки стандард помоћу кога ћете моћи да одредите квалитет звучних кутија, без обзира на препоруке. Увек, наравно, морате имати на уму да ћете ви слушати те звучне кутије, а укуси су различити. Спољашњи изглед и величина звучних кутија никако не смеју да буду пресудни код одлуке о куповини. Поготову не нека техничка иновација, јер све то не мора да утиче на број звучника, неке двосистемске кутије звуче много боље од неких четворосистемских. Уједначеност звука је оно што одређује добре звучне кутије, никако истицање неког звучног појаса (високих, средњих или ниских тонова). Приликом избора звучних кутија мора се водити рачуна и о томе колико звучне снаге нам је потребно. Ту је одређујући параметар и снага појачивача. Ако појачивач има снагу око 50 вати, звучне кутије морају да буду високоосетљиве (90 и више dB) и наведене снаге морају и да одговарају максималној снази појачивача. Погрешно је купити звучне кутије јаче наведене снаге од појачивача, у страху да ће их оштетити. Звучне кутије могу се више оштетити од слабијег појачивача, јер на његовим границама снаге звук се изобличава тако да више штети звучницима, нарочито високотонским.

* * *

У консигнационим представништвима наших фирми избор квалитетних кутија није богзна какав. У комерцијалној класи најбољи избор су AR8B и AR18B, KEF, Codax III и Wharfedale Diamond II. Код звучних кутија средње класе избор је следећи: AR 28B, KEF Cantor III и Wharfedale 507. Код најквалитетнијих, и најскупљих звучних кутија избор се сужава на само две фирме, AR 98LSI и KEF 104/2 и 105.2. Недавно су се појавиле звучне кутије данске фирме JAMO које заслужују пажњу али их треба прво чути, јер пружају звук другачији од осталих европских модела.

Предраг Кос

(у идућем броју: важна је и роба)

Илустровао Раде Товладијац

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ЕВТОР	МАР- ЛИБ, БРЕ- ДАН ЧОВЕК	РЕТ- КОСТ (АТ.)	СТАРО- ГРИКИ БАСНО- ПИ- САЦ	ОБЛА- КА КОЈА ОД ДВЕ ГОДИНЕ	СТРА- НО ЖЕН- СКО ИМЕ	ЛАКО ИСПАР- ЉИВА ТЕЧ- НОСТ	ЛИЧНА ЗАМЕ- НИЦА
СТВАР	P	R	E	D	N	E	T
ОД- МОТА- ТИ, ОДВИ- ТИ	R	A	Z	V	I	T	I
ИЛИ СИМ- БОНИКА ОДВИ- ТА ВАН БЕДОВИ			O			A	ПРО- НАЈИ, ОПРИ- ТИ
РАДИ- ЦИ КО- ЈИ ИС- КОДЕ ПРОСЕ У ГИПСУ	G	I	P	S	A	R	I
КОЊ	A	T				ИМЕ ПЕСНИ- КА ШАНТИ- КА	Z
ЗА- КОНИТ, ЗАКОН- СКИ			G			A	N
ЧЕСТ ЗАВР- ШЕТАК МОЉИ- ВОТ КО МАДА			O	АНКАТА ДО- ДАТАК ЖЕЛУ	A	L	A
27 СЛОВО ФИРИ- ЛИЦЕ	C	СЛАВНИК БОЖАН НАСАУ- ФИВАТИ	S	Z	Е. Б. ДЕСНА ПРИТО- КА УМЕ	E	Џ
МАЛО ПРЕ		ШАМИСТ БОРИС ТУРОС РЕБОР МАТОР КЕМАЛ	S	P	A	S	K
М	A	L	O	Џ	A	S	ОБОЈЕ- НИ ЈЕД- НОМ БОЈОМ
МЕТАР	T	U	Д	I	N	A	C
СТРА- НАЦ							
ГРАД У ГРИ- КОЈ	A	T	I	N	A	СТАРА- ТЕЛО/ ОКРЕ- НИК	E
ГРИВНО ТО СТЕ- ЗАМЕ МИШИКА НА ЛИ- ЦУ	M	I	G		НЕСИТ, ГЕМ	КАМАЗ ИЗРАЕЛ- СКИ КРАВО	S
КВА- СИТИ, ПОТА- ПАТИ	U	T	A	P	A	T	I
НАШЕ НАЈВЕ- ЋЕ ПРИСТА- НИШТЕ	R	I	Џ	E	K	A	РУБ, ОКРА- ЈАК
ЗНАК ЗА КИЛО	K		У	L	A	R	I
ИТАЛИ- ЕСТЕ- ТИЧАР УМЕРЕ- ТО		БЛАТ- ЊАВ	K	L	I	Z	A
ИМЕ КОМПО- ЗИТОРА КРЕТ- ТОНА	V			I	K		L
БРЕТА БОЈ- НОТ ОТРО- БА			Ј	A	T	A	C
НИКА	O	R	A	N	I	C	A

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Маринко, аметист, тенисер, банана, шана, ов, е, рани, морал, Т, спарити, пас, гас, изување, ринати, Тагоре, литерат, О, и, Чи, ја, Там, Фусе, о, Сенегал, ориноко, дијабаз, аматери.

„Ферари“ до „ферарија“,
сваки освајач Гран Прија

НАЈБРЖА
ШТАЛА НА СВЕТУ

БАШТА

Четири „вилијамса“: у њима
су Кеке Розберг и Алан Џонс
односили победе

**У СВЕТУ ИМА
НЕКОЛИКО
КОЛЕКЦИОНАРА
СКУПОЦЕНИХ
АУТОМОБИЛА, АЛИ
САМО ЈЕДАН СКУПЉА
ПОБЕДЕНИКЕ ТРКА
ФОРМУЛА ;**

Жак
Сетон

ПОТРОШЕНИХ ШАМПИОНА

Догодило се прошле године: чекајући испред семафора у једној од најпрометнијих париских улица, упоредо су се нашла два необична аутомобила – савремени и брзи „порше“ и готово три деценије стар „астон мартин“. Истина, британска кола су била у беспрекорном стању, али се возач „поршеа“ насмејао на рачун њихових година. Када се на семафору упалило зелено светло, остао је згранут: „астон мартин“ је кренуо из места као тана! Надобудни власник „поршеа“ није стигао ни да види ознаку DBR1 на „летећем старцу“. И да јесте, тешко да би му ствари биле јасније. Јер, само добри познаваоци аутомобила сећају се да су управо та кола победила 1959. године у пакленој трци Ле Мана!

Возач и власник поменутог драгуља на четири точка Жак Сетон позавршавао је још неке послове у граду, а онда се вратио у своју „кућицу у цвећу“, прави дворац у Виделвилу на периферији Париза. Возило су преузела два момка да са њега уклоне и последњи трун прашине и поставе га на одређено место у великој лепо уређеној гаражи, некадашњој штала.

Миљеници и бућкуриш

Ко је Жак Сетон?

Рекло би се, умешан трговац и, сигурно је, добар електроничар.

Са само 38 година поседује групу од неколико фирми од којих свака има искључиво право заступништва у Француској познатих произвођача рачунара, хај-фај и видео опреме: „Пионира“, „Фуџија“, „Фуџица“... Посао цвета: прошле године направљен је обрт од милијарду француских франака!

Сетон је лепушкаст и благоглагољив човек. Уме да се угура на позамашан простор у новинама или на насловну страну угледних илустрованих издања, „Вога“, на пример. Има га и у већома гледаној телевизијској емисији „Антена 1“, ето га, потом, како плаћа подизање спортске хале са комплетном опремом, не устручава се и од одлазака у снововско друштво...

Није тешко закључити да су то улози који се Сетону, кроз пословање његових фирми, двоструко враћају. Тако је постао богат и купио дворац. Уз дворац и новац, иде хоби – сакупљање аутомобила победника светских првенстава у тркама формуле 1. Како светско првенство, које се иначе одржава сваке године, укључује најмање десетак трка, Сетон се прихватио и сакупљања победника појединих трка, али је то минимум испод кога тешко иде. Додуше, има неколико брзих спортских аутомобила који никада нису учествовали на тркама, али их Сетон држи „више реда ради“. У тај „бућкуриш“ спада, рецимо, „дино 206S“, „ферари 211Е“, „порше 908/03“... „мерцедес кобра“, „ламборгини“!

Победници Ле Мана, „јагуар D“ из 1957. и „астон мартин DBR1“ из 1959. године заузимају

високо место у Сетоновом срцу!

Миљеници су победници Гран Прија. Смештени су у два нивоа бивше штале, данас изузетно лепо уређеног изложбеног простора. На жалост, осим власника и његових пријатеља, те сјајне аутомобиле јавност сада може да види само у књизи и на видео тракама које је Сетон издао! Колекцију је назвао – башта брзина!

Муке са Меклареном

Сетон поседује око двадесет освајача досадашњих Гран Прија или победника појединачних трка. Имајући у виду да се болиди најчешће праве за само једну тркачку сезону, или по принципу „сад и никад више“, произилази да је сваки од њих уникат.

Богати париски трговац неће ни реч да изусти о цени коју је плаћао за своје љубимце. Једно је извесно: добро је дрешио кесу. Јер, цена болида који се данас прави за трку оквирно достиже вредност од око 200 хиљада долара!

Сетон је најбрже и најлакше завршавао посао са старим Енцом Фераријем. Зато у колекцији има највише „ферарија“ победника – око десет! Енцо је само једном затезао: око тркачких кола 312T4 у којима је Џоди Шектер 1979. постао светски првак. Две године се Сетон борио да их добије. Успео је.

Највише мука задао му је Рон Денис шеф екипе британског „Мекларена“. Једва је успео да се докопа „мекларена M23“ светског првака Фитипалдија и то посредним путем. Познато је да ова стара британска фирма са

свега неколико стотина радника израђује построј за тркачке аутомобиле у које се затим уграђује најчешће Поршеов мотор. Имајући у виду да је приликом конструкције болида построј значајнији од мотора, возила носе Меклареново име па и Рон Денис одлучује о свему. А њега душа заболела кад се помене да се било који болид са ознаком његове фирме отуђи. Они остају у Меклареновом музеју.

Фераријеви аутомобили су у партеру Сетонове гараже. Ту је и „ферари 158“ у којем се прославио Џон Сартис освојивши светско првенство 1964, па победничка кола Никија Лауде. Недалеко се „башкар“ три „вилијамса“ FW07B, FW07D и FW08Z. Сасвим у крају стоје победник из 1969. „лотус Mk49B“ и „рено RS01“ који никада није био победник али је први турбоаутомобил формуле 1 у Сетовој збирци.

Колекција би била непотпуна без светског првака из 1973. „тајрела 006“, најзад ту је и „рено Re30B“ којим је Алан Прост низао победе.

Иако изгланцани, Сетонове миљенике начео би зуб времена да их механичар Алан Муфат повремено не изводи и вози по кружној писти изграђеној у близини дворца.

И сам Сетон добро вози. Да га је учила полиција када је возио бившег победника Ле Мана париским улицама – зло би се провело. Кола нису имала регистарске таблице. Једноставно, такав аутомобил не може да се региструје – није предвиђен за вожњу по граду.

М. Тодоровић

НЕСРЕЋКОВИЋА

— ХОЋЕ ЛИ МУ НЕБО
ОПРОСТИТИ ШТО САМ
НАПРАВИО ТАКО БРЗА
КОЛА? — РЕКАО ЈЕ ЕНЦО
ФЕРАРИ 1961. У МОНЦИ

Барон Вофганг Берге фон Трипс из Хорема код Келна више је волео да у својој тридесет трећој години изгуби живот у „Великом циркусу“ него да изиграва велепоседника.

Десетак година возио је за фирму „Порше“, а онда га је Енцо Ферари придобио за свој тим.

Фон Трипса су сви „краљеви брзине“ ценили као одличног техничара и неустрашивог тркача. Због тога што у многим тркама није имао среће, што је увек, кад је био у предности и сигуран у победу, доживљавао понеку незгоду, добио је надимак „Барон Несрећковић“. Фон Трипса је тај надимак љутио.

Године 1961. Фон Трипс је био сигуран да је најзад дошло време да се отресе омрзнутог надимка. Те сезоне у мају победио је у „Великој награди Холандије“ у Зандворту. Два месеца касније тријумфовао је у „Великој награди Велике Британије“, а двадесет дана после те трке однео је „Велику награду Немачке“. Убедљиво је водио у такмичењу за апсолутног светског шампиона. Чврсто је одлучио да освоји и 32. „Гран при Италије“, у Монци, септембра те године.

Петорица из тима фабрике „Ферари“ били су главни фаворити. Уз

Фон Трипса био је Енцо Ферари, човек коме су тркачки аутомобили највећа страст у животу, обезбедио се са још четири изванредна возача. То су били Фил Хил, Американац Гинтер Ричи, Мексиканац Рикардо Родригез и нова нада италијанског аутомобилизма Ђанкарло Багети.

Фон Трипс је био сигуран да ће уз помоћ њих четворице однети трофеј Монце. Веровао је да „лотус“ двадесетпетогодишњег Шкотланђанина Џима Кларка није довољно снажан да се одупре „Ферарију“ од 200 коњских снага.

— Ти енглески „лотуси“ зује међу нашим „Фераријима“ као винске мушице међу зољама! — рекао је једном у шали, мада је то озбиљно мислио.

Тактика лакших и тежих

Барон са Рајне добро је израчунао како треба да вози у Монци да би победио. Пошто Фил Хил и остали „Ферарији“ имају већу снагу, он неће настојати да се пробије на чело. Возиће за најбржим „Фераријем“. Предводник ће сећи ваздух, смањивати отпор његовим колима, вући ће га за собом. Та је тактика, истина, врло опасна. Тешко је брзином од 250 километара на час, километрима возити два-

-три метра за точковима других кола. Најмања грешка значи несрећу. Али, Фон Трипс је био сигуран у себе и своју вештину, као и у своју звезду која је сијала те године.

Џим Кларк је наслућивао мисли свог најопаснијег противника. Био је свестан да његов „лотус“, 450 килограма лакши од црвених болида из Манарела, на равним деловима стазе мора да игра подређену улогу, али је знао и то да, баш због тога што је лакши, при максималној брзини може дуже да остане у зони у којој тешка кола морају да успоре.

— Ту је моја шанса! — размишљао је. — У кривинама, нарочито у оној коју зову „парабола“, почећу да кочим касније од њих, пролазићу кроз олуке брже од њих, мој „лотус“ ће, као Чарли Чаплин кад га јуре полицајци, клизити поребарке на сва четири точка, затвараће им пролаз и ја ћу у кривинама надокнађивати оно што морам да изгубим на правим деловима стазе...

Велики крвави циркус

Са старта су кренула тридесет и два такмичара, тачно у 15 часова. На крају првог круга поред централне трибине први је прошао Фил Хил. За њим — црвени болид Гинтера и Родригеза. Неколико метара за Родригезом, следећи свој план, возио је Фон Трипс. Четврти је поред централне трибине прошао „лотус“ младог Џима Кларка.

У тешкој кривини иза трибине Џим Кларк се уверио да је изаб-

Није слутио да тако изриче смртну пресуду „Барону Несрећковићу“ и петнаесторици посматрача међу којима је било пет жена и једно дете.

У другом кругу, пред кривином, Кларк је опет напао Фон Трипса. Барон није имао среће, успорио је као и остали возачи црвених „Ферарија“. Шкотланђанин је у кривину ушао с још већом брзином него у првом кругу. Задовољно је посматрао како његов „лотус“, који је у кривини јурио брзином бар двадесет километара већом од Фон Трипсовог „Ферарија“, стиже црвена кола. Покушао је да обиђе противника с леве стране. Одједном је спазио како му „Ферари“ затвара пут. Било је сувише касно за кочење.

— Сад сам бржи од њега — помислио је и притиснуо педалу за гас. — Сад ћу му побећи!

Успео је да претигне противника. Али, његова лака кола клизнула су више него што је желео. Десни предњи точак Кларкових кола додирнуо је задњи леви точак Фон Трипсовог „Ферарија“. Црвени ауто, избачен из правца, скренуо је са стазе у травњак, залетео се на ограду од жице коју су држали гвоздени ступци и поцепао је у дужини од десетак метара. Окренуо се за 360 степени, сјурио се на писту, поново се окренуо око своје осе, опет се залетео на ограду, ударио у један стуб, направио салто и зауставио се на ивици писте.

„Барон Несрећковић“ излетео је као тана из кола и остао потрбушке да лежи на стази.

Џим Кларк у „лотусу“, пошто се такође окренуо око себе, остао је у неразбијеним колима на ивици стазе.

Све се одиграло за мање од два секунда. Млади Шкотланђанин је искочио из кола и потрчао према црвеном „Ферарију“.

Фон Трипс је био мртав.

Иза порушене ограде владао је хаос. Крв, јауци, унакажена тела гледалаца — црна реприза трагедије у Ле Ману.

Жртве су покрили новинама и заставама које су поскидали са јарбола.

Полиција је саслушала Џима Кларка и преживеле сведоке трагедије. Шкотланђанин се дуго опорављао од шока, а онда је на саслушању изјавио:

— Нисам могао да избегнем несрећу. Баш у тренутку кад сам га мимоилазио, Фон Трипс је изненада скренуо улево. Он је пред кривином кочио, а ја сам ишао пуном брзином.

Конструктор Енцо Ферари, фанатик, рекао је скрушено:

— Хоће ли ми небо опростити што сам направио тако брза кола?

Б. Б.

Илустровао: Драган Јовић — Лисица

рао најбољу тактику. Док су возачи у тешким колима испред њега почели да коче, он је још јурио пуном брзином. Клизнуо је на сва четири точка, стигао их и први прошао кроз кривину.

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а и в. д.
главног и одговорног уредника
„Политикин забавник“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног
уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић,
Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић,
Љиљана Златковић, Милан Илијин,
Милован Кљајић, Нада Михаиловић,
Душан Петровић (председник), Дра-
гољуб Петровић, Радован Поповић,
Зора Продановић, Радомир Ристић
(заменик), Верица Смиљанић и Ник-
ша Стипчевић. Чланови Савета из
Редакције: Дарко Рибникар, Зефири-
но Граси, Соња Јашовић, Мирјана
Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Ол-
га Вукадиновић, Душан Глушац, Бо-
јана Докић, Светлана Ивановић, Ми-
на Илић, Соња Јашовић (графичко-
технички уредник), Мирјана Крсту-
ловић, Иван Лончар, Мирјана Марин-
ковић (уредник стрипа), Иванка Ми-
ладиновић, Петар Милатовић, Вера
Милићевић, Весна Минић, Нада Не-
вајдић, Вито Недељковић, Биљана
Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран
Петковић, Радоје Савић, Весна Соф-
реновић, Војислав Стаменовић, Не-
дељка Сташић, Даринка Тодоровић,
Миленико Тодоровић, Милош Томић и
Бранислава Црномарковић, Зора Ме-
деница.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић
и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ –
ООУР Издања за младе „ПОЛИТИ-
КИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29,
11001 Београд. Поштански факс 124.
Телефони: секретаријат 324-471, ре-
дакција 324-483, техничка редакција
326-620, централа 324-191 и 325-761.
Рукписи, фотографије и цртежи се
не враћају. Огласна агенција: Маке-
донска 35/1, тел. 322-711. На основу
мишљења Републичког секретарија-
та за културу СР Србије, број
413-2973-02 од 22. I 1973. године не
плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 200 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 2.208 динара, полуго-
дишња 4.416 динара, годишња
8.832,00 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 4.416 динара, полуго-
дишња 8.832 динара, годишња
17.664 динара

Претплата се врши на жиро-рачун
број 60801-601-29728 уз обавезну на-
знаку НО „Политика“ ООУР „Прода-
је“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	\$ 36.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.-
ШВЕДСКА	Шкр. 229.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 216.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.-

Уплате из иностранства слати на де-
визни рачун НО „Политика“ код „ИН-
ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун
број 60811-620-63-257300-00054 уз
обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА
ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника
одговоран: Миливоје Весовић, руко-
водиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

НАСЛОВНА СТРАНА

ДАРКО МАРКОВИЋ

У име идеала

У једном од прошлих „Забав-
ника“ прочитао сам чланак о
последњој акцији Че Геваре и ње-
говом убиству у Боливији, па бих
вас замолио да објавите његову би-
ографију и важније датуме из њего-
вог живота.

И. П.
Станишић

Осмог октобра ове године на-
вршиће се двадесет година од по-
гибије Ернеста Че Геваре, леген-
дарног револуционара Латинске
Америке. Ернесто Гевара – нади-
мак Че добио је тек на Куби – ро-
дио се 1928. у Росарију (Аргенти-
на). Аргентинци и Уругвајци често
користе узречицу „че“. Код првих
она значи „моје“, али код Уругва-
јаца она, у зависности од интона-
ције одражава и дивљење, и за-
нос, и тугу, и нежност, и одобра-
вање, и протест. Због симпатија
према тој узречници, кубански ус-
таници су Ернеста Гевару прозва-
ли Че.

Че Гевара је дипломирао меди-
цину у Буенос Ајресу 1953, али је
због сукоба с режимом Хуана Пе-
рона напустио земљу и неко вре-
ме радио у Перуу и Гватемали. Го-
дине 1955. је у Мексику где је
уписао Фидела Кастроа и тај сус-
рет је пресудно утицао на његов
даљи живот. Као лекар Кастрове

експедиције учествовао је 1956. у
искрцавању на Кубу и био један
од вођа устаника. После ослобо-
ђења Кубе заузимао је низ висо-
ких положаја у кубанској влади. А
онда је изненада, октобра 1965.
Фидел Кастро објавио да је Че на-
пустио острво и да је у опроштај-
ном писму које је упутио својој по-
родици и кубанском народу напи-
сао да је испунио свој револуцио-
нарни задатак на Куби и да је од-
лучио да настави борбу на другим
фронтовима.

Кратко време боравио је у Аф-
рици, а онда је 1966. илегално сти-
гао у Боливију у жељи да и тамо
помогне у рушењу постојећег ре-
жима. Међутим, 8. октобра 1967.
пао је у руке боливијске војске.
Убијен је сутрадан, 9. октобра.

Нагледавши се ужасних патњи
народа, насиља и неправде, Че
Гевара је пожелео да жртвује свој
живот у име најплеменитијих де-
ла. Зато и данас, иако је већ два-
десет година мртав, остаје да
живи у срцима не само Латиноа-
мериканаца већ и милиона младих
широм света.

Без страха

Да ли ће се телевизор покварити
ако на њега прикључим компјутер?
Ја мислим да неће али пошто нисам
сигуран молио бих вас да ми одговорите.

ОЛИВЕР ТОДОРОВИЋ
71000 Сарајево

Нема разлога за страх, тако нам
је бар одговорио инжењер елек-
тротехнике кога смо питали за
мишљење.

Где је апотека?

Молим вас да објавите адре-
су Биљне апотеке у Бео-
граду.

ЉУБИНКА БЕЉАНСКИ
Љубљанска 56
25000 Сомбор

Адреса је: Биљна апотека, Та-
деуша Кошчушка бр. 1, 11000 Бео-
град

Месо важније од бисера

Познато је да човек за исхра-
ну користи месо неких врста
морских шкољки. Али, да ли су јес-

тиве шкољке које живе у рекама,
односно слатководне?

МАРИН ЛУКЕТИН
Аљиновићева 28
58000 Сплит

Свеже месо слатководних
шкољки свих врста садржи 7,70
одсто протеина, 0,93 одсто масти
и 5,75 угљених хидрата, па према
томе може да се користи за људ-
ску исхрану. Становници на оба-
лама Саве, Дунава, Тисе и Мораве
на нарочит начин припремају
шкољке и конзервишу их за зиму,
чувајући их у земљаним судовима.
Сирово, млевено месо слатковод-
них шкољки служи за исхрану
рибље млађи.

Велика пљачка воза

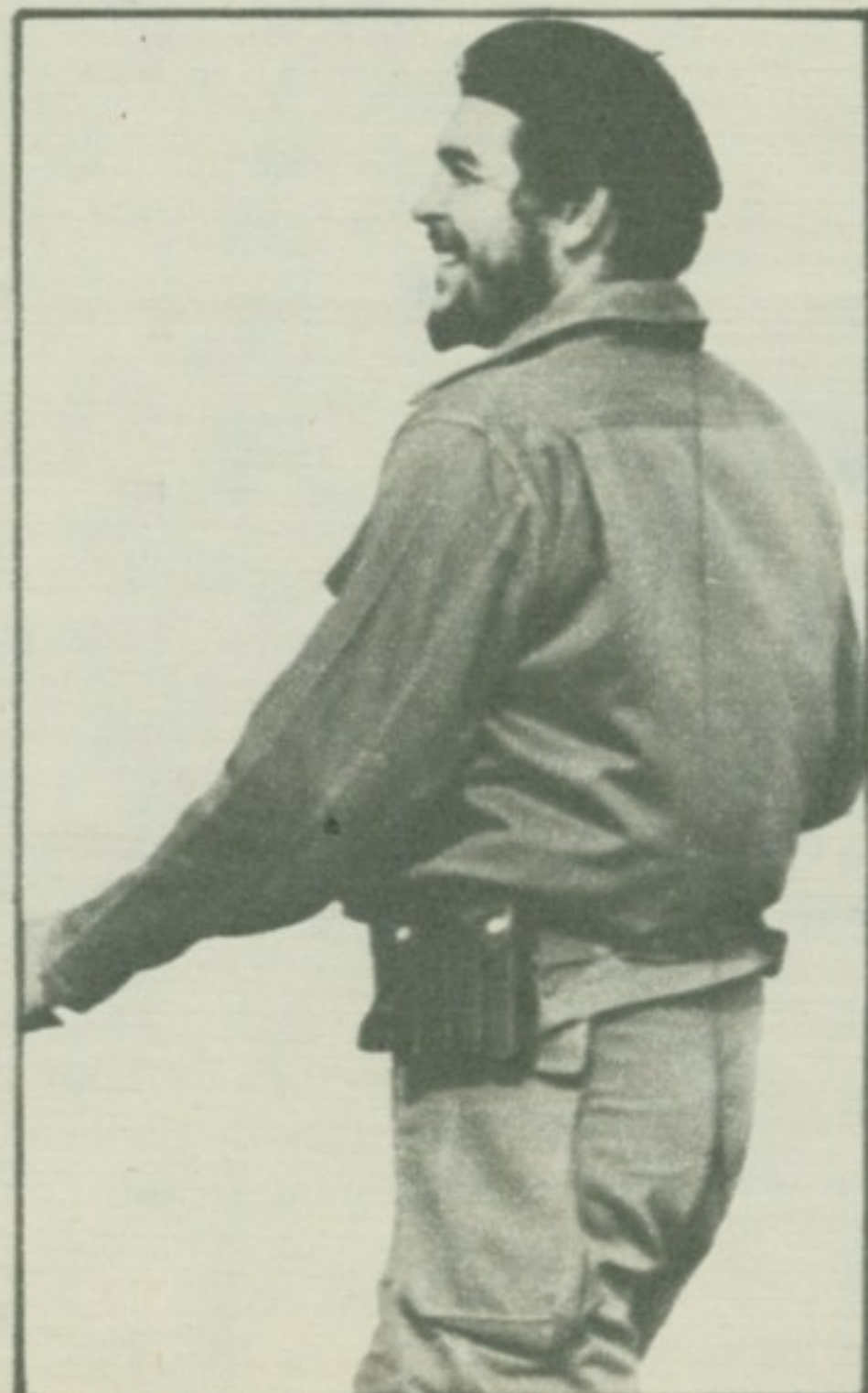
Обожавам вестерн-филмо-
ве, па бих волео да сазнам
нешто више о њима. Између оста-
лог, ко је и када снимио први ова-
кав филм.

КРИСТИЈАН БАЊАЦ
Нови Сад

Сама реч вестерн потиче од ен-
глеске west и значи запад. То је
назив за врсту америчких филмо-

ва чије су теме узете из историје
колонизације подручја западно од
реке Мисисипи и Мисури, такозваног
Дивљег запада. Амерички за-
пад био је заиста дивљи, па чак и
суровији него што то можемо да
закључимо на основу филмских
производа „made in“ Холивуд. То
је жанр који је исто толико стар
колико и филм. Чак се тврди да је
филмска уметност започела свој
прави развој у Америци и то баш
вестерном.

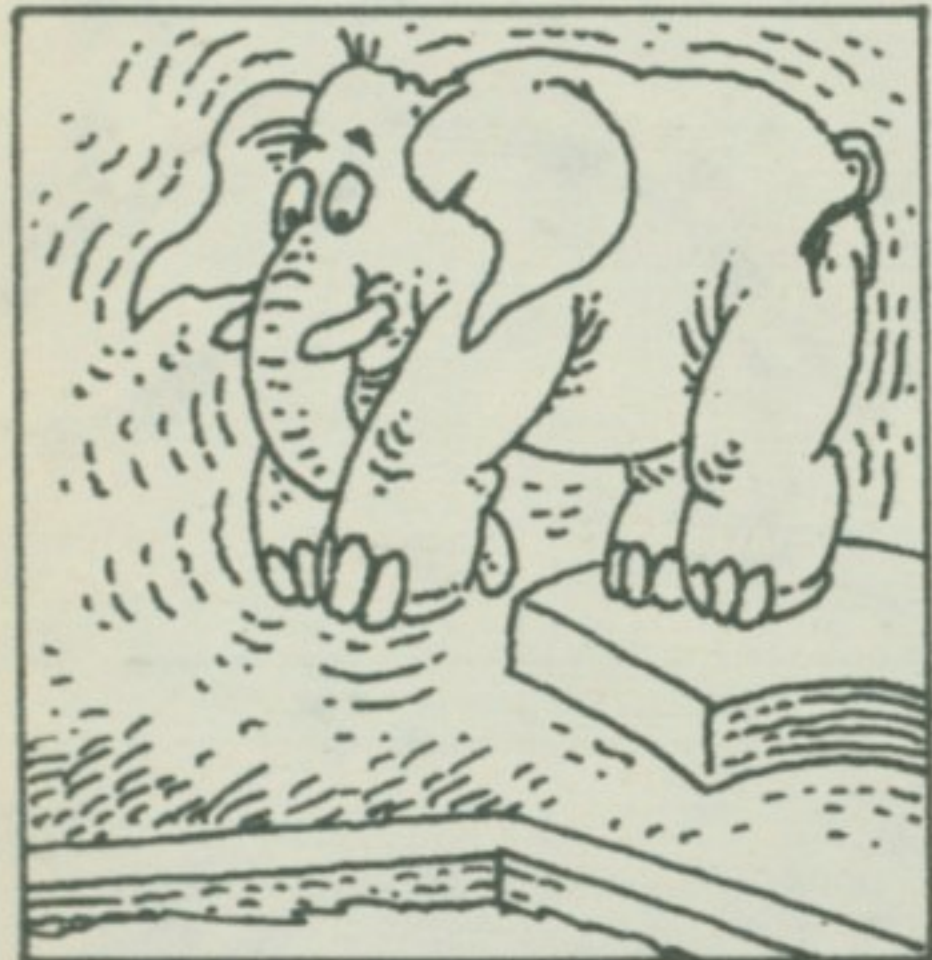
Први познати вестерн је „Велика пљачка воза“ режисера Едвина Портера и снимљен је 1903. Чим је овај филм наишао на одличан пријем код публике, продуценти и режисери су схватили да су открили златан рудник. Поново се оживљавају револвераши, одметници, трапери, чувени шерифи и индијанске поглавице. Њих тумаче ништа мање познати и популарни глумци: у почетку – Том Микс, Кен Мајнард, а данас свима знани Гари Купер, Џон Вејн, Роберт Тејлор... Колико је легендарни Дивљи запад привлачна тема за режисере и глумце, говори и чињеница да готово нема ниједног познатог имена из света филмске уметности које се није огледало или учествовало у стварању вестерна.

Најјачи, а не може да скочи

Пало ми је на ум наоко необично и „луцкасто“ питање: да ли слон може да скочи тако да му све четири ноге одједном буду изнад земље?

МИРОСЛАВ ВРАБАЦ
71373 Месићи

Слон није само највећи и најтежи копнени сисар, већ има јаче мишиће од свих животиња, осим

плавог кита. Међутим, чак ни овакви мишићи не омогућују слону да направи и најмањи скок и да бар на трен одвоји све четири ноге од тла.

Прва књига – у Косињу

Где се налазила прва штампарија на тлу данашње Југославије и која је књига прва штампана у њој?

МАРИЈА
из Осијека

Откако је Гутенберг усавршио штампарску машину (1440), за кратко време штампарије ничу свуда по Европи. Из Немачке прво у Венецији, а одатле и у нашим крајевима.

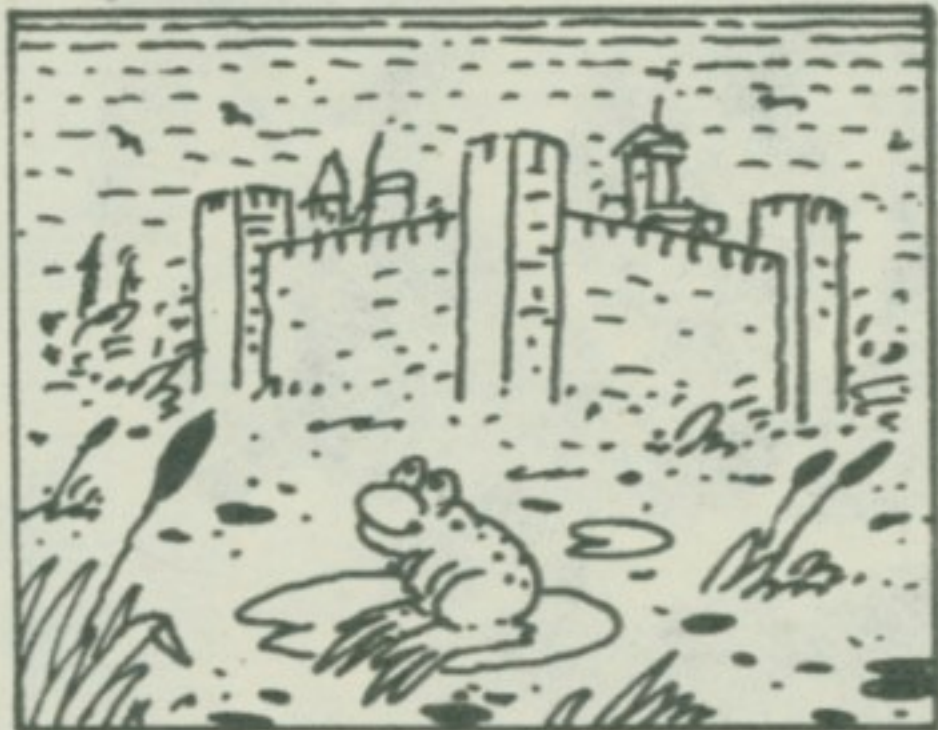
Прва штампана књига код нас је „Мисал“ (књига молитви) из 1483. Слагана је глагољницом (прва словенска азбука), а претпоставља се да је штампана у Косињу, у Лици. После тога штампарије се отварају на Цетињу, у Сењу, Ријеци, Загребу...

Лондон – град Јулија Цезара

Недавно сам била у Лондону и волела бих да знам ко је основао овај лепи град.

ДРАГАНА МИЛЕНКОВИЋ
Стевана Синђелића 29
18000 Ниш

Средином последњег века пре наше ере Лондон је основао римски император Јулије Цезар. Данашња британска престоница добила је име према келтским речима „лон“, што значи мочвара, и

„дон“ што значи „тврђава“. Име, у ствари, потиче одатле што се та тврђава налазила у мочварним пределима реке Темзе.

Наравно, Фанџо!

Од свих спортова највише волим аутомобилизам. Зато ме занима ко је био најстарији, а ко најмлађи светски шампион у овом спорту?

РАДОСАВ СИМИЋ
75440 Власеница

Легендарни Мануел Фанџо освојио је пету титулу светског првака када је имао 46 година. Међу-

тим, Емерсон Фитипалди био је готово двоструко млађи кад је као првак света добио лаворов венац: имао је само 25 година.

Катарина или чиста

Забавнице, редовно читам све твоје бројеве. Рубрике су ти разноврсне и лепе и има их за сваког члана по-

родице. Чула сам да је моје име руског порекла, па те молим да ми одговориш да ли је то тачно и како је настало.

КАТАРИНА Р.

Твоје име потиче од старог грчког имена Екатарине. Носила га је грчка светица из 4. века наше ере. А можда долази и од имена Хекате, богиње подземног света. Касније је изменило облик и ближе је грчком придеву „катарос“, што значи чист.

Грешка у препознавању

У нашој породици ти си најомиљенији лист. Од тебе сам много тога научила и сазнала. Зато једва чекам петак. Али, овог пута сам била мало љута јер сам наишла на грешку и то у првом задатку нове наградне игре...

МЕРИМА ПАРИПОВИЋ
из Приштине

Знам да ретко гресиш, али сад си погрешно на најважнијем месту...

АЛЕКСАНДАР ВЕСЕЛИНОВИЋ
Моше Пијаде 2
Вогошћа

Идеја за ову игру је веома оригинална, а и награде су примамљиве. Међутим, на самом старту поткрала вам се грешка...

НЕЏАД АНТИЋ
А. Херијевића 16/3
Лукавац

Схватам да су новинарске грешке нешто неизбежно, али ово је превршило сваку меру. Ваш наградни задатак је немогуће тачно решити...

читатељка из Ваљева

Слична писма стигла су нам из свих крајева Југославије. Исправку смо већ објавили у претходном броју и обавестили читаоце да ћемо први наградни задатак свима признати као тачан. А, као што наша читатељка из Ваљева каже – новинарске грешке су неизбежне. Ипак, било би лепо да их уопште нема. „Забавник“ се свакако труди да буде без грешака – граматичких или техничких – јер нас, пре свега, читају млади који из свог омиљеног листа треба нешто и да науче, као Мерима из Приштине.

Ове недеље Забавнику су писали и:

Зита Молнар, ЈНА 4/Б. Бечеј; Вељко Марковић, Штросмајерова 18. Винковци; Мања Делалић, IV б О. Ш. Хамза Хумо, Мостар; Зденка Перица из Загреба; Милица и Лазар Шкарић из Скопља, Сава Душанов, М. Ковачевића 7а, Београд; Валентина Баљак из Смиличића; Морта Хорвацки, Пушкинов трг 4/15, Суботица; Маријан Гашпаровић, Владе Аксентијевића 14, Железник; Рики из Сплита; Јелена Ђорђевић, Глогоњски рит 55/7, Падинаска Скела; Ана Костовски, Димитар Беровски 1, Скопље; Биљана Тошић, Деспота Гргура 5/15, Смедерево; Весна Буразор из Ниша.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Свјетлана Здјелар, Хасана Бркића 30, 78000 Бањалука – има 13 година, воли музику, спорт и дописивање.

Маја Обућина, XII славонске ударне бригаде 38, 56223 Борово – има 11 година, сакупља папирнате луткице, салвете и значке.

Мирсад Ахмић, Партизанска 7а, 72250 Витез – има 18 година, воли музику и дружење, сакупља постере и лименке од пиће.

Олга Ђукић, Војводе Петка 4, 11000 Београд – има 13 година, сакупља постере и значке, воли рок и поп музику.

Тамара Обрадовић, Браће Казих 7/II, 41420 Јасстребарско – има 15 година, воли да чита књиге, пише писма, слуша музику и бави се спортом.

Маја Вељовић, Партизанска 31, 26203 Сефкерин – има 11 година, жели да се дописује са вршњацима из наше земље.

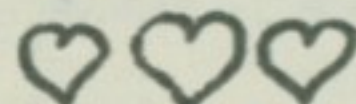
Мирјана Божић, Анте Бабића 7/I, 71000 Сарајево – има 15 година, воли музику.

Ивана Ладњак, Динарска 19, 54431 Чепин – има 11 година, сакупља салвете, значке, резгледнице, честитке, постере и грамофонске плоче.

Наташа Миланковић, Булевар Авноја 71, 21000 Нови Сад – воли рок музику, сакупља салвете, постере и блокчиће.

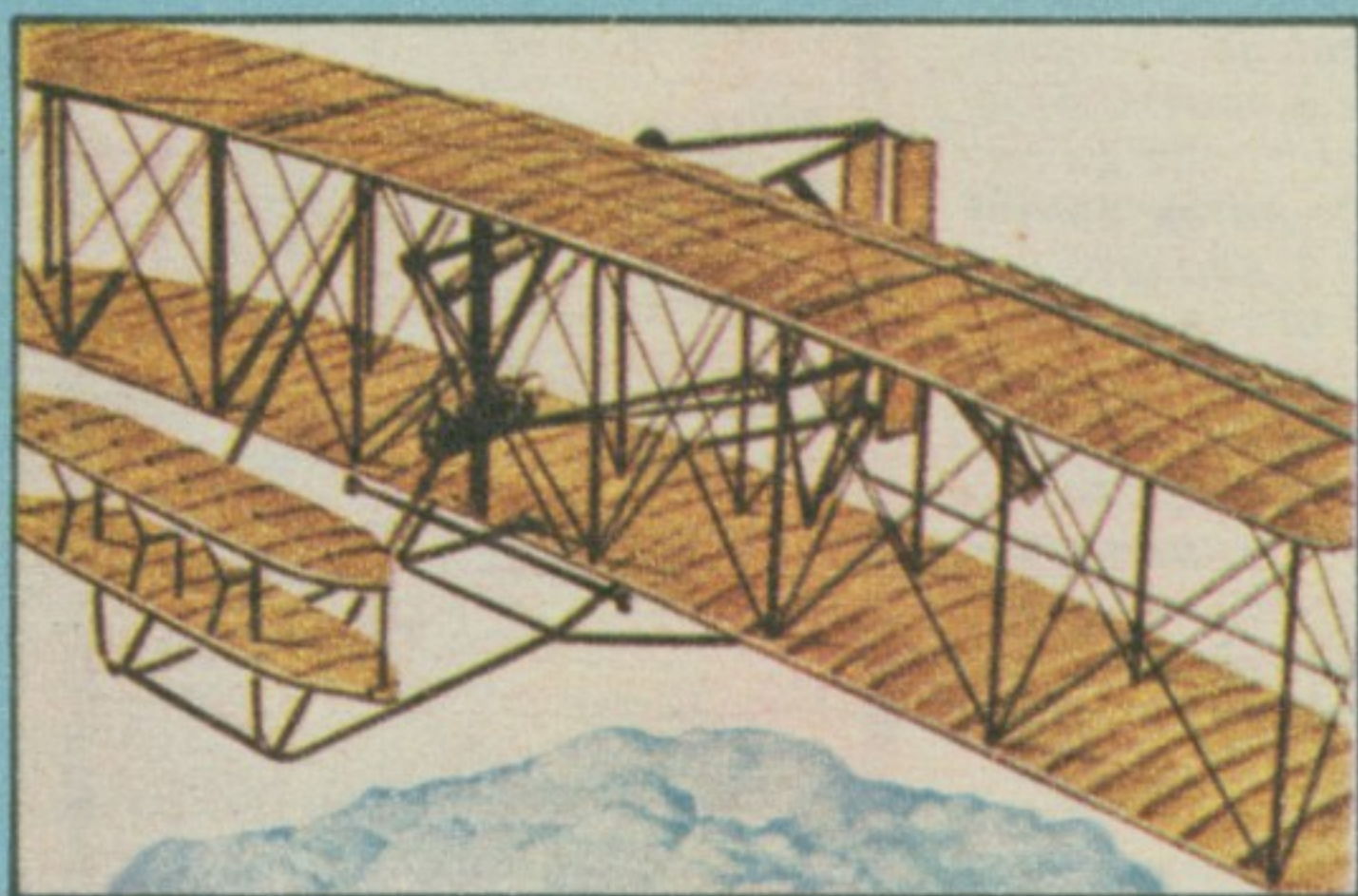
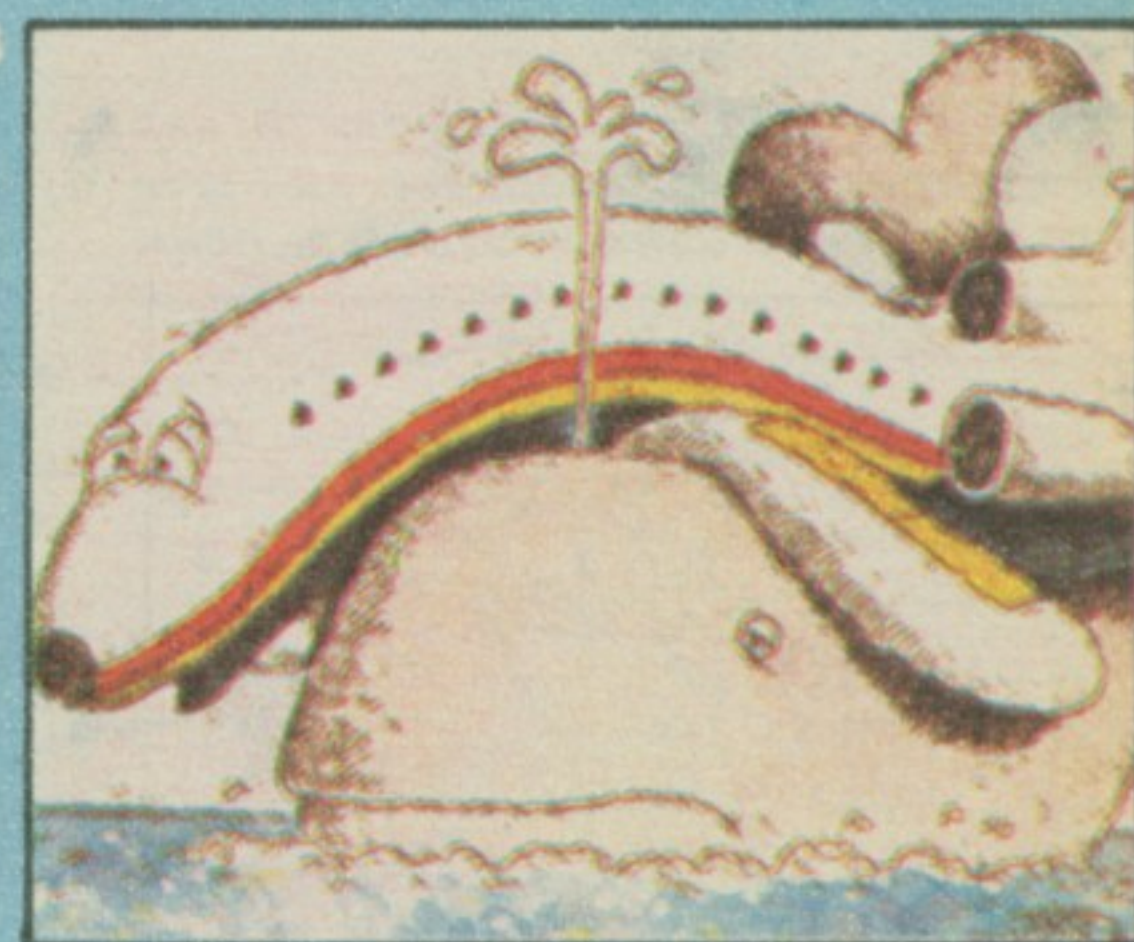
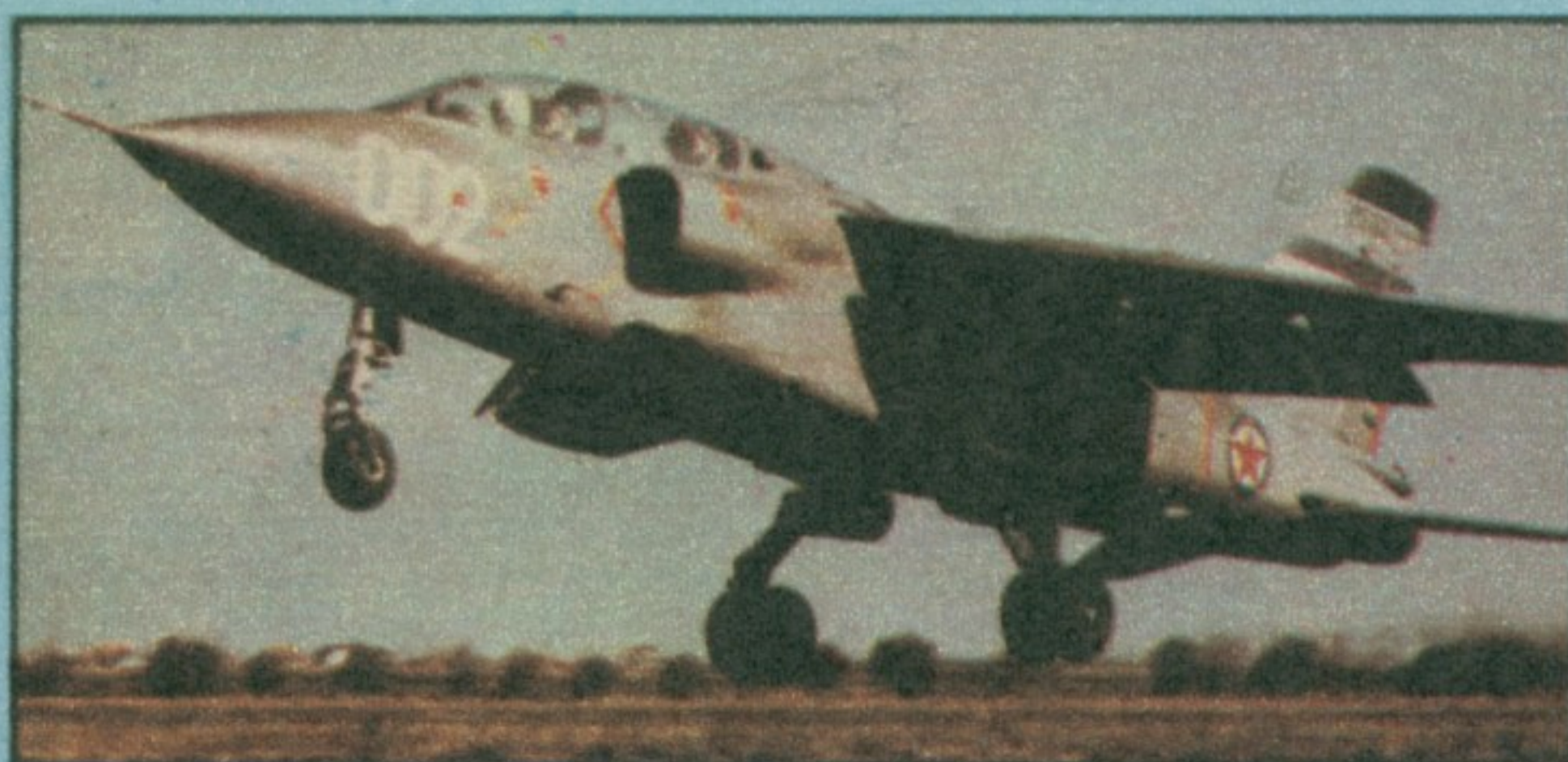
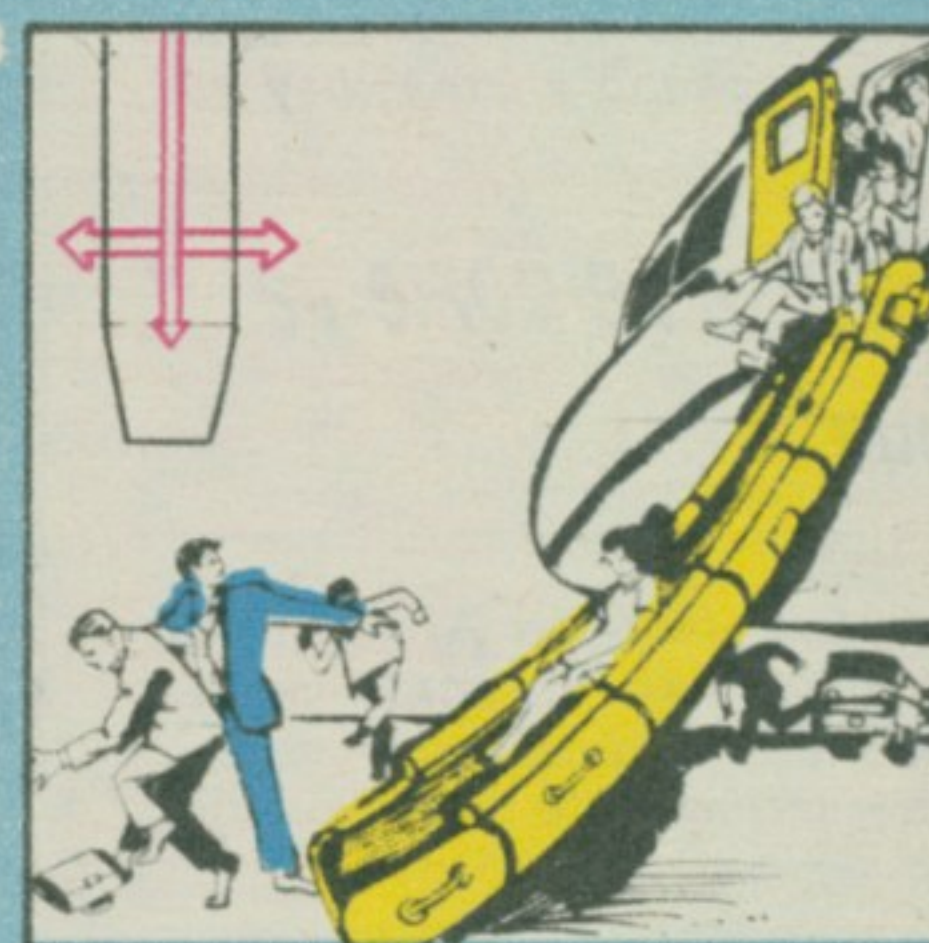
Биљана Јовановић, Иве Лоле Рибара 100, 11242 Добановци – воли музику, спорт и дружење.

Саша Пантић, Славке Ђурђевић Б/4 2/13, 35000 Светозарево – има 14 година, сакупља постере.

Велики наградни квиз

ЛЕПО ЈЕ ЛЕТЕТИ

1 Полетно-слетне писте за савремене млазне авионе дуге су неколико:

- десетина метара
- стотина метара
- километара

2 Радник на слици је:

- техничар
- механичар
- навигатор

3 Део опреме за евакуацију путника на тлу је:

- глајд
- слајд
- трајд

4 Пролазак авиона кроз зону немирног лета назива се:

- вируленција
- турбуленција
- ингеренција

5 Максимална брзина јуришног једноседа „Орао“ износи око:

- 300 km/h
- 1000 km/h
- 3000 km/h

6 Након принудног слетања на површину воде авион може неограничено да плута:

- да
- не

7 Које године полеће први моторни авион тежи од ваздуха:

- 1834.
- 1903.
- 1924.

8 Могу ли густе облаци да зауставе авион:

- да
- не

9 Колико је година рада прославио ЈАТ 1. априла 1987:

- 40
- 45
- 60

10 Према првом човеку у слободном простору изван брода у космосу, овај чин зове се:

- леоновање
- клоновање
- лавирање

11 На којем месту седи капетан путничког авиона:

- десном
- левом

12 По грчкој митологији, Дедал и Икар су били:

- отац и син
- браћа

13 Да ли орао лети на већим висина-
ма од галеба:

- да
- не

14 Име града на Дубровачкој ривије-
ри (означеног тачком) у чијој близини се
налази аеродром је:

- Херцег-Нови
- Цавтат
- Купари

11

10

12

ПРАВИЛА КВИЗА

1. За свако питање дата су
3 или 2 одговора од којих је
један тачан.

2. Тачан одговор на свако
питање напишите на
купону.

3. Купон с одговором
исеците и сачувајте.

13

14

15

16

17

18

ДРУГА СЕРИЈА ОД 18 ПИТАЊА БИЋЕ
ОБЈАВЉЕНА У „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВ-
НИКУ“ КОЈИ ИЗЛАЗИ 22. МАЈА. ОБА КУ-
ПОНА СА ОДГОВОРИМА ЗАЛЕПИТЕ НА
ДОПИСНИЦУ И ПОШАЉИТЕ НА АДРЕСУ
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ 11000, БЕО-
ГРАД, Македонска 29, П. ФАХ 124.

15 Први човек у космосу, Јуриј Гага-
рин, умро је:

- од старости
- од болести
- у удесу

16 Уређај за обуку пилота, који доча-
рава услове правог летења зове се:

- генератор
- симулатор
- агитатор

17 Први партизански пилот, мајор и
народни херој, звао се:

- Фрањо Клуз

- Филип Кљајић
- Јосип Краш

18 Космички транспортер „Шатл“ (на
слици на ракети-носачу) слеће на Зем-
љу као и сваки други авион:

- да
- не

ДОБИТНИКЕ ОЧЕКУЈУ ВРЕДНЕ НАГРАДЕ!

КАКВЕ – САЗНАЋЕТЕ У „ПОЛИТИКИНОМ

ЗАБАВНИКУ“ ОД 22. МАЈА.

